

**Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2008
(Νόμος Αρ. 13(Ι)/2008)**

**Καταγγελία της εταιρείας Primetel Plc εναντίον της ΑΤΗΚ (αρ. φακ.
11.17.007.08)**

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα. Λουκία Χριστοδούλου,	Πρόεδρος
κ. Λεόντιος Βρυωνίδης,	Μέλος
κα. Ελένη Καραολή,	Μέλος
κ. Δημήτρης Πιτσιλλίδης,	Μέλος
κ. Κώστας Μελανίδης,	Μέλος

Για την εταιρεία PrimeTel Co Ltd παρουσιάστηκαν οι κ.κ. Πόλυς Πολυβίου, Γιώργος Μίτλεττον και η κα. Κωνσταντίνα Μίτσιγγα από το δικηγορικό γραφείο Χρυσ αφίνης και Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε.

Για την ΑΤΗΚ παρουσιάστηκε ο κύριος Κώστας Χατζηγιάννου από το δικηγορικό γραφείο Χατζηγιωαννου Ανδρεας Κ. & Υιοι.

Ημερομηνία απόφασης: 25 Ιανουαρίου 2013

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αντικείμενο της υπόθεσης είναι η καταγγελία που υπέβαλε στις 26/1/2007 η εταιρεία Primetel PLC (στο εξής η «Primetel») ενώπιον της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (στο εξής η «Επιτροπή») εναντίον της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (στο εξής η «ΑΤΗΚ») για πιθανολογούμενες παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) και (γ) του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου 207(Ι)/89, ως ίσχυε τότε και ο οποίος αντικαταστάθηκε με τον περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμο αρ. 13(Ι)/2008 (εφεξής ο «Νόμος»).

1. ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Στις 26 Ιανουαρίου 2007, η εταιρεία Primetel υπέβαλε καταγγελία στην Επιτροπή εναντίον της ΑΤΗΚ για πιθανολογούμενες παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) και 6(1)(γ) του Νόμου.

Η Επιτροπή στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 13 Φεβρουαρίου 2007, έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να προχωρήσει σε εξέταση των πιθανολογούμενων παραβάσεων που περιείχονταν στην καταγγελία.

Στις 4 Δεκεμβρίου 2007, το Ανώτατο Δικαστήριο, στην Α.Ε. 3902 (ΑΤΗΚ ν Δημοκρατίας κ.ά.), αποφάσισε ότι η συμμετοχή του κ. Κώστα Ευσταθίου στη σύνθεση της Επιτροπής ήταν παράνομη.

Η Επιτροπή υπό διαφορετική σύνθεση, σε συνεδρία της με ημερομηνία 14 Φεβρουαρίου 2008, μελέτησε την υπό εξέταση καταγγελία, υπό το φως της απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου, ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2007 στην Αναθεωρητική Έφεση 3902 και στην οποία κρίθηκε ότι η συμμετοχή του κ. Κώστα Ευσταθίου στην Επιτροπή ήταν παράνομη, και αποφάσισε να ανακαλέσει την πιο πάνω απόφαση για τη διεξαγωγή δέουσας προκαταρκτικής έρευνας, καθώς και όλες τις μετέπειτα ληφθείσες αποφάσεις, και να εξετάσει την πιο πάνω υπόθεση εξ' ύπαρξης. Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη το υλικό το οποίο βρισκόταν ενώπιον της κατά το χρόνο λήψης της πιο πάνω ανακαλούμενης απόφασης, διαπίστωσε ότι το εν λόγω υλικό δικαιολογεί τη διεξαγωγή έρευνας από την Υπηρεσία και έδωσε οδηγίες όπως η έρευνα διεξαχθεί με βάση το υφιστάμενο κατά το χρόνο λήψης της πιο πάνω ανακαλούμενης απόφασης πραγματικό και νομικό καθεστώς, ενώ σημείωσε ότι η Υπηρεσία μπορεί να κάνει χρήση του υπάρχοντος στο σχετικό διοικητικό φάκελο υλικού.

Η πιο πάνω απόφαση της Επιτροπής κοινοποιήθηκε στα εμπλεκόμενα μέρη με σχετικές επιστολές ημερομηνίας 25 Φεβρουαρίου 2008.

Η Επιτροπή, υπό τη νέα της σύνθεση σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως η απόφαση του ημερομηνίας 14 Μαΐου 2008, εξέτασε τις καταγγελίες στη συνεδρία της με ημερομηνία 12 Μαρτίου 2009, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, όπως αυτή τροποποιήθηκε από τον περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου του 2008, Ν.13(Ι)/2008, δοθέντος ότι οι περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμοι του 1989 μέχρι (Αρ.2) του 2000, καταργήθηκαν με τη ψήφιση του προαναφερθέντος Νόμου του 2008. Η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να αποδεχτεί, εγκρίνει και υιοθετήσει την απόφαση της

Επιτροπής με ημερομηνία 14 Φεβρουαρίου 2008 για εξ' υπαρχής έρευνα της καταγγελίας και έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να διεξάγει προκαταρκτική έρευνα και να καταθέσει σχετικό σημείωμα.

Στις 25 Μαΐου 2011, το Ανώτατο Δικαστήριο με την απόφαση του στις Προσφυγές με αρ. 1544/09, 1545/09, 1596/09 και 1601/09 (ΕχxonMobil Cyprus Ltd κ.ά. και Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού), έκρινε ότι ο διορισμός του τότε Προέδρου της Επιτροπής κ. Κωστάκη Χριστοφόρου δεν ήταν νόμιμος.

Στις 19 Ιανουαρίου 2012, η Επιτροπή υπό τη νέα της σύνθεση, σύμφωνα με το διορισμό από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως η απόφασή του ημερομηνίας 20 Δεκεμβρίου 2011, εξέτασε την υπόθεση υπό το φως της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερομηνίας 25 Μαΐου 2011, στις Προσφυγές με αρ. 1544/09, 1545/09, 1596/09 και 1601/09 (Εχxon Mobil Cyprus Ltd κ.ά. και Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού) και, αφού έλαβε υπόψη και σχετικές γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, με ημερομηνίες 20 Δεκεμβρίου 2007 και 18 Ιουλίου 2011, αποφάσισε να ανακαλέσει τις αποφάσεις οι οποίες λήφθηκαν ενόσω ο κ. Κωστάκης Χριστοφόρου ήταν Πρόεδρος της Επιτροπής. Αφού έλαβε υπόψη το υλικό το οποίο βρισκόταν ενώπιον της κατά το χρόνο λήψης των πιο πάνω ανακαλούμενων αποφάσεων, η Επιτροπή έκρινε ότι το εν λόγω υλικό δικαιολογεί τη διεξαγωγή έρευνας της καταγγελίας από την Υπηρεσία και έδωσε οδηγίες για προκαταρκτική έρευνα.

Στις 27 Ιανουαρίου 2012, η Υπηρεσία, ενεργώντας στη βάση των οδηγιών της Επιτροπής, ενημέρωσε τα εμπλεκόμενα μέρη για την ως άνω απόφασή της.

Ως εκ των άνω, η Υπηρεσία, στα πλαίσια των οδηγιών της Επιτροπής και αφού διεξήγαγε τη δέουσα προκαταρκτική έρευνα της καταγγελίας, υπέβαλε στις 29 Αυγούστου 2012 ενημερωτικό σημείωμα στην Επιτροπή.

Η Επιτροπή κατά τη συνεδρία της με ημερομηνία 29 Αυγούστου 2012, αφού έλαβε υπόψη το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου και τα σημειώματα της Υπηρεσίας, διαπίστωσε ότι εκ πρώτης όψεως πιθανολογείται παραβίαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου από μέρους της ΑΤΗΚ και ομόφωνα αποφάσισε να προχωρήσει στον καταρτισμό Έκθεσης Αιτιάσεων. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κατάρτισε στη βάση του άρθρου 17(2) του Νόμου (Αριθμός 13(Ι)/2008) Έκθεση Αιτιάσεων, σχετικά με της εκ πρώτης όψεως παράβασης του άρθρου 6(1)(α), ως ακολούθως:

«Πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους της ΑΤΗΚ ως αποτέλεσμα της επιβολής αθέμιτων τιμών για την ενοικίαση / εκχώρηση διεθνούς χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3 με προορισμό Κύπρος-Λονδίνο, σύμφωνα με το Συμβόλαιο ημερομηνίας 7.»

Κατά την ίδια συνεδρία, η Επιτροπή αποφάσισε, σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό της καταγγελίας για την ύπαρξη διακριτικής μεταχείρισης από μέρους της ΑΤΗΚ η οποία έθετε την PrimeTel σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, ότι εκ πρώτης όψεως δεν υφίσταται παράβαση των διατάξεων των άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 2012, εξέτασε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων το οποίο τέθηκε ενώπιον της από την Πρόεδρο και μετά από διεξοδική συζήτηση, αποφάσισε να το υιοθετήσει και να το εγκρίνει, αποφασίζοντας παράλληλα την κοινοποίηση του και ειδοποίηση των εμπλεκόμενων μερών.

Η Έκθεση Αιτιάσεων σε σχέση με την πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(α), παραδόθηκε στην ΑΤΗΚ στις 11 Σεπτεμβρίου 2012, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 του Νόμου, ενώ την ίδια ημέρα αντίγραφο της αποστάληκε στην PrimeTel. Με την Έκθεση Αιτιάσεων κλήθηκαν τα εμπλεκόμενα μέρη, σύμφωνα και με το άρθρο 17(6) του Νόμου 13(Ι)/2008, να υποβάλουν γραπτώς τις παρατηρήσεις τους επί της πιο πάνω εκ πρώτης όψεως διαπιστωθείσας παράβασης μέσα σε είκοσι μία (21) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία επίδοσης της Έκθεσης Αιτιάσεων.

Στις 12 Σεπτεμβρίου 2012, η Επιτροπή απέστειλε στην PrimeTel επιστολή με τα εκ πρώτης όψεως ευρήματα της ως προς την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, ζητώντας της να υποβάλει τις θέσεις της εντός είκοσι μίας (21) ημερολογιακών ημερών.

Οι εκπρόσωποι της ΑΤΗΚ και της PrimeTel απέστειλαν στην Επιτροπή τις θέσεις τους επί της Έκθεσης Αιτιάσεων στις 3 Οκτωβρίου 2012.

Στις 3 Οκτωβρίου 2012, η PrimeTel υπέβαλε τις θέσεις της και επί των εκ πρώτης όψεως συμπερασμάτων της Επιτροπής αναφορικά με την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου.

Αμφότερες οι πλευρές ανέπτυξαν τις θέσεις τους ενώπιον της Επιτροπής στα πλαίσια της ακροαματικής διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε στις 24 Οκτωβρίου

2012. Με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, η Επιτροπή έδωσε σε αμφότερες τις πλευρές οδηγίες για κατάθεση συμπληρωματικών θέσεων μέσα σε δεκαπέντε (15) ημερολογιακές ημέρες. Η PrimeTel και η ΑΤΗΚ κατέθεσαν τις συμπληρωματικές τους θέσεις στις 9 Νοεμβρίου 2012.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Νοεμβρίου 2012, ομόφωνα κατέληξε ότι στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου και, ενεργώντας στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου, αποφάσισε όπως ειδοποιήσει σχετικά την ΑΤΗΚ για την πρόθεση της να της επιβάλει διοικητικό πρόστιμο. Η Επιτροπή κοινοποίησε την πρόθεση της αυτή στις 20 Δεκεμβρίου 2012.

Η ΑΤΗΚ, με επιστολή της ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 2013, κοινοποίησε στην Επιτροπή τις παραστάσεις της αναφορικά με την πρόθεση της Επιτροπής να της επιβάλει διοικητικό πρόστιμο.

Η Επιτροπή ακολούθως εστίασε την προσοχή της στην αξιολόγηση των γεγονότων που συνθέτουν την υπόθεση, αφού τα δεδομένα αυτά αποτελούν αναντίλεκτα το ουσιαστικό υπόβαθρο της εξέτασης του ζητήματος που προκύπτει, καθώς και στις θέσεις των εμπλεκομένων μερών ως αυτές εκφράστηκαν προφορικά και γραπτά, καταλήγοντας στα ακόλουθα:

2. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

PrimeTel

Η PrimeTel είναι δημόσια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, οι μετοχές της οποίας είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, και είναι μέλος του ομίλου εταιρειών Teledev East Limited. Η Primetel είναι αδειούχος πάροχος ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Κύπρο δυνάμει της υπ' αριθμό άδειας 9/2004 που της χορηγήθηκε από τον Επίτροπο Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (στο εξής ο «ΕΡΗΕΤ») και, μεταξύ άλλων, δραστηριοποιείται στην παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών σε οικιακούς και επιχειρηματικούς πελάτες σε ολόκληρη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κατά τη διάρκεια του 2005, η Primetel Plc αγόρασε το ενεργητικό και τις δραστηριότητες της εταιρείας Thunderworx Ltd, ως μέρος της αναδιοργάνωσης του ομίλου εταιρειών Teledev East. Ειδικότερα, το Διοικητικό Συμβούλιο της Primetel Plc

αποφάσισε την έκδοση μετοχικού κεφαλαίου προς τη Thunderworx, με αποτέλεσμα η Thunderworx να καταστεί μεγαλομέτοχος της Primetel Plc.

Η PrimeTel περί το 2005, μετά που απέκτησε την απαιτούμενη άδεια από τον ΕΡΗΕΤ, υπέγραψε συμφωνία με την ΑΤΗΚ για την Αδεσμοποίητη πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο και υποβρόχο, και άρχισε τις διαδικασίες συνεγκατάστασης σε διάφορα σημεία του δικτύου της ΑΤΗΚ. Η PrimeTel άρχισε να δραστηριοποιείται ενεργά στον τομέα των ευρυζωνικών υπηρεσιών στην κυπριακή αγορά από τις αρχές του 2006, προσφέροντας μεταξύ άλλων τρία πακέτα, το PrimeHome (τηλεφωνία, δίκτυο, τηλεόραση), το PrimeADSL2+ (τηλεφωνία, δίκτυο) και το PrimeTVPlus (τηλεφωνία, τηλεόραση).

ΑΤΗΚ

Η ΑΤΗΚ είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που έχει συσταθεί με βάση τον περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών Νόμο Κεφ.302 και είναι επιφορτισμένη με την εκ του νόμου υποχρέωση να παρέχει δημόσια δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η ΑΤΗΚ παρέχει, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες τηλεφωνίας, υπηρεσίες διαδικτύου και ευρυζωνικές υπηρεσίες.

Η ΑΤΗΚ, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της για ανάπτυξη των διεθνών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών διεθνούς ηλεκτρονικής επικοινωνίας, αναπτύσσει και διαχειρίζεται υποδομές υποθαλάσσιων καλωδιακών και δορυφορικών συστημάτων.

3. ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Η Επιτροπή, σε ό,τι αφορά το αντικείμενο της καταγγελίας, διαπιστώνει ότι η PrimeTel στην καταγγελία της ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 2007 ισχυρίστηκε τα ακόλουθα:

(α) την κατ' ισχυρισμό ύπαρξη αθέμιτων τιμών, ως αποτέλεσμα του Συμβολαίου που υπογράφηκε μεταξύ της ΑΤΗΚ και της Primetel, ημερομηνίας 1/7/2006, για περίοδο 12 ετών, το οποίο αφορούσε την εκχώρηση χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3 το οποίο τερματίζεται στην Κύπρο, μέσω του οποίου διοχετεύεται τηλεπικοινωνιακή «κίνηση» από Κύπρο προς Λονδίνο, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, και

(β) την κατ' ισχυρισμό ύπαρξη δυσμενούς διακριτικής μεταχείρισης από μέρους της ΑΤΗΚ σε ό,τι αφορά τις χρεώσεις που γίνονται προς την υπηρεσία CYTANET για τη χρήση χωρητικότητας στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, σε αντιπαράβολή με τις χρεώσεις που επιβάλλονταν στην PrimeTel, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου.

Σε σχέση με την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, ο πληρεξούσιος δικηγόρος της PrimeTel, κατά τη διάρκεια της ενώπιον της Επιτροπής ακροαματικής διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε στις 24 Οκτωβρίου 2012, δήλωσε ότι αποσύρει τον εν λόγω ισχυρισμό με επιφύλαξη των δικαιωμάτων των πελατών του και ως εκ τούτου η Επιτροπή δεν θα ασχοληθεί περαιτέρω με το ζήτημα αυτό.

4. ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Οι θέσεις που εκφράστηκαν από τους δικηγόρους των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων αναφορικά με την εκ πρώτης όψεως παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, συνοψίζονται στα κάτωθι:

Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (ΑΤΗΚ)

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ με επιστολή του ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 2012 υπέβαλε τις θέσεις της ΑΤΗΚ επί της Έκθεσης Αιτιάσεων, σύμφωνα με τις οποίες ισχυρίστηκε τα ακόλουθα:

«1. Η καταγγελία και η κατάληξη της Έκθεσης Αιτιάσεων αφορά την τιμή στην οποία προσφέρθηκε και πωλήθηκε ROU (ισοδύναμο του IRU) 1xSTM-1 στη διαδρομή Γεροσκήπου –Λονδίνο στο καλωδιακό σύστημα SMW3 από την ΑΤΗΚ στην Primetel. Η ημερομηνία της προσφοράς ήταν 29.3.06. Η ημερομηνία της συμφωνίας 30.4.2007, ενώ η ημερομηνία ισχύος της συμφωνίας η 1.7.2006.

2. Τα πιο πάνω τα αναφέρω διότι έχουν επίδραση τόσο στον χρόνο στον οποίον θα εκτιμηθεί η τιμή όσο και το χρόνο στον οποίον θα προσδιοριστεί η αγορά και γίνει η ανάλυση της. Περαιτέρω, καταδεικνύεται και το ελλείψεις της έρευνας αφού δεν διαπιστώνεται η παραχώρηση της χωρητικότητας ο τρόπος και ο χρόνος που παραχωρήθηκε.

3. Παρόλο που καταγράφεται στην σελ.8 της Έκθεσης ότι η πληρωμή του συμφωνηθέντος τιμήματος ήταν σταδιακή και στην υποσημείωση ο τρόπος πληρωμής δεν διαπιστώνεται ότι ουδείς παραχωρεί IRU ή ROU με ευκολίες πληρωμής και η υπό

αναφορά συμφωνία είναι ίσως η πρώτη παγκόσμια, και περαιτέρω το γεγονός τούτο δεν λήφθηκε υπόψη στους υπολογισμούς που γίνονται αναφορικά με την «κερδοφορία».

4. Δεν διαπιστώνεται ότι η εκχώρηση χωρητικότητας με IRU ή RUO συνιστά πώληση ιδιοκτησίας και κανένας δεν υποχρεούται να πωλεί ιδιοκτησία.

5. Η εμπλοκή του MINERVA στο όλο ζήτημα είναι εσφαλμένη αφού αυτή η χωρητικότητα ενεργοποιήθηκε τέλος του 2007, πολύ μεταγενέστερα της 1.7.2006 ημερομηνία ισχύος της συγκεκριμένης συμφωνίας. Περαιτέρω, ότι το MINERVA συνιστά καλωδιακό σύστημα ή υποσύστημα, συνιστά σφάλμα και αυθαιρεσία.

6. Δεν διαπιστώνεται ότι υπήρχαν διαθέσιμοι εναλλακτικοί τρόποι εξασφάλισης της χωρητικότητας, ήτοι:

(α) Μέσω του APHRODITE 2 προς Χανιά και από εκεί μέσω άλλων παρόχων προς Λονδίνο (SMW-3 ή άλλου).

(β) Μέσω του CIOS προς Ισραήλ και από εκεί προς Λονδίνο μέσω άλλων παρόχων (LEV ή άλλου).

(γ) Διά ενοικίασης χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ.

(δ) Διά εξασφάλισης ενοικίασης ή εκχώρησης χωρητικότητας από την ΜΝ ή άλλου ιδιοκτήτη επί του LEV-Med Nautilus.

(ε) Από οποιοδήποτε άλλο συνιδιοκτήτη του SMW3 οποίος θα ίδρυε θυγατρική στην Κύπρο.

Εν προκειμένω:

- (i) Η διαπίστωση ότι η ΑΤΗΚ είχε το 2006 αγοράσει όλη τη χωρητικότητα προς από Κύπρο επί του LEV, είναι εσφαλμένη. Δεν μας έχει επιτραπεί η επιθεώρηση των επιστολών της ΜΝ και των ερωτήσεων που απευθύνθηκαν για να διαπιστώσουμε κατά πόσο η ΜΝ ψεύδεται ή πρόκειται περί παρεξήγησης ή παρανόησης των όσων αναφέρει.

- (ii) Δεν διαπιστώνεται η δυνατότητα των συνιδιοκτητών του SMW3 να ιδρύσουν θυγατρική εταιρεία την Κύπρο και να πωλήσουν χωρητικότητα δικαιωματικά χωρίς την εμπλοκή της ΑΤΗΚ.
- (iii) Δεν διαπιστώνεται ότι η PrimeTel δεν μπορούσε να εξασφαλίσει παρόμοιες τιμές και τρόπον πληρωμής από άλλους.

7. Δεν λαμβάνεται υπόψη το κόστος αποκατάστασης χωρητικότητας ή συνιδιοκτησία στα καλωδιακά συστήματα, η διάρκεια ζωής τους και το ότι η χωρητικότητα ουδέποτε διατίθεται στην ολόκληρη της. Ούτε λαμβάνονται υπόψη ο παράγοντες καθορισμού της τιμής, η οικονομική αξία του παραχωρούμενου ROU, η διεθνής πρακτική και το ότι ουδείς επενδύει εκατομμύρια αναλαμβάνοντας επιχειρηματικούς κινδύνους για να εξασφαλίσει απλώς κόστος κεφαλαίου.

8. Τα πλείστα ευρήματα είναι αυθαίρετα και δεν υποστηρίζονται από τα πραγματικά γεγονότα. Η έλλειψη ρύθμισης των μισθώσεων δεν διαπιστώνεται.

9. Δεν διαπιστώνεται ότι η PRIMETEL προσαιγιάλωσε δύο καλωδιακά συστήματα στην Κύπρο.

10. Ο προσδιορισμός της αγοράς είναι αόριστος και ουσιαστικά κινούμενη άμμος, η δε διαπίστωση ότι η ΑΤΗΚ έχει δεσπόζουσα θέση, αυθαίρετη.

11. Οι χρόνοι που αναφέρονται είναι άσχετοι αφού το ζητούμενο είναι συγκεκριμένο χρονικό σημείο.

12. Παραβιάζεται κατάφωρα το νομικό και πραγματικό καθεστώς της καταγγελίας και ο Νόμος.

13. Δεν ακολουθείται η νομολογία της ΕΕ και ΕΔΚ επί των εγερόμενων ζητημάτων, η οποία παρερμηνεύεται.

14. Η ΑΤΗΚ στερείται του εκ του Συντάγματος αρ. 12 και 30 δικαιώματος να γνωρίζει τι αντιμετωπίζει και του δικαιώματος αντεξέτασης μαρτύρων.

15. Στη βάση όλων των πιο πάνω, δεν έχει αποδειχθεί η καταγγελία.»

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ κατά τη διάρκεια της ενώπιον της Επιτροπής ακροαματικής διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε στις 24 Οκτωβρίου 2012, ανέπτυξε προφορικά

τις θέσεις του υποβάλλοντας ταυτόχρονα πολυσέλιδο γραπτό υπόμνημα, αμφότερα των οποίων αξιολογήθηκαν και λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή στα πλαίσια της εξέτασης της καταγγελίας.

Κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ δήλωσε μεταξύ άλλων, ότι: *«Η ΑΤΗΚ στα πλαίσια της ετοιμασίας των θέσεων της επί της Εκθέσεως Αιτιάσεων ζήτησε να επιθεωρήσει την επιστολή ή επιστολές της Med-Nautilus την οποία επικαλείται η Επιτροπή καθώς και τα ερωτήματα που απευθύνθηκαν όμως δεν της επετράπη διότι επρόκειτο δήθεν περί εμπιστευτικών πληροφοριών.»*

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, ισχυρίστηκε κατά την αγόρευση του ότι αυτό παραβιάζει τα άρθρα 30(3) (α) και (γ) και 12(5)(α) και (δ) του Συντάγματος, αφού δεν γνωρίζει γιατί αντιμετωπίζει αυτή την «κατηγορία», και δήλωσε ότι *«...αισθάνεται θεατής των όσων τεκταίνονται ή μάλλον αποφασίζονται και μάλιστα απληροφόρητος θεατής.»*

Επίσης, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ υποστήριξε ότι η καταγγελία της PrimeTel η οποία υποβλήθηκε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού τον Ιανουάριο 2007, είχε υποβληθεί σε ανύπαρκτο διοικητικό όργανο. Ειδικότερα, υποστήριξε τα εξής:

«Τότε δεν υπήρχε νόμιμα συγκροτημένη ΕΠΑ. Στην πραγματικότητα, από το 2000 μέχρι και τη θέσπιση του Ν.13(Ι)/08 και το διορισμό της παρούσας Επιτροπής, δεν υπήρχε ΕΠΑ.

Η καταγγελία είχε υποβληθεί σε ανύπαρκτο διοικητικό όργανο.

Ο Ν.13(Ι)/08 κατήργησε το Νόμο του 1989 ως ετροποποιήθη. Με το αρ.53(4) του Νόμου διασώζει διαδικασίες που εκκρεμούσαν ενώπιον της ΕΠΑ που ιδρύθηκε με βάση το Ν.207/89 ως ετροποποιήθη που θα θεωρείται ως εκκρεμούσες δυνάμει του Νόμου αυτού.

Η διαδικασία εξέτασης της παρούσας καταγγελίας τυπικά εκκρεμούσε και συνεπώς, θα μπορούσε ενδεχόμενα κάποιος να ισχυριστεί ότι εκκρεμούσε με βάση το Ν.13(Ι)/08.

Λέγω «τυπικά» και «ενδεχόμενα» διότι:

(α) Η ακυρότητα της συγκρότησης της Επιτροπής συμπαρασύρει σε ακυρότητα όλες τις διαδικασίες της άκυρης Επιτροπής, και

(β) Η ίδια η Επιτροπή, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 6 της Έκθεσης Αιτιάσεων, ανακάλεσε την προηγούμενη διαδικασία στις 19.1.12.

Η ανάκληση αυτή και η ακυρότητα ενεργούν *ex tunc*. Δηλαδή θεωρείται ως εάν η διαδικασία που ανακλήθηκε να μην είχε γίνει ποτέ.

Συνεπώς κατά το χρόνο έναρξη της ισχύος του Ν. 13(Ι)/08 δεν υπήρχε διαδικασία που να εκκρεμεί.

Υπήρχε μόνο η καταγγελία που δεν είναι μέρος της διαδικασίας της Επιτροπής. Μάλιστα, καταγγελία που είχε υποβληθεί σε ανύπαρκτη και καταργηθείσα Επιτροπή.

Η παρούσα ΕΠΑ, που συστάθηκε με βάση το Ν. 13(Ι)/08, δεν είχε εξουσία να επιληφθεί καταγγελιών όπως η παρούσα περί των οποίων δεν εκκρεμούσε διαδικασία ενώπιον της καταργηθείσας Επιτροπής.

Περαιτέρω, λόγω της παρέλευσης 5 χρόνων από τα γεγονότα που οδήγησαν στην καταγγελία δεν είναι επιτρεπτή η εξέταση του ζητήματος ή επιβολή προστίμου.»

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στις 9 Νοεμβρίου 2012, υπέβαλε τις συμπληρωματικές του θέσεις, σύμφωνα με τις οδηγίες που δόθηκαν από την Επιτροπή κατά τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας, οι οποίες και αξιολογήθηκαν και λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή. Οι συμπληρωματικές θέσεις του δικηγόρου της ΑΤΗΚ είχαν σκοπό, σύμφωνα με τον ίδιο, να καταγράψουν τις διαφωνίες τους ως προς τα όσα οι κ.κ. Στεφάνου και Βατυλιώτης της Primetel ανέφεραν προφορικά στη ακροαματική διαδικασία, καθώς και για να διευκρινίσει και επικαιροποιήσει τις θέσεις της ΑΤΗΚ αναφορικά με την επιστολή της MED-NAUTILUS, η οποία εν τω μεταξύ είχε δοθεί στην ΑΤΗΚ από την Επιτροπή για να τη μελετήσει και να εκφέρει τις όποιες θέσεις της πριν τη λήψη απόφασης. Εν προκειμένω, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ ανέφερε μεταξύ άλλων:

«Α. Αναφορικά με τα όσα ο κ. Στεφάνου έχει αναφέρει, παρατηρώ ότι συνιστούν γενικολογίες που πέραν της ηδονολεκτικής υφής τους παραπτοούν και την πραγματικότητα.

[...]

Τα περί εθνικού και εθνικής στρατηγικής δεν αφορούν την ΑΤΗΚ η οποία είναι ένας πάροχος υπηρεσιών όπως όλοι οι άλλοι.

Β. Αναφορικά με τα όσα ο κ. Βατυλιώτης ανέφερε, παρατηρώ ότι απλώς επαναλαμβάνει και συμφωνεί με τα όσα εσφαλμένα αναφέρονται στην Έκθεση Αιτιάσεων. Τα μόνα που χρήζουν σχολιασμού είναι τα περί εμπόδισης της συνομολόγησης συμφωνίας με άλλους (France Telecom και KPN). Αυτό δεν αληθεύει.

[...]

Γ. Επιστολή Med-Nautilus. Η παράδοση της επιστολής ημερομηνίας 28.2.2011 καθιστά άνευ αντικειμένου την επιχειρηματολογία μου αναφορικά με το α.30 του Συντάγματος και τα σχετικά άρθρα του Ν.13(Ι)/08, η οποία και αποσύρεται.

Δ. Τα περί WISH που ανέφερε ο κ. Πολυβίου (εννοώντας την αναφορά που έκανε ο δικηγόρος της PrimeTel στο σύγγραμμα του Richard Whish με τον τίτλο Competition Law) δεν είναι τίποτα άλλο παρά *wishful thinking*. Η αδυναμία της ΕΠΑ να προβαίνει σε αναλύσεις αγοράς είναι κάτι που ο τέως Πρόεδρος της ΕΠΑ εδήλωνε κάθε φορά που εγείρετο το ζήτημα. Δεν είναι αυθαίρετη διαπίστωση δική μου.

Η καταγγελία της PRIMETEL είναι κακόπιστη διότι δεν ήγειρε τέτοια ζητήματα κατά την διαπραγμάτευση και διότι έμμεσα επιδιώκει να αναγκάσει την ΑΤΗΚ να της πωλήσει ιδιοκτησία σε τιμή άλλη από αυτή που συμφώνησε.»

PRIMETEL

Ο δικηγόρος της PrimeTel στις 3 Οκτωβρίου 2012, υπέβαλε γραπτώς τις θέσεις της PrimeTel επί της Έκθεσης Αιτιάσεων, οι οποίες μεταξύ άλλων αναφέρουν τα ακόλουθα:

«Είναι θέση της Primetel πως κατά πάντα ουσιώδη χρόνο, η συμπεριφορά της ΑΤΗΚ αναφορικά με τα εγείρομενα θέματα ήταν – και συνεχίζει μέχρι σήμερα να είναι – αντίθετη με τους Κυπριακούς και Ευρωπαϊκούς Νόμους και/ή κανόνες περί Προστασίας του Ανταγωνισμού, για τους πιο κάτω λόγους:

- (i) Η ΑΤΗΚ, ως ο μοναδικός δυναμικός προμηθευτής χωρητικότητας σε διεθνή καλώδια που συνδέουν την Κύπρο με το εξωτερικό, καταχρηστικά εκμεταλλεύτηκε τη δεσπόζουσα θέση της στη σχετική αγορά, καταστρατηγώντας και παραβιάζοντας με αυτό τον τρόπο το άρθρο 6(1)(α) του περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου και/ή το άρθρο 102 ΕΕ, λόγω της επιβολής αθέμιτων τιμών για την ενοικίαση/εκχώρηση διεθνούς χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3 με προορισμό Κύπρος-Λονδίνο δυνάμει Συμβολαίου ημερομηνίας 30/4/2007 (εφ' εξής «Συμβόλαιο»).

[...]

Β. Σχετική Αγορά

Είναι θέση της PrimeTel ότι ο καθορισμός των σχετικών αγορών από την Υπηρεσία (σελίδες 51-71 του σημειώματος της ημερ. 17.7.2012) συνάδει απόλυτα με την Ευρωπαϊκή νομολογία και νομοθεσία σχετικά με τον καθορισμό των σχετικών αγορών.

[...]

Στον ορισμό της σχετικής αγοράς η Επιτροπή και η Υπηρεσία βασίζονται στο κριτήριο της «εναλλαξιμότητας» (*interchangeability*) και στο κατά πόσο μπορούν τα προϊόντα και/ή οι υπηρεσίες να είναι επαρκώς εναλλάξιμα ή υποκατάστατα, όχι μόνο αναφορικά με τα αντικειμενικά τους χαρακτηριστικά αλλά και με βάση των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται.

[...]

Γ. Δεσπόζουσα θέση

Η Primetel συμφωνεί με τα προκαταρκτικά ευρήματα της Επιτροπής ότι η ΑΤΗΚ κατέχει δεσπόζουσα θέση επί της διαθέσιμης χωρητικότητας στα διεθνή καλωδιακά συστήματα τα οποία τερματίζονται στην Κύπρο και μέσω των οποίων διοχετεύεται τηλεπικοινωνιακή «κίνηση» από Κύπρο προς Λονδίνο και αλλού κατά συνέπεια

κατέχει και δεσπύζουσα θέση στην αγορά εκμίσθωσης χωρητικότητας στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο.

[...]

Καταληκτικά είναι θέση της *Primetel* ότι κατά πάντα ουσιώδη χρόνο, ο μοναδικός δυνητικός προμηθευτής («*the only possible supplier*») χωρητικότητας σε διεθνή υποθαλάσσια καλώδια που συνδέουν την Κύπρο με το εξωτερικό ήταν η ΑΤΗΚ και ως εκ τούτου κατέχει, και μέχρι σήμερα κατέχει, «δεσπύζουσα θέση» στη χονδρική αγορά.

[...]

Δ. Παράβαση του άρθρου 6(1)(α)- αθέμιτες τιμές (υπερβολική τιμολόγηση)

Συμφωνούμε πλήρως με τα προκαταρκτικά ευρήματα της Επιτροπής και της Υπηρεσίας με βάση το άρθρο 6(1)(α) του Νόμου.

Είναι θέση της *PrimeTel* ότι η τιμή που επιβλήθηκε από την ΑΤΗΚ για την ενοικίαση/εκχώρηση διεθνούς χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3 με προορισμό Κύπρο-Λονδίνο, δυνάμει του Συμβολαίου ημερ.30.4.2007 ήταν υπέρογκη, αθέμιτη, καταχρηστική και επαχθής και παραβιάζει το Άρθρο 6(1)(α) του Νόμου.

[...]

Τα υπερβολικά κέρδη που απέκομισε η ΑΤΗΚ με τη Συμφωνία της με την *Primetel*, περιορίζουν ουσιαστικά τη δυνατότητα της *Primetel* να ανταγωνιστεί την ΑΤΗΚ ως νεοεισερχόμενος πάροχος στην αγορά, ένεκα αφενός με του υψηλού κόστους εκμίσθωσης, και αφετέρου του γεγονός ότι ΑΤΗΚ μείωσε και τις λιανικές τιμές της για προϊόντα που χρησιμοποιούν διεθνή χωρητικότητα.»

Ο δικηγόρος της *PrimeTel*, κατά τη διάρκεια της ενώπιον της Επιτροπής ακροαματικής διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε στις 24 Οκτωβρίου 2012, ανέπτυξε προφορικά τις θέσεις του, οι οποίες αξιολογήθηκαν και λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή. Επίσης, κατά την ακροαματική διαδικασία έκθεσαν τις απόψεις οι κύριοι Στεφάνου και Βατυλιώτης, εκπρόσωποι της εταιρείας *Primetel*.

Ο δικηγόρος της PrimeTel στις 9 Νοεμβρίου 2012, υπέβαλε τις συμπληρωματικές του θέσεις, σύμφωνα με τις οδηγίες που δόθηκαν από την Επιτροπή κατά τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας, οι οποίες και αξιολογήθηκαν και λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή στα πλαίσια της εξέτασης της καταγγελίας.

5. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Προτού η Επιτροπή εστιάσει την προσοχή της στην καταγγελία αυτή καθεαυτή, θεωρεί επιβεβλημένη την εκ προοιμίου εξέταση των προκαταρκτικών ζητημάτων που εγέρθηκαν από το δικηγόρο της ΑΤΗΚ, τόσο γραπτά όσο και προφορικά.

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ αρχικά υποστήριξε ότι η παρούσα καταγγελία είχε υποβληθεί σε «*ανύπαρκτο διοικητικό όργανο*» και ότι «*κατά το χρόνο έναρξης της ισχύος του Νόμου 13(Ι)/2008 δεν υπήρχε διαδικασία που να εκκρεμεί.*», καταλήγοντας ότι η παρούσα Επιτροπή δεν έχει εξουσία να επιληφθεί της καταγγελίας.

Σε σχέση με τα όσα δηλώνει και υποστηρίζει ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, η Επιτροπή διαπιστώνει τα ακόλουθα:

Στις 26 Ιανουαρίου 2007, η εταιρεία Primetel υπέβαλε καταγγελία στην Επιτροπή εναντίον της ΑΤΗΚ για πιθανολογούμενες παραβάσεις του άρθρου 6(2)(α) και 6(2)(γ) του Νόμου του 1989, που αντικαταστάθηκε με το Νόμο του 2008.

Η Επιτροπή, υπό την τότε σύνθεσή της, σε συνεδρία που πραγματοποιήθηκε στις 13 Φεβρουαρίου 2007, έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να προχωρήσει σε εξέταση των πιθανολογούμενων παραβάσεων που περιέχονταν στην καταγγελία.

Στις 4 Δεκεμβρίου 2007, το Ανώτατο Δικαστήριο στην Αναθεωρητική Έφεση 3902 (ΑΤΗΚ ν. Δημοκρατίας κ.ά.) έκρινε ότι η συμμετοχή του μέλους της Επιτροπής κ. Κώστα Ευσταθίου στην Επιτροπή ήταν παράνομη.

Η Επιτροπή υπό διαφορετική σύνθεση¹, σε συνεδρία της με αρ. 866-05/2008 και ημερομηνία 14 Φεβρουαρίου 2008, μελέτησε την υπό εξέταση καταγγελία, υπό το φως της απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου, ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2007, στην Αναθεωρητική Έφεση 3902 (ΑΤΗΚ ν. Δημοκρατίας κ.ά.) και αποφάσισε να

¹ Την περίοδο από 6/9/2007 μέχρι 15/3/2008, Πρόεδρος της Επιτροπής ήταν ο κ. Παναγιώτης Καλλής. Ως αποτέλεσμα της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερ. 4/12/2007 στην Α.Ε. 3902, δύο από τα μέλη της Επιτροπής, οι κ.κ. Κ.Ευσταθίου και Λ. Περικλέους, παραιτήθηκαν και η Επιτροπή περί τα μέσα Δεκεμβρίου 2007 έπαυσε να είναι νομίμως συγκροτημένη. Με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου με ημερομηνίες 19/12/2007 και 3/1/2008, διορίστηκαν ο κ. Δώρος Λυκούργος, σε αντικατάσταση του κ. Κωστή Ευσταθίου και η κα. Αγνή Ευσταθίου Νικολετοπούλου, σε αντικατάσταση του κ. Λεόντιου Περικλέους.

ανακαλέσει την πιο πάνω απόφαση για τη διεξαγωγή δέουσας προκαταρκτικής έρευνας, καθώς και όλες τις μετέπειτα ληφθείσες αποφάσεις, και να εξετάσει την πιο πάνω υπόθεση εξ' ύπαρχής. Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη το υλικό το οποίο βρισκόταν ενώπιον της κατά το χρόνο λήψης της πιο πάνω ανακαλούμενης απόφασης, διαπίστωσε ότι το εν λόγω υλικό δικαιολογεί τη διεξαγωγή έρευνας από την Υπηρεσία και έδωσε οδηγίες όπως η έρευνα διεξαχθεί με βάση το υφιστάμενο κατά το χρόνο λήψης της πιο πάνω ανακαλούμενης απόφασης πραγματικό και νομικό καθεστώς.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η συγκρότηση και η σύνθεση της Επιτροπής, ως ίσχυε στις 14 Φεβρουαρίου 2008, ουδέποτε αμφισβητήθηκε ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ουδέποτε κρίθηκε παράνομη. Συνακόλουθα, η Επιτροπή απορρίπτει τον ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι «*από το 2000 μέχρι και τη θέσπιση του Ν. 13(I)/08 δεν υπήρχε ΕΠΑ.*»

Η Επιτροπή απορρίπτει επίσης και τον ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι δεν είχε εξουσία να επιληφθεί της παρούσας καταγγελίας. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι στις 19 Ιανουαρίου 2012, υπό τη νέα της σύνθεση, σύμφωνα με το διορισμό από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως η απόφασή του ημερομηνίας 20 Δεκεμβρίου 2011, εξέτασε την υπόθεση υπό το φως της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερομηνίας 25 Μαΐου 2011, στις Προσφυγές με αρ. 1544/09, 1545/09, 1596/09 και 1601/09 (Εχxon Mobil Cyprus Ltd κ.ά. και Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού) και, αφού έλαβε υπόψη και σχετικές γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, με ημερομηνίες 20 Δεκεμβρίου 2007 και 18 Ιουλίου 2011, αποφάσισε να ανακαλέσει τις αποφάσεις οι οποίες λήφθηκαν ενόσω ο κ. Κωστάκης Χριστοφόρου ήταν Πρόεδρος της Επιτροπής. Η Επιτροπή κατά την εν λόγω συνεδρία εξέτασε την καταγγελία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 53 του Νόμου αρ.13(I)/2008 και αφού έλαβε υπόψη το υλικό το οποίο βρισκόταν ενώπιον της κατά το χρόνο λήψης των πιο πάνω ανακαλούμενων αποφάσεων, έκρινε ότι το εν λόγω υλικό δικαιολογούσε τη διεξαγωγή έρευνας της καταγγελίας από την Υπηρεσία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή υιοθέτησε την απόφαση ημερομηνίας 14 Φεβρουαρίου 2008, στην οποία δεν συμμετείχε ο κ. Χριστοφόρου, δίδοντας οδηγίες στην Υπηρεσία να προβεί στη διεξαγωγή έρευνας με βάση το υφιστάμενο κατά το κρίσιμο χρόνο νομικό και πραγματικό καθεστώς, καθότι αυτή λήφθηκε από διοικητικό όργανο νόμιμα διορισμένο, η συγκρότηση και η σύνθεση του οποίου ουδέποτε αμφισβητήθηκαν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο, για λόγους τάξης και αρχής, να αναφερθεί και στα όσα είχε ισχυριστεί τόσο προφορικά και όσο γραπτά ο δικηγόρος τη ΑΤΗΚ, ότι δηλαδή: *«στα πλαίσια της ετοιμασίας των θέσεων της επί της Εκθέσεως Αιτιάσεων ζήτησε να επιθεωρήσει την επιστολή ή επιστολές της Med-Nautilus την οποία επικαλείται η Επιτροπή καθώς και τα ερωτήματα που απευθύνθηκαν όμως δεν της επιτράπη διότι επρόκειτο δήθεν περί εμπιστευτικών πληροφοριών.»*, παρόλο που ακολούθως, ο ίδιος στις συμπληρωματικές του δήλωσε ότι: *«Η παράδοση της επιστολής ημερομηνίας 28.2.2011 καθιστά άνευ αντικειμένου την επιχειρηματολογία μου αναφορικά με το α.30 του Συντάγματος και τα σχετικά άρθρα του Ν.13(Ι)/08 η οποία και αποσύρεται.»*

Σε σχέση με το ζήτημα αυτό η Πρόεδρος της Επιτροπής κατά τη συνεδρία ημερομηνίας 24 Οκτωβρίου 2012, ζήτησε να ενημερωθεί από το δικηγόρο της ΑΤΗΚ τότε και σε ποίον υποβλήθηκε το αίτημα. Σε απάντηση, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ ανέφερε ότι λειτουργός της ΑΤΗΚ είχε επικοινωνήσει τηλεφωνικώς με λειτουργό της Υπηρεσίας της Επιτροπής. Ακολούθως, σε διευκρινιστικό ερώτημα της Προέδρου κατά πόσο θεωρεί ότι μια προφορική τηλεφωνική επικοινωνία με λειτουργό της Υπηρεσίας συνιστά επίσημο διάβημα προς την Επιτροπή, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ δήλωσε ότι: *«Εγώ λέω ότι έγινε. Αποτάθηκε σε Λειτουργό...»*.

Σε σχέση με το εν λόγω ζήτημα, ο δικηγόρος της PrimeTel ανέφερε τα εξής:

«... Πρέπει να παρατηρήσω, ότι όλοι οι δικηγόροι που γνωρίζω, τυγχάνουμε ορθής και άμεσης εξυπηρέτησης από την Υπηρεσία και την Επιτροπή. Σε μικρά και σε μεγάλα θέματα. Υπάρχουν διαδικασίες που θα πρέπει να τηρούνται. Και γνωρίζω από πείρα ότι μια τηλεφωνική επικοινωνία από μόνη της δεν είναι και ούτε είναι αρκετή διότι, αν δεν υπάρχει το γραπτό, μπορεί να τύχει παρανόησης. Η δική μου εμπειρία σε αυτή και σε άλλες υποθέσεις είναι ότι μπορεί να γίνει μια τηλεφωνική επικοινωνία και μετά να ακολουθηθεί από γραπτή παράκληση. Αυτό αφορά ιδιαίτερα την παρουσίαση εγγράφων. Δεν νομίζω (να) είναι σωστή η τακτική να γίνεται ένα τηλεφώνημα κατά τρόπο ακαθόριστο και μετά να επιρρίπτονται ευθύνες στην Υπηρεσία και στην Επιτροπή ότι απορρίπτουν έγγραφα.»

Η Επιτροπή, σε σχέση με το όλο ζήτημα που εγέρθηκε, επιθυμεί να αναφέρει τα ακόλουθα:

Το άρθρο 17(9) του Νόμου. Αρ. 13(Ι)/2008, ορίζει τα εξής:

« (9) Σε ό,τι αφορά την Επιτροπή, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

(α) η Επιτροπή δεν έχει υποχρέωση να κοινοποιήσει στην επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων εναντίον της οποίας στρέφεται η καταγγελία ή η αυτεπάγγελτη έρευνα, ολόκληρο το σχηματισθέντα από την Επιτροπή φάκελο επί της υπόθεσης· οφείλει όμως, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 33, να κοινοποιήσει προς αυτήν εκείνα τα έγγραφα του φακέλου πάνω στα οποία προτίθεται να στηρίξει την απόφασή της, εξαιρουμένων εκείνων των εγγράφων που αποτελούν επαγγελματικά απόρρητα ή, εάν τα έγγραφα αυτά είναι ήδη προσιτά στην επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων, να της τα υποδείξει γραπτώς, ώστε αυτή η επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων να είναι έγκαιρα ενήμερη για όλα τα έγγραφα που θα χρησιμοποιηθούν από την Επιτροπή ως αποδεικτικά στοιχεία»

Η Έκθεση Αιτιάσεων, ως αυτή κοινοποιήθηκε στην ΑΤΗΚ στις 9 Σεπτεμβρίου 2012, απαριθμεί τα έγγραφα στα οποία η Επιτροπή προτίθεται να στηρίξει την απόφασή της, ενώ παράλληλα εμπεριέχει αυτούσια μέρος των εγγράφων που δεν θεωρήθηκε ότι συνιστούσε επαγγελματικά απόρρητα. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή υπογραμμίζει πως το σημείωμα της Υπηρεσίας που συνόδευε την Έκθεση Αιτιάσεων περιέχει εκτεταμένα αποσπάσματα της επιστολής της Lan Med Nautilus, ημερομηνίας 28 Φεβρουαρίου 2011, τα οποία δεν απεκρύβησαν, και ως εκ τούτου, η ΑΤΗΚ ήταν σε θέση να γνωρίζει τα όσα δήλωσε η εν λόγω εταιρεία στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας. Πέραν τούτου όμως, στην Έκθεση Αιτιάσεων επισημάνθηκε ότι, σε περίπτωση που ήθελαν περαιτέρω πληροφόρηση για κάποια από τα έγγραφα που δεν επισυνάπτονταν στην Έκθεση Αιτιάσεων, μπορούσαν να τα ζητήσουν εγγράφως από την Υπηρεσία.

Η Επιτροπή διαπιστώνει, στη βάση των στοιχείων και δεδομένων του διοικητικού φακέλου, ότι κάτι τέτοιο δεν έγινε από την ΑΤΗΚ. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η παρούσα διαδικασία, σύμφωνα και με το άρθρο 17 του Νόμου, αφορά εξέταση που λαμβάνει χώρα ενώπιον της Επιτροπής μετά από Έκθεση Αιτιάσεων. Ως εκ τούτου, είναι αυτονόητο ότι τα οποιαδήποτε αιτήματα που τυχόν να υπάρχουν πρέπει να αποτείνονται στην Επιτροπή εγγράφως και όχι προφορικά προς την Υπηρεσία. Οι εξουσίες της Υπηρεσίας, ως αυτές καθορίζονται στο Νόμο, αφορούν στην παροχή προς την Επιτροπή κάθε δυνατής διευκόλυνσης προς

εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων, εξουσιών και καθηκόντων της. Είναι, ως εκ τούτου αναμενόμενο ότι τα μέρη, στη συγκεκριμένη περίπτωση η ΑΤΗΚ, γνωρίζουν τις σχετικές πρόνοιες του Νόμου και υποβάλλουν στην Επιτροπή τα αιτήματα τους κατά τον ενδεδειγμένο τρόπο. Η Επιτροπή δεν μπορεί καθ' οιονδήποτε τρόπο να αποδεχθεί τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ επί τούτου και τονίζει εμφαντικά ότι μια τηλεφωνική επικοινωνία με λειτουργό της Υπηρεσίας δεν αποτελούσε και επίσημο διάβημα προς την Επιτροπή.

Ανεξαρτήτως των ως άνω, πρέπει να σημειωθεί ότι το επίσημο έγγραφο αίτημα της ΑΤΗΚ στην Επιτροπή έγινε στις 25 Οκτωβρίου 2012. Η ΑΤΗΚ με επιστολή της ζήτησε όπως της κοινοποιηθεί η επιστολή της εταιρείας Lan Med Nautilus, ημερομηνίας 28/2/2012, και ως εκ τούτου, η Επιτροπή, αφού εξέτασε το σχετικό αίτημα, με απόφασή της ημερομηνίας 31/10/2012 αποφάσισε να κοινοποιήσει στην ΑΤΗΚ την εν λόγω επιστολή.

6. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

6.1. Εκχώρηση χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα

Θέσεις εμπλεκόμενων μερών

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, κατά την προφορική ανάπτυξη των θέσεων του στη συνεδρία της Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 24 Οκτωβρίου 2012, υποστήριξε τα ακόλουθα σε ό,τι αφορά τα περιστατικά της παρούσας υπόθεσης:

«.. υπάρχει σύγχυση μεταξύ της «διεθνούς μισθωμένης γραμμής» κατ' ουσίαν μισθωμένης χωρητικότητας και εκχώρηση χωρητικότητας». Όσον αφορά τη χρήση της χωρητικότητας για την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών είναι αυτονόητο ότι ουδεμία διαφορά υπάρχει αν γίνει χρήση διεθνούς μισθωμένης γραμμής ή εκχώρηση IRU (αγορά χωρητικότητας).

Η διεθνής μισθωμένη γραμμή δεν απαιτεί από τον ενοικιαστή να συμμετέχει στα έξοδα συντήρησης ή αποκατάστασης βλαβών που επιβαρύνουν τον εκμισθωτή. Ο ενοικιαστής καταβάλλοντας το τέλος χρησιμοποιεί τη μισθωμένη γραμμή και απαιτεί από τον εκμισθωτή να την έχει διαθέσιμη ανά πάσα στιγμή. Μισθωμένη γραμμή διατίθεται τόσο σε λιανικούς πελάτες όσο και σε αδειοδοτημένους παρόχους τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

Η εκχώρηση χωρητικότητας αποτελεί εκχώρηση (μεταβίβαση) παγίου στοιχείου ενεργητικού. Ο νέος ιδιοκτήτης υποχρεούται να συμβάλει στα έξοδα συντήρησης αποκατάστασης του καλωδίου επί του οποίου απέκτησε χωρητικότητα. Δεν υπάρχει χονδρική/λιανική διάθεση χωρητικότητας όπως εσφαλμένα διαπιστώνεται στην παρ. 29 της Έκθεσης Αιτιάσεων.

Ο ιδιοκτήτης του υποθαλάσσιου καλωδίου μπορεί είτε να εκμισθώνει («διεθνείς μισθωμένη γραμμή») είτε να εκχωρεί χωρητικότητα (IRU-RUO).

Η μισθωμένη μπορεί να ρυθμιστεί είτε *ex ante* είτε *ex post* αν η αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική. Ακόμη μπορεί να επιβληθεί υποχρέωση εκμίσθωσης.

Δεδομένου ότι δίνεται το δικαίωμα της μίσθωσης χωρητικότητας όπως είναι και η διεθνής πρακτική και έχοντας υπόψη το γεγονός ότι με τη μίσθωση ικανοποιούνται οι ανάγκες του πελάτη, τότε η εκχώρηση ως πώληση ιδιοκτησίας δεν μπορεί να επιβληθεί σαν υποχρέωση στον ιδιοκτήτη ούτε να ελεγχθεί η τιμή στην οποία διατίθεται.

Το ζήτημα είναι απολύτως ανάλογο με την ιδιοκτησία και ενοικίαση μιας οικίας ή ενός καταστήματος. Αν ο ιδιοκτήτης αποφασίσει να ενοικιάσει, ο Περί Ενοικιοστασίου Νόμος ελέγχει το ύψος του ενοικίου, ακόμη και τον τερματισμό (Έξωση) της ενοικίασης σε ορισμένες περιοχές.

Αν όμως ο ιδιοκτήτης αποφασίσει να πωλήσει την οικία του, δεν υπάρχει τρόπος να εξαναγκαστεί να την πωλήσει σε συγκεκριμένη τιμή.[...] Δεν υπάρχει τρόπος είτε εκ των προτέρων είτε εκ των υστέρων να ελεγχθεί η τιμή στην οποία πωλεί.

Ούτε στην Έκθεση Αιτιάσεων αλλά ούτε στο Σημείωμα της Υπηρεσίας γίνεται αυτή η διάκριση. Τουναντίον, γίνεται αναφορά σε «μίσθωση/εκχώρηση χωρητικότητας» ωςάν ήταν το ίδιο πράγμα. Κάτι που ισχύει μόνο όσον αφορά τη χρήση της χωρητικότητας για την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.»

Αξιολόγηση της Επιτροπής

Η Επιτροπή, αφού εξέτασε τα όσα δήλωσε και υποστήριξε ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, εν πρώτοις διαπιστώνει ότι στη βάση της προκαταρκτικής έρευνας που διεξήχθη διαφάνηκε ότι η υπό αναφορά καταγγελία εστιάζεται στην εμπορική εκμετάλλευση χωρητικότητας σε διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζουν στην

Κύπρο. Εντοπίστηκε ακόμα ότι μέσω των διεθνών υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων/ υποσυστημάτων, η διεθνής χωρητικότητα χρησιμοποιείται κυρίως για τη διασύνδεση των εθνικών δικτύων διαφορετικών χωρών ανά τον κόσμο, και συγκεκριμένα για την παροχή βασικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών όπως διεθνή τηλεφωνία, διεθνείς μισθωμένες γραμμές και ευρυζωνικές υπηρεσίες (μέσω των οποίων παρέχονται μεταξύ άλλων και υπηρεσίες διαδικτύου).

Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας διαπιστώθηκε ότι τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με επίγεια καλωδιακά δίκτυα, καθώς και δορυφορικά συστήματα, για τη δημιουργία διεθνών δικτύων μεταξύ των χωρών. Λόγω του υψηλού κόστους πόντισης και λειτουργίας ενός υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος, ιστορικά τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα δημιουργούνται από κοινοπραξίες, μέλη των οποίων είναι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών (συνήθως αυτοί οι οποίοι είχαν το μονοπώλιο) διαφόρων γεωγραφικών περιοχών. Με την ανάπτυξη που επήλθε την δεκαετία του '90 στις τηλεπικοινωνίες, αριθμός κοινοπραξιών απορροφήθηκαν είτε από μια εταιρεία είτε συγχωνεύτηκαν (joint venture).²

Ειδικότερα, οι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών αγοράζουν χωρητικότητα με σκοπό να πωλήσουν υπηρεσίες στους καταναλωτές. Η ελεύθερη πρόσβαση σε χωρητικότητα δίδει τη δυνατότητα στους παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών να προσφέρουν στους πελάτες τους πολλές επιλογές προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων καινοτόμων υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, ο προγραμματισμός που γίνεται από τους παρόχους για την αγορά χωρητικότητας είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιτυχημένη είσοδο τους στην αγορά, καθότι εάν αγοράσουν λιγότερη χωρητικότητα τίθενται θέματα ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, ήτοι υπάρχει ο κίνδυνος να διακόπτονται οι κλήσεις και ο χρόνος μετάδοσης του ήχου να καθυστερεί.

Επίσης, η Επιτροπή σημειώνει ότι στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας διαπιστώθηκε ότι η αγορά χωρητικότητας μπορεί να γίνει, μεταξύ άλλων, (α) μέσω της χονδρικής αγοράς ιδιωτικών μισθωμένων συνδέσεων, οι οποίες είναι συνδέσεις ή γραμμές οι οποίες παρέχουν αποκλειστική χωρητικότητα διαφανούς μετάδοσης μεταξύ σημείων απολήξεως δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών (υπάρχει και η δυνατότητα αγοράς Διεθνών Μισθωμένων Συνδέσεων), (β) μέσω ανέκκλητου

²Βλέπε «Telecommunications Law and Regulation» By Ian Walder, 3^η έκδοση 2009, Oxford, σελ. 725.

δικαιώματος χρήσης, Indefeasible Rights of Use (IRUs) σε διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, και (γ) μέσω των δορυφορικών συστημάτων.

Σε ό,τι αφορά τις διεθνείς μισθωμένες γραμμές, η Επιτροπή σημειώνει ότι στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας, διαπιστώθηκε ότι αυτές αφορούν φυσική ή νοητή τηλεπικοινωνιακή σύνδεση μεταξύ δύο τερματικών σημείων, τα οποία βρίσκονται σε διαφορετικές χώρες, σε υποστατικά του τελικού τηλεπικοινωνιακού χρήστη που μισθώνει τη διεθνή μισθωμένη γραμμή από αδειοδοτημένο παροχέα. Χρησιμοποιούνται συνήθως από πολυεθνικούς επιχειρηματικούς πελάτες για εφαρμογές οι οποίες απαιτούν συχνή και γρήγορη μεταφορά ηλεκτρονικών δεδομένων μεταξύ των υποστατικών τους σε διάφορες χώρες.

Σε ό,τι αφορά το ανέκκλητο δικαίωμα χρήσης (Indefeasible Rights of Use (IRUs)) σε διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, η Επιτροπή σημειώνει ότι από τις προκαταρκτικές έρευνες διαφάνηκε ότι το IRU είναι το μέσο με το οποίο οι επιχειρήσεις μέλη της κοινοπραξίας μπορούν να μισθώνουν χωρητικότητα σε μακροπρόθεσμη βάση (περίπου 20- 25 χρόνια), ενώ δεν έχουν κανένα ιδιοκτησιακό δικαίωμα.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή σημειώνει ότι στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας μελετήθηκαν και αξιολογήθηκαν τόσο η συμφωνία για την κατασκευή και συντήρηση του υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος Sea ME We 3, όσο και η Συμφωνία μεταφοράς χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα LEV. Η ΑΤΗΚ, δυνάμει της πρώτης Συμφωνίας, αποτελεί έναν εκ των συνιδιοκτητών του καλωδιακού συστήματος και σε αντάλλαγμα της οικονομικής επένδυσης που προέβηκε έλαβε συγκεκριμένο αριθμό χωρητικότητας η οποία διαχωρίζεται σε εκχωρηθείσα, εφεδρική και διαθέσιμη (assigned, reserved and pool). Η ΑΤΗΚ, δυνάμει της δεύτερης Συμφωνίας, έλαβε ανέκκλητο δικαίωμα χρήσης (indefeasible right of use-IRU) ενός μέρους της συνολικής χωρητικότητας του LEV.

Η PrimeTel, δυνάμει της Συμφωνίας ημερομηνίας 30/4/2007 με την ΑΤΗΚ απέκτησε δικαίωμα χρήσης συγκεκριμένης χωρητικότητας (ROU capacity) μεγέθους 1 STM-1 στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3, για περίοδο 12 ετών. Για το εν λόγω δικαίωμα κατέβαλε συγκεκριμένο αντίτιμο, ενώ καταβάλλει ετήσιο τέλος λειτουργίας και συντήρησης.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επιτροπή απορρίπτει τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι υπάρχει σύγχυση μεταξύ της μίσθωσης διεθνούς χωρητικότητας, υπό την μορφή Διεθνών Μισθωμένων Γραμμών, και της διάθεσης χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, που ουσιαστικά συνιστά την παραχώρηση δικαιώματος χρήσης χωρητικότητας έναντι ανταλλάγματος. Η Επιτροπή κρίνει επίσης ότι όλα τα πιο πάνω καταρρίπτουν και τον ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι *«ούτε στην Έκθεση αιτιάσεων αλλά ούτε στο Σημείωμα της Υπηρεσίας γίνεται αυτή η διάκριση.»*

Συνακόλουθα, η Επιτροπή στη βάση των όσων έχουν αναφερθεί πιο πάνω, θεωρεί ότι καθίσταται σαφές ότι η μίσθωση διεθνούς χωρητικότητας, υπό την μορφή Διεθνών Μισθωμένων Γραμμών, και η διάθεση χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, αποτελούν δυο διαφορετικές υπηρεσίες οι οποίες προσφέρονται υπό διαφορετικούς όρους και τιμές.

Επίσης, η Επιτροπή απορρίπτει τη δήλωση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι η εκχώρηση χωρητικότητας IRU ή RUO συνιστά πώληση ιδιοκτησίας. Η πώληση ιδιοκτησίας έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβίβαση κυριότητας, κάτι το οποίο σε καμία περίπτωση δεν συμβαίνει με την εκχώρηση δικαιώματος IRU ή RUO. Η εκχώρηση χωρητικότητας με τη μορφή δικαιώματος IRU ή RUO αποτελεί δικαίωμα χρήσης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Στη μεν πρώτη περίπτωση αφορά ανέκκλητο δικαίωμα και στη δεύτερη περίπτωση απλά δικαίωμα χρήσης χωρητικότητας.

Σε ό,τι αφορά τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι *«η εκχώρηση ως πώληση ιδιοκτησίας δεν μπορεί να επιβληθεί σαν υποχρέωση στον ιδιοκτήτη, ούτε να ελεγχθεί η τιμή στην οποία διατίθεται.»*, όπως ανάλογα ισχύει στην περίπτωση πώλησης μιας οικίας από τον ιδιοκτήτη της, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο παραλληλισμός που γίνεται είναι ατυχής και εν πάση περιπτώσει λανθασμένος.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι καμία σχέση έχουν τα όσα αναφέρει ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ με τα περιστατικά της παρούσας υπόθεσης και το δίκαιο του ανταγωνισμού, το οποίο σκοπό έχει την προστασία του υγιούς ανταγωνισμού σε μια αγορά από ενέργειες και παραλείψεις επιχειρήσεων που κατέχουν δεσπίζουσα θέση.

Ειδικότερα, επί των όσων υποστηρίζει ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ΑΤΗΚ, η οποία είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου, κατέχει σωρεία περιουσιακών στοιχείων, όπως μεταξύ άλλων το εθνικό δίκτυο ηλεκτρονικών

επικοινωνιών (σταθερής και κινητής τηλεφωνίας), εγκαταστάσεις ηλεκτρονικών επικοινωνιών, κ.ά. Μερικές από τις υπηρεσίες που παρέχει η ΑΤΗΚ, όπως συνεγκατάσταση σε σημεία του εθνικού δικτύου και χονδρική παροχή ευρυζωνικής πρόσβασης, υπόκεινται σε ρυθμίσεις από το γραφείο του ΕΡΗΕΤ. Το γεγονός ότι συγκεκριμένες εγκαταστάσεις που αποτελούν ιδιοκτησία της ΑΤΗΚ ή/και υπηρεσίες που πιθανόν να προσφέρει η ΑΤΗΚ, δεν υπόκεινται σε ex ante ρύθμιση, δεν σημαίνει ότι αυτές εκπίπτουν του ελέγχου του δικαίου του ανταγωνισμού. Ο περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμος αρ. 13(Ι)/2008, δεν προβλέπει εξαιρέσεις σε ιδιοκτήτες σε ό,τι αφορά τον έλεγχο της τιμής ή υποχρέωσης παροχής συγκεκριμένης υπηρεσίας. Αυτό το οποίο η Επιτροπή είναι αρμόδια να εξετάζει, κατά περίπτωση, σε σχέση με το άρθρο 6 του Νόμου, είναι κατά πόσον κατέχεται δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά προϊόντων και υπηρεσιών από την καταγγελλόμενη επιχείρηση και ακολούθως στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων, κατά πόσον υπάρχει παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή απορρίπτει τον υπό αναφορά ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ.

6.2. Υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στη Δημοκρατία

Στη βάση της προκαταρκτικής έρευνας που διεξήχθηκε, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι μέχρι και το 2008 στην Κύπρο προσαιγιαλώνονταν σε καλωδιακούς σταθμούς της ΑΤΗΚ τα εξής διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα/υποσυστήματα: APHRODITE-2, CIOS, CADMOS, UGARIT, SMW-3, LEV, MINERVA, τα οποία είτε ανήκουν σε διεθνείς κοινοπραξίες τηλεπικοινωνιακών οργανισμών στις οποίες συμμετέχει η ΑΤΗΚ ως συνιδιοκτήτης, είτε ανήκουν εξ' ολοκλήρου σε μια ιδιωτική εταιρεία.

Ακολουθεί σχετικό σχεδιάγραμμα:

Η ΑΤΗΚ, μέσα από την πάροδο του χρόνου, έχει επενδύσει σε αριθμό υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων τα οποία ανήκουν σε διεθνείς κοινοπραξίες τηλεπικοινωνιακών οργανισμών, στις οποίες συμμετέχει ως συνιδιοκτήτης. Τα ποσοστά συνιδιοκτησίας τα οποία κατέχει η ΑΤΗΚ στα διάφορα συστήματα που προσαγιαλώνονται στην Κύπρο, με βάση την επένδυση στην οποία έχει προβεί, είναι τα ακόλουθα:

- CADMOS: Το καλωδιακό σύστημα CADMOS συνδέει την Κύπρο με το Λίβανο και η ΑΤΗΚ συμμετέχει με ποσοστό [...] *% σε αυτό.
- UGARIT: Το καλωδιακό σύστημα UGARIT συνδέει την Κύπρο με τη Συρία και η ΑΤΗΚ συμμετέχει με ποσοστό [...] % σε αυτό.
- APHRODITE-2: Το καλωδιακό σύστημα APHRODITE-2 συνδέει την Κύπρο με την Ελλάδα και η ΑΤΗΚ συμμετέχει με ποσοστό [...] % σε αυτό.
- CIOS: Το καλωδιακό σύστημα CIOS συνδέει την Κύπρο με το Ισραήλ και η ΑΤΗΚ συμμετέχει με ποσοστό [...] % σε αυτό.
- SMW3: Το καλωδιακό σύστημα SMW3 συνδέει την Κύπρο με χώρες της Δυτικής Ευρώπης και Ασίας και η ΑΤΗΚ συμμετέχει με ποσοστό [...] % σε αυτό.

* Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο [...].

Πίνακας 1: Διασυνδέσεις υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων

Σύστημα	Διασύνδεση
APHRODITE 2	Κύπρος (Γεροσκήπου)-Ελλάδα (Χανιά)
CADMOS	Κύπρος (Πεντάσχοινος)-Λίβανος (Beirut)
CIOS	Κύπρος(Αγία Νάπα)-Ισραήλ (Nahariya)
UGARIT	Κύπρος (Πεντάσχοινος) –Συρία (Tartus)
LEV ³	Ιταλία (Μαζάρα)- Κύπρος (Γεροσκήπου)- Ισραήλ (Τελ Αβιβ)
MINERVA ⁴	Μαζάρα-Κατάνια-Γεροσκήπου -Πεντάσχοινος
SMW-3	Κύπρος, Νοτιοανατολική Ασία, Μέση Ανατολή, Ευρώπη, Αυστραλία και περιφέρεια του Ειρηνικού

Η Επιτροπή περαιτέρω σημειώνει ότι τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα συνδέονται με τον εξοπλισμό της ΑΤΗΚ, ο οποίος έχει χωρητικότητα μέσω σταθμών προσαιγιάλωσης. Στην Κύπρο υπάρχουν τρεις σταθμοί προσαιγιάλωσης οι οποίοι ελέγχονται από την ΑΤΗΚ, η οποία έχει τη ρυθμιστική υποχρέωση να επιτρέπει τη συνεγκατάσταση στους σταθμούς εξοπλισμού άλλων παροχέων που επιθυμούν να προσαιγιαλώσουν καλώδια στην Κύπρο.

Τα υπό αναφορά υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη και παροχή όλων των διεθνών προϊόντων και υπηρεσιών της ΑΤΗΚ, περιλαμβανομένων των φυσικών νοητών διεθνών ιδιωτικών μισθωμένων κυκλωμάτων της διεθνούς τηλεφωνίας, καθώς και των διεθνών προσβάσεων στο διαδίκτυο.

Μέσω των υπό αναφορά συστημάτων, η ΑΤΗΚ εκχωρεί και εκμισθώνει διεθνή χωρητικότητα σε τρίτους, κατά κανόνα δεόντως αδειοδοτημένους παροχείς ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Για σκοπούς τερματισμού διεθνούς χωρητικότητας στην Κύπρο, πέραν από την εκμίσθωση διεθνούς χωρητικότητας, η ΑΤΗΚ παρέχει

³ The cable consists of a cable with 2fiber pairs. Each fiber pair has the initial design capacity of 8 wavelengths of around 1500nm wavelength, which capable to carry traffic at a data rate of 2.5 Gbit/s each.

⁴ The Minerva Subsystem is operated and managed by MedNautilus, a wholly owned subsidiary of Telecom Italia Sparkle. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της το MINERVA subsystem is operated and managed by MedNautilus for the sole use of CYTA and its customers. Βλέπε <http://www.mednautilus.com/network.asp?mid=5>

υπηρεσίες προσαυγιάλωσης στους καλωδιακούς σταθμούς και υπηρεσίες σύνδεσης (backhaul) μεταξύ των σταθμών της και των υποστατικών του παροχέα.

Επιπρόσθετα από τα πιο πάνω συστήματα, η ΑΤΗΚ έχει εξασφαλίσει χωρητικότητα συνολικού μεγέθους 6xSTM-16 και 14,3xSTM-1, ενώ δικαιούται, με επιπλέον επένδυση, να εξασφαλίσει χωρητικότητα μέχρι και 7xSTM-64 στο ιδιωτικό καλωδιακό σύστημα LEV/Med Nautilus, ιδιοκτησίας της Med Nautilus Ltd (θυγατρική εταιρεία της Telecom Italia Sparkle).

Σε ό,τι αφορά το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3, η Επιτροπή σημειώνει ότι για την κατασκευή και τη συντήρηση του εν λόγω καλωδιακού συστήματος, υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ 93 εταιρειών από διάφορες χώρες, μεταξύ των οποίων και της ΑΤΗΚ, που ασχολούνται με τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η συμφωνία υπογράφηκε στις 15 Ιανουαρίου 1997. Σκοπός της συμφωνίας ήταν ο καθορισμός των όρων βάσει των οποίων θα λάμβαναν χώρα η κατασκευή, προμήθεια, λειτουργία και συντήρηση του SMW-3.

Σε ό,τι αφορά το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα LEV, η Επιτροπή σημειώνει ότι στις 21 Σεπτεμβρίου 1999, υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ της MED-1 Submarine Cables Ltd (στο εξής «MED-1») με έδρα το Ισραήλ και της ΑΤΗΚ για τη μεταφορά του ανέκκλητου δικαιώματος χρήσης (indefeasible right of use / IRU) ενός μέρους της συνολικής χωρητικότητας του LEV εκ μέρους της ΑΤΗΚ, έναντι συγκεκριμένων ποσών που καθορίζονται στη συμφωνία, καταβλητέων στη MED-1.

Η χωρητικότητα στο καλώδιο ανήκει στη MED-1 και στην Ιταλική θυγατρική της. Η ΑΤΗΚ εγγυάται τη χρήση του σταθμού της στη Γεροσκήπου για τις ανάγκες λειτουργίας του καλωδίου, ενώ η MED-1 και η Ιταλική θυγατρική της δεσμεύονται να της παραχωρούν αντίστοιχο δικαίωμα χρήσης στους δικούς τους σταθμούς.

Σε ό,τι αφορά το MINERVA, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ υποστήριξε ότι αυτό εγκαθιδρύθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2007 και ως εκ τούτου δεν θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση της καταγγελίας, αφού η συμφωνία για πώληση χωρητικότητας στην PrimeTel έγινε την 1 Ιουλίου 2006, ενώ η συμφωνία υπογράφηκε αργότερα, στις 30 Απριλίου 2007. Επίσης, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ δήλωσε ότι: *«Παρεμπιπτόντως (για σκοπούς ορθότητας αφού το θέμα MINERVA είναι μη σχετικό με την υπόθεση) οι διαπιστώσεις περί του MINERVA είναι εντελώς λανθασμένες και αυθαίρετες και ετσιθελικές. Υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα είναι*

στοιχείο τηλεπικοινωνιακής υποδομής, το οποίο αποτελείται από ζεύγη οπτικών ινών, δηλαδή αποτελεί αντικείμενο χειροπιαστό. Το «MINERVA» δεν είναι καλωδιακό σύστημα και δεν αποτελείται από οπτικές ίνες, αλλά είναι απλώς εμπορική επωνυμία που χρησιμοποιεί η ΑΤΗΚ για να προσδιορίζει περιορισμένη χωρητικότητα μέσω συγκεκριμένων οπτικών ινών που αγόρασε από την Med Nautilus Ltd στα συστήματα LEV και Med Nautilus.»

Ο δικηγόρος της PrimeTel στις γραπτές του θέσεις δήλωσε ότι συμφωνεί με τον χαρακτηρισμό που αποδίδεται στο «MINERVA» από την Επιτροπή. Σημειώνει δε ότι στο Δελτίο Τύπου που εξέδωσε για την εν λόγω Συμφωνία η ΑΤΗΚ στις 31 Ιανουαρίου 2012, κάνει αναφορά στο «*πρώτο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα για απ' ευθείας σύνδεση με την Ευρώπη*», καθώς και στο ότι «*το MINERVA κάνει χρήση ενός αποκλειστικού ζεύγους οπτικών ινών στο δάκτυλο που ενώνει την Κύπρο με την Ιταλία, παρακάμπτοντας την Τουρκία, Ελλάδα και το Ισραήλ*».

Ο δικηγόρος της PrimeTel στις γραπτές του θέσεις επισήμανε επίσης ότι: «*Το «ζεύγος οπτικών ινών» δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «χωρητικότητα», αφού αποτελεί μέσο μεταφοράς χωρητικότητας και εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της ΑΤΗΚ να αποφασίσει ποια θα είναι η αρχική χωρητικότητα του συστήματος, και του πότε θα προβεί σε αναβάθμιση της έτσι ώστε να ικανοποιεί τις εκάστοτε ανάγκες της.*»

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ενδελεχώς τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου και ειδικότερα τη Συμφωνία για την εγκαθίδρυση του υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος MINERVA, διαπίστωσε ότι στο προοίμιο της συμφωνίας αναφέρεται ότι η ΑΤΗΚ επιθυμεί τη δημιουργία καλωδιακής τηλεπικοινωνιακής υποδομής, η οποία θα της δίνει την ευκαιρία να αγοράζει δικαιώματα χρήσης χωρητικότητας σε τέτοια υποδομή και ότι η Mediterranean Nautilus Ltd, η ίδια ή / και μέσω των θυγατρικών της (Affiliates), κατέχει συγκεκριμένα δικαιώματα στη χωρητικότητα υφιστάμενης υποδομής και μπορεί να παρέχει την εκτέλεση επιπρόσθετης εργασίας για την εγκαθίδρυση μιας καλωδιακής τηλεπικοινωνιακής υποδομής. Επίσης, στο προοίμιο της υπό αναφορά Συμφωνίας αναφέρεται ότι στις 21 Δεκεμβρίου 2006 είχε υπογραφεί σχετικό προσυμφωνητικό μεταξύ της ΑΤΗΚ και της Mediterranean Nautilus Ltd για τη διεξαγωγή της επιπρόσθετης εργασίας για την εγκαθίδρυση του ανεξάρτητου υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος MINERVA. Σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη συμφωνία, αναφέρεται ότι η ημερομηνία ολοκλήρωσης του Έργου είναι η 15 Νοεμβρίου 2007.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω και αφού διαπίστωσε ότι το «MINERVA» δεν είχε λειτουργήσει κατά την περίοδο κατά την οποία συμφωνήθηκε η πώληση χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3, δεν θα το λάβει υπόψη της κατά την αξιολόγηση της παρούσας καταγγελίας. Συνακόλουθα, η Επιτροπή δεν θα προχωρήσει στην εξέταση του κατά πόσον το MINERVA είναι υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα ή επωνυμία χωρητικότητας, ούτε θα ληφθεί υπόψη στα πλαίσια της παρούσας εξέτασης.

6.3. Σύμβαση μεταξύ ΑΤΗΚ και PrimeTel για σκοπούς εκχώρησης χωρητικότητας

Της 29 Μαρτίου 2006, η ΑΤΗΚ μετά από αίτημα της PrimeTel υπέβαλε την ακόλουθη προσφορά σε ό,τι αφορά τη χρήση χωρητικότητας (ROU) στο καλωδιακό σύστημα SMW3. Η εν λόγω συμφωνία υπογράφηκε της 30/4/2007, με ισχύ από την 1 Ιουλίου 2006. Οι λεπτομέρειες της Συμφωνίας είχαν ως ακολούθως:

• Ημερομηνία Προσφοράς:	29/03/2006
• Ημερομηνία Συμφωνίας:	30/04/2007 (με ισχύ από 01/07/2006)
• Χωρητικότητα:	1 x STM-1 (3 x VC-3), Γεροσκήπου-Λονδίνο
• Διάρκεια:	12 χρόνια ή η διάρκεια ζωής της SMW3 (όποιο επέλθει πρώτο)
• Χρέωση:	€[.....] + €[.....] τέλος εγκατάστασης, πλέον Φ.Π.Α.
• Τρόπος Αποπληρωμής:	Σταδιακή ¹
• Ετήσια Χρέωση Λειτουργίας και Συντήρησης:	[...] % επί της Χρέωσης

¹ €[.....] μηνιαίως για της πρώτους 12 μήνες από την παράδοση της υπηρεσίας (05/07/2006). Αύξηση σε €[.....] μηνιαίως με την παράδοση του 2^{ου} VC-3 και σε €[.....] μηνιαίως με την παράδοση του 3^{ου} VC-3.

Επιπλέον, εφάπαξ πληρωμή €[.....] το 12^ο μήνα από την παράδοση της υπηρεσίας και €[.....] το 18^ο μήνα από την παράδοση της υπηρεσίας.

Ολόκληρη η χρέωση θα πρέπει να αποπληρωθεί μέχρι τον 24^ο μήνα από την παράδοση της υπηρεσίας.

7. Νομική Εκτίμηση της ουσίας της καταγγελίας

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη τα ανωτέρω και ειδικότερα τα γεγονότα που συνθέτουν την υπό αναφορά καταγγελία, επικέντρωσε στη συνέχεια την προσοχή της στην πρόνοια του σχετικού με την υπόθεση άρθρου, δηλαδή του άρθρου 6(1) (α) του Νόμου, το οποίο ορίζει:

«6.(1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς της προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα:-

(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό της περιστάσεις όρων συναλλαγής»

Με γνώμονα της πιο πάνω διατάξεις, η Επιτροπή κρίνει πως για την υπαγωγή στην απαγόρευση της διάταξης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, προαπαιτείται η στοιχειοθέτηση δύο παραμέτρων :

- (α) της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης από μέρους της καταγγελλόμενης εταιρείας, και
- (β) της ύπαρξης αθέμιτων όρων συναλλαγής.

Η έννοια της κατάχρησης σύμφωνα με τη νομολογία είναι αντικειμενική⁵ και σχετίζεται με τη συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης που επιδρά στην δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ήδη ασθενή ανταγωνισμό με τη χρήση μεθόδων ανάρμοστων σε καθεστώς υγιούς και αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

7.1. Η έννοια της «επιχείρησης»

Σε σχέση με την πρώτη παράμετρο των πιο πάνω κατ' ισχυρισμό παραβάσεων, η Επιτροπή, αφού διεξήλθε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου, σημείωσε ότι το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει ως «επιχείρηση» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, ανεξάρτητα αν οι δραστηριότητες του είναι κερδοσκοπικές ή όχι, και περιλαμβάνει κάθε επιχείρηση ιδιωτικού ή δημόσιου δικαίου. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όταν επιχείρηση η οποία έχει το καθεστώς δημόσιας επιχείρησης, διαχειρίζεται τις δημόσιες εγκαταστάσεις τηλεπικοινωνιών και τις θέτει, έναντι καταβολής τελών, στη διάθεση των χρησιμοποιούντων, αποτελεί

⁵ Βλέπε Υπόθεση C-85/76 Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission of the European Communities [1979] ECR 00461, παρ. 91.

επιχειρηματική δραστηριότητα η οποία, ως εκ της φύσεώς της, υπόκειται στις υποχρεώσεις του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ.⁶

Η ΑΤΗΚ είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου και, δυνάμει του περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών Νόμο Κεφ.302 του 1954⁷, όπως έχει τροποποιηθεί, στα καθήκοντα της συμπεριλαμβάνεται η παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών προς χρήση από οποιοδήποτε πρόσωπο σε κάθε μέρος της Δημοκρατίας, καθιστώντας το ικανό να επικοινωνεί με κάθε άλλο πρόσωπο, καθώς και η διαχείριση όλων των εγκαταστάσεων και μηχανημάτων της τα οποία αποκτήθηκαν στα πλαίσια των διατάξεων του εν λόγω Νόμου.⁸

Με βάση τα πιο πάνω, η Επιτροπή καταλήγει ότι τόσο η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο καταναλωτικό κοινό έναντι τελών, όσο και η παροχή χονδρικών υπηρεσιών όπως η χονδρική πώληση χωρητικότητας σε διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα σε εναλλακτικούς παρόχους έναντι αμοιβής, αποτελούν οικονομικής φύσεως δραστηριότητες και συνεπώς, η ΑΤΗΚ αποτελεί επιχείρηση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Νόμου.

7.3. Ύπαρξη έννομου συμφέροντος

Ο Νόμος απαιτεί την ύπαρξη έννομου συμφέροντος για τη νομιμοποίηση προσώπου να προβεί σε καταγγελία. Ειδικότερα, καθορίζεται από το Νόμο ότι: «Έννομο συμφέρον έχει αυτός που δικαιούται να αποδείξει ότι υπέστη ή ότι υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, σαν άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.».

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στις συμπληρωματικές του θέσεις, ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 2012, δήλωσε ότι: «Η καταγγελία της PRIMETEL είναι κακόπιστη διότι δεν ήγειρε τέτοια ζητήματα κατά την διαπραγμάτευση και διότι έμμεσα επιδιώκει να αναγκάσει την ΑΤΗΚ να της πωλήσει ιδιοκτησία σε τιμή άλλη από αυτή που συμφώνησε.»

Σε σχέση με την πιο πάνω θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ, ο δικηγόρος της PrimeTel, κατά τη συνεδρία της Επιτροπής ημερομηνίας 24 Οκτωβρίου 2012, δήλωσε ότι: «.. Αυτό με εκπλήττει. [...] Πιστεύω ότι είναι μία καθόλα σωστή καταγγελία από ανθρώπους οι οποίοι έχουν υποστεί εξουθενωτικό πόλεμο από την ΑΤΗΚ. Η

⁶ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση 41/83, Ιταλία/Επιτροπή, Συλλογή 1985, σ 873, παράγραφοι 17-20.

⁷ Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών Νόμος Κεφ 302, ως έχει τροποποιηθεί, άρθρο 13.

⁸ ibid άρθρο 12(1).

καταγγελία αυτή έχει βρεθεί ότι ευσταθεί και η παρουσίαση μας μέχρι σήμερα ήταν ιδιαίτερα ευγενική και προσεκτική [...] με τη CΥΤΑ συνεργαζόμαστε αλλά αυτό δεν μας εμποδίζει από του να επιδιώκουμε δικαιοσύνη στα διάφορα θεσμικά όργανα της Κυπριακής Πολιτείας.»

Η Επιτροπή έχει τη θέση ότι, το γεγονός πως η PrimeTel είχε συμβληθεί με την ΑΤΗΚ και υπόγραψε την καταγγελθείσα συμφωνία, δεν της αποστερεί το δικαίωμα της υποβολής καταγγελίας, εναντίον της ενώπιον της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, εστίασε την προσοχή της στη σχετική με το ζήτημα πρόνοια του Νόμου για να εξετάσει κατά πόσον η Primetel έχει έννομο συμφέρον υποβολής της παρούσας καταγγελίας.

Ο Νομοθέτης καθορίζει πως σε καταγγελία παραβάσεων των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου, δικαιούται να προβεί το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που δύναται να αποδείξει ότι υπέστη ή ότι υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, σαν άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου, διαπίστωσε ότι το έννομο συμφέρον προς υποβολή της καταγγελίας από την εταιρεία PrimeTel, η οποία αποτελεί έναν εκ των εναλλακτικών παρόχων στην αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών στην Κύπρο, συνίσταται στον ισχυρισμό της ότι έχει υποστεί οικονομική βλάβη λόγω των πράξεων της καταγγελλόμενης εταιρείας. Ο ανταγωνισμός μεταξύ τους επικεντρώνεται κυρίως στην ταχύτητα πρόσβασης στο διαδίκτυο και στην τελική τιμή χρέωσης του καταναλωτή. Η Primetel κατά τον ουσιώδη χρόνο προμηθευόταν από την ΑΤΗΚ, στη βάση διμερούς συμφωνίας, χωρητικότητα στα διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, για να μπορεί να παρέχει λιανικές υπηρεσίες στους καταναλωτές και άρα η PrimeTel επηρεαζόταν από την εκάστοτε τιμολόγηση που λάμβανε από την ΑΤΗΚ και, ως εκ τούτου, έχει έννομο συμφέρον για την υποβολή της παρούσας καταγγελίας.

Με βάση τα πιο πάνω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε ότι η υπό εξέταση καταγγελία είναι τύποις νόμιμη και πως η PrimeTel νομιμοποιείτο να υποβάλει αυτήν, γεγονός το οποίο άλλωστε δεν αμφισβητήθηκε από την ΑΤΗΚ.

7.3. Σχετική Αγορά Προϊόντων και Υπηρεσιών

Θέσεις εμπλεκόμενων μερών

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, σε ό,τι αφορά την ανάλυση και τον καθορισμό της σχετικής αγοράς από την Επιτροπή, υποστήριξε ότι αυτός είναι αόριστος και δεν βασίζεται στα πραγματικά δεδομένα της αγοράς τα οποία να προκύπτουν από ανάλυση της αγοράς. Υποστήριξε ότι υπάρχει σύγχυση μεταξύ διεθνούς μισθωμένης γραμμής και εκχώρησης χωρητικότητας, αφού δεν αναλύονται τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της εκχώρησης χωρητικότητας IRU, και τα οποία είναι διαφορετικά από τα χαρακτηριστικά της μισθωμένης γραμμής (διάρκεια, παρεχόμενα δικαιώματα κλπ). Υποστήριξε επίσης ότι:

«Η PrimeTel δεν ήταν υποχρεωμένη να αγοράσει τη χωρητικότητα που αγόρασε και θα μπορούσε να επιλέξει τη μέθοδο της ενοικίασης. Ούτε διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει χονδρική και λιανική χωρητικότητα, ακριβώς διότι πρόκειται περί ιδιοκτησίας.

Ούτε υπάρχει εναλλαξιμότητα με την έννοια ότι αν εκλείψει το ένα ο αγοραστής θα στραφεί στο άλλο αφού, αν εκλείψει η χωρητικότητα, θα εκλείψει αυτόματα και η μισθωμένη γραμμή. Από την άλλη, αν εκλείψει η μισθωμένη γραμμή, σημαίνει ότι ούτε χωρητικότητα υπάρχει για να εκχωρηθεί.

[...]

.... Κατά την περίοδο 29.3.2006, που έγινε η προσφορά προς την PrimeTel, μέχρι 1.7.2006 στη διαδρομή Κύπρο-Λονδίνο υπήρχαν θεωρητικά δύο βασικά διαθέσιμα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, το LEV που ανήκει στην Med Nautilus Ltd και το SMW-3. Λέγω θεωρητικά διότι ούτε το ένα ούτε το άλλο οδηγεί απευθείας στο Λονδίνο. Το μεν SMW-3 οδηγεί από την Αίγυπτο στην Κύπρο και στα Χανιά-Σικελία-Πορτογαλία-Αγγλία. Το δε KEV από Ισραήλ-Κύπρο-Χανιά-Σικελία

Αυτό σημαίνει ότι από κάθε σημείο προσαιγιάλωσης εκάστου καλωδίου μπορούσε να αποκτηθεί χωρητικότητα προς Λονδίνο.

[...]

Στην Έκθεση Αιτιάσεων παρ. 31, λανθασμένα διαπιστώνεται ότι τα «δορυφορικά δίκτυα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως υποκατάστατα των διεθνών υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων» αφού η Υπηρεσία δεν προβαίνει σε οποιαδήποτε ανάλυση αγοράς.

... είναι η θέση μου ότι η Επιτροπή καταλήγει σε λανθασμένο προσδιορισμό της αγοράς λόγω του ότι δεν διενεργεί ως οφείλει ανάλυση αγοράς στηριζόμενη είτε σε μη σχετικές αποφάσεις, είτε σε αποφάσεις οι οποίες λόγω των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων πιθανόν να μην ισχύουν σήμερα.

Είναι γεγονός ότι η Επιτροπή και η Υπηρεσία αδυνατούν, όπως επανειλημμένα έχουν δηλώσει δημοσίως, να προβαίνουν σε αξιόπιστη έρευνα και ανάλυση αγοράς και η παρούσα περίπτωση δεν αποτελεί εξαίρεση.

Η έλλειψη ανάλυσης αγοράς έχει στερήσει την Επιτροπή από την ευκαιρία να εξετάσει τη διαθεσιμότητα ή εναλλαξιμότητα υπηρεσιών, όπως επίσης και την ύπαρξη ή όχι δεσπόζουσας θέσης στην αγορά και να καταλήξει σε ορθά συμπεράσματα. Ακόμη η έλλειψη αυτή οδήγησε σε αόριστο και εν πάση περιπτώσει λανθασμένο προσδιορισμό αγοράς και άκρως εσφαλμένη κατάληξη ως προς την κατοχή δεσπόζουσας θέσης.»

Ο δικηγόρος της PrimeTel στις γραπτές του θέσεις, υποστήριξε ότι είναι θέση των πελατών του ότι ο καθορισμός των σχετικών αγορών από την Επιτροπή συνάδει απόλυτα με την Ευρωπαϊκή νομολογία και νομοθεσία, και συμφωνεί με αυτόν. Επίσης, επισήμανε ότι η Υπηρεσία κατά την προκαταρκτική έρευνά της βασίστηκε στο κριτήριο της εναλλαξιμότητας.

Αναφορικά με το θέμα της εναλλαξιμότητας των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων που τερματίζονται στη Δημοκρατία, ο δικηγόρος της PrimeTel δήλωσε ότι συμφωνεί με την εκ πρώτης όψεως διαπίστωση, ότι δηλαδή τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα διαφέρουν ως προς τη σύνδεση- σημεία τερματισμού, το μήκος, τη χωρητικότητα, την τεχνολογία τους και την ταχύτητα μετάδοσης του σήματος. Πρόσθεσε δε ότι: *«τα καλωδιακά συστήματα διαφέρουν ως προς την ωφέλιμη ζωή τους, το βαθμό προστασίας που παρέχουν και άλλα σημαντικά τεχνικά χαρακτηριστικά όπως το Latency (ο χρόνος μέτρησης της καθυστέρησης στην αποστολή σήματος μεταξύ των δύο σημείων τερματισμού κυκλώματος).»*

Επίσης, ο δικηγόρος της PrimeTel υπογράμμισε τα εξής:

«Η άποψη όλων των παροχών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Κύπρο, οι οποίοι κλήθηκαν από την Επιτροπή να υποβάλουν τις θέσεις τους επί του θέματος, συμπίπτει με αυτή της PrimeTel και της Επιτροπής. Οι απόψεις τους παρουσιάζονται στο Σημείωμα της Υπηρεσίας (παρ. 236-250). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η

ΑΤΗΚ είναι η μόνη που διαφωνεί επί του θέματος και υποστηρίζει ότι τα διάφορα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα θεωρούνται υποκατάστατα μεταξύ τους και, παρά τις διαφορές σε κάποια χαρακτηριστικά τους, αυτά δεν επηρεάζουν τη δυνατότητα χρήσης τους ούτε την ταχύτητα των συνδέσεων.

Η PrimeTel διαφωνεί και απορρίπτει την άποψη της ΑΤΗΚ επί του θέματος, συμπεριλαμβανομένης της αναφοράς της ΑΤΗΚ ότι:

(α) δεν υπάρχει διαφοροποίηση στις διεθνείς υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών που προσφέρονται μέσω του κάθε συστήματος (παρ. 256)

Είναι η θέση της PrimeTel ότι ο βαθμός διασφάλισης της λειτουργίας του καλωδίου (με εφεδρικό καλώδιο ή χωρητικότητα) έχει καταλυτική επίπτωση στην απρόσκοπτη και αδιάλειπτη ροή των δεδομένων των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

(β) τα υφιστάμενα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα δεν διαφέρουν μεταξύ τους όσον αφορά τη δυνατότητα παροχής χωρητικότητας, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή την ταχύτητα διακίνησης δεδομένων (παρ. 257)

Είναι η θέση της PrimeTel ότι το latency για παράδειγμα (βλ επεξήγηση πιο πάνω) επηρεάζει σοβαρά τη διεκπεραίωση On-line τραπεζικών, χρηματιστηριακών και άλλων οικονομικών συνδιαλλαγών μεταξύ χωρών. Η ύπαρξη εναλλακτικής διασύνδεσης αποτελεί επίσης πολύ σημαντικό χαρακτηριστικό.

Επισημαίνεται επίσης ότι τόσο τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, η διαθέσιμη σε αυτά χωρητικότητα και τα άλλα τεχνικά χαρακτηριστικά τους θα πρέπει να εξετάζονται κατά τον ουσιώδη χρόνο της καταγγελίας και όχι με το τι ισχύει σήμερα.»

Σε ό,τι αφορά τις αναφορές του δικηγόρου της ΑΤΗΚ περί της αδυναμίας διεξαγωγής αξιόπιστης έρευνας, ο δικηγόρος της Primetel, κατά τη συνεδρία της Επιτροπής ημερομηνίας 24 Οκτωβρίου 2012, δήλωσε τα εξής: «...Πιστεύω ότι ο ισχυρισμός ότι η Υπηρεσία αδυνατεί να προβαίνει σε αξιόπιστη έρευνα αγορών, είναι μία ιδιαίτερα άδικη κατηγορία ιδιαίτερα σ' αυτή την περίπτωση. Ο Whish (εννοώντας το σύγγραμμα του Richard Which με τίτλο «Competition Law») αναφέρει ότι το excessive pricing είναι ένας δύσκολος χώρος του δικαίου του ανταγωνισμού που απαιτεί λεπτούς χειρισμούς. Πιστεύω όμως ότι το σημείωμα της Υπηρεσίας είναι επαρκέστατο, εντελέστατο, ιδιαίτερα εντυπωσιακό. Δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε ότι ζούμε σ' ένα χώρο όπου δεν υπάρχουν εξειδικευμένοι οίκοι, όπως την Αγγλία,

Γαλλία, ή άλλους χώρους, και όπου το βάρος πάνω στην Υπηρεσία και στην Επιτροπή είναι πάρα πολύ μεγάλο. [...] δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Υπηρεσία έχει παρουσιάσει μία πολύ ενδελεχή έρευνα, με παραπομπές σε ευρωπαϊκές δικαστικές αυθεντίες, με ανάλυση του σκεπτικού της, με ανάλυση της έννοιας του κόστους και με πλήρη συλλογισμό που καταλήγει σε συμπεράσματα. Επομένως, συνδυάζεται και η εμπειρογνωμοσύνη από τη μια και η διαφάνεια από την άλλη, και δεν δέχομαι ότι υπήρξε έλλειψη ή αδυναμία ανάλυσης της αγοράς.»

Αξιολόγηση της Επιτροπής

Επειδή η Επιτροπή δεν αρέσκεται στο να αφήνονται να πλανώνται μετέωρες ασχολίαστες δηλώσεις που της αποδίδονται, είναι αναγκασμένη να αναφερθεί στη θέση την οποία εξέφρασε ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, τόσο κατά την ακροαματική διαδικασία όσο και στις γραπτές του θέσεις ότι: «η Επιτροπή και η Υπηρεσία αδυνατούν, όπως επανειλημμένα έχουν δηλώσει δημοσίως, να προβαίνουν σε αξιόπιστη έρευνα και ανάλυση αγοράς..». Η Επιτροπή υπογραμμίζει πώς ουδέποτε προέβηκε σε τέτοιες δημόσιες δηλώσεις και απορρίπτει κατηγορηματικά αυτές και θεωρεί τούτες ανάξιες περαιτέρω σχολιασμού.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στα πλαίσια της δέουσας προκαταρκτικής έρευνας βάσει της οποίας έγινε αξιολόγηση διαφόρων στοιχείων και πληροφοριών, ώστε να είναι σε θέση να καταλήξει ως προς τον καθορισμό της σχετικής αγοράς επί της οποίας θα προέβαινε στην αξιολόγηση της οικονομικής ισχύος της ΑΤΗΚ, και ακολούθως στην αξιολόγηση της συμπεριφοράς της ΑΤΗΚ, μελετήθηκαν τα διάφορα στοιχεία που δόθηκαν από μέρους της ΑΤΗΚ, καθώς και τα στοιχεία που δόθηκαν από άλλους παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δραστηριοποιούνται στη Δημοκρατία αλλά και από τον Επίτροπο Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων. Όλα αυτά τα έγγραφα αξιολογήθηκαν σε συνάρτηση με τη διεθνή πρακτική, τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της πάγιας νομολογίας των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι στόχος της διεξαγωγής της διαδικασίας ορισμού της αγοράς, η οποία αποτελεί μέσο για την αξιολόγηση της επάρκειας του ανταγωνισμού και κατ' επέκταση της ύπαρξης ή όχι παραβιάσεων της Νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, είναι η αναγνώριση μέσα από μια συστηματική διαδικασία των ανταγωνιστικών περιορισμών που αντιμετωπίζουν οι δραστηριοποιημένοι παρόχοι σε μια αγορά. Μέσα από μια τέτοια διαδικασία αναγνωρίζονται οι πραγματικοί και οι

εν δυνάμει ανταγωνιστές, οι οποίοι δυνατόν να περιορίσουν αλλήλους από του να επιδεικνύουν συμπεριφορά ανεξάρτητη από αυτή που θα αναμενόταν ως αποτέλεσμα της ύπαρξης αποδοτικού ανταγωνισμού.

Το αποτέλεσμα του ορισμού των σχετικών αγορών εξαρτάται από την κατάληξη της εφαρμογής των κριτηρίων υποκατάστασης ζήτησης και υποκατάστασης προσφοράς, καθώς και από το χρόνο που έχει καθορισθεί ως χρονικό πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης. Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,⁹ μια σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που είναι επαρκώς εναλλάξιμα ή υποκατάστατα, όχι μόνο αναφορικά με τα αντικειμενικά τους χαρακτηριστικά, βάσει των οποίων είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για την ικανοποίηση των αναγκών των καταναλωτών, τις τιμές τους ή την επιδιωκόμενη χρήση τους, αλλά και τις συνθήκες του ανταγωνισμού, όπως και την ύπαρξη της προσφοράς και της ζήτησης στην εν λόγω αγορά. Ο καθορισμός των σχετικών αγορών πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που οι τελικοί χρήστες χρησιμοποιούν για τις ίδιες ανάγκες.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η Υπηρεσία, για σκοπούς προκαταρκτικής έρευνας της καταγγελίας, απέστειλε προς όλους τους παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δραστηριοποιούνται στη Δημοκρατία, ορισμένοι εκ των οποίων αγοράζουν χωρητικότητα σε διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, πολυσέλιδα ερωτηματολόγια (άνω των σαράντα (40) ερωτημάτων) ζητώντας πληροφορίες και στοιχεία για τη διενέργεια ενδελεχούς επί του ζητήματος έρευνας που θα την καθιστούσε ικανή να καθορίσει τη σχετική αγορά, ήτοι την υποκατάσταση της προσφοράς και της ζήτησης των εν λόγω υπηρεσιών. Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο τρόπος με τον οποίο διεξήχθη η ανάλυση και ο καθορισμός της αγοράς καταδεικνύει το βάθος και τον ενδελεχή τρόπο με τον οποίο έγινε η εν λόγω έρευνα.

Από την αρχή της εξέτασης της καταγγελίας διαπιστώθηκε ότι η παρούσα καταγγελία εστιάζεται στην εμπορική εκμετάλλευση χωρητικότητας των διεθνών υποθαλάσσιων καλωδίων που τερματίζουν στην Κύπρο. Μέσω των διεθνών υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων/υποσυστημάτων, η διεθνής χωρητικότητα χρησιμοποιείται κυρίως για τη διασύνδεση των εθνικών δικτύων διαφορετικών χωρών ανά τον κόσμο, και συγκεκριμένα για την παροχή βασικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών όπως διεθνή

⁹ Υπόθεση 322/81, Michelin κατά Επιτροπής [1983] συλλογή 3461, Υπόθεση C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής, [1991] συλλογή I-3359, Υπόθεση C-333/94 TetraPak κατά Επιτροπής [1996] συλλογή I-5951.

τηλεφωνία, διεθνείς μισθωμένες γραμμές και ευρυζωνικές υπηρεσίες (μέσω των οποίων παρέχονται μεταξύ άλλων και υπηρεσίες διαδικτύου). Επίσης, διευκρινίστηκε ότι το αντικείμενο της καταγγελίας δεν αφορά τους όρους και τιμές διάθεσης και πώλησης διεθνών μισθωμένων γραμμών από την ΑΤΗΚ.

(α) Βαθμός υποκατάστασης μεταξύ υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων και δορυφορικών συστημάτων

Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι, στα πλαίσια της αξιολόγησης της σχετικής αγοράς προϊόντος, εξετάστηκε ο βαθμός υποκατάστασης μεταξύ υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων και δορυφορικών συστημάτων, καθότι η ΑΤΗΚ στα πλαίσια της προκαταρκτικής αξιολόγησης υποστήριξε ότι η σχετική αγορά στη βάση της οποίας θα πρέπει να εξεταστεί η παρούσα υπόθεση, είναι τα «Διεθνή Μέσα τα οποία δύνανται να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς μεταφοράς τηλεπικοινωνιακής κίνησης (φωνής, δεδομένων και οπτικών σημάτων) από και προς την Κύπρο.»¹⁰ Επίσης, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στην αγόρευση του δήλωσε ότι λανθασμένα διαπιστώνεται ότι τα «δορυφορικά δίκτυα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως υποκατάστατα των διεθνών υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων, αφού η Υπηρεσία δεν προβαίνει σε οποιαδήποτε ανάλυση αγοράς.»

Η Επιτροπή, αφού αξιολόγησε τις θέσεις και τα όσα υποστήριξε η ΑΤΗΚ στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας της υπόθεσης από την Υπηρεσία και αφού έλαβε υπόψη το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου, εστίασε την προσοχή της στη σχετική με το ζήτημα νομολογία. Σημείωσε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην υπόθεση M.856 BT/MCI(II) έκρινε ότι για σκοπούς πραγματοποίησης διεθνών κλήσεων, τα καλωδιακά και δορυφορικά συστήματα δεν δύνανται να θεωρούνται υποκατάστατα.¹¹ Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την εναλλαξιμότητα των επίγειων και δορυφορικών δικτύων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφάσισε ότι, παρόλο που υπάρχει υψηλός βαθμός εναλλαξιμότητας σε σχέση με τις διεθνείς κλήσεις και τη μεταφορά δεδομένων, εντούτοις τα δύο αυτά δίκτυα δεν είναι ουσιαστικά εναλλάξιμα (substantially interchangeable), αλλά συμπληρωματικά για την παροχή συγκεκριμένων φωνητικών υπηρεσιών και μετάδοσης δεδομένων, όπως είναι (α) η παροχή υπηρεσιών σε περιφερειακές ή υποανάπτυκτες περιοχές, (β) οι συνδέσεις μεταξύ μη γειτονικών χωρών, (γ) η αναδιαμόρφωση της χωρητικότητας, και (δ) η αποκατάσταση της κίνησης.

¹⁰ Επιστολή ΑΤΗΚ ημερ. 6/8/2009 (Τόμος 2, ερ. 37)

¹¹ Υπόθεση M.856 BT/MCI (II), ημερομηνίας 14/5/1997

Ως προς τούτο, αντλήθηκε περαιτέρω καθοδήγηση από όσα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει στις κατευθυντήριες οδηγίες για την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού στον τομέα των τηλεπικοινωνιών¹²:

«29.Όσον αφορά τις δορυφορικές παροχές, το ζήτημα είναι κατά πόσον είναι κατ' ουσίαν εναλλάξιμες ή όχι με την παροχή επίγειου δικτύου.

α) Η επικοινωνία μέσω δορυφόρου μπορεί να είναι διαφόρων ειδών: σταθερές υπηρεσίες (επικοινωνία από σημείο σε σημείο), προς πολλά σημεία (από ένα προς πολλά και από πολλά προς πολλά σημεία), μονόδρομες ή αμφίδρομες,

β) τα κυριότερα χαρακτηριστικά των δορυφόρων είναι: κάλυψη ευρείας γεωγραφικής περιοχής που δεν περιορίζεται από εθνικά σύνορα, κόστος που δεν επηρεάζεται από την απόσταση, ευελιξία και ευκολία ανάπτυξης των δικτύων, ιδιαίτερα στα συστήματα τερματικών με πολύ μικρή κεραία (VSAT)

γ) οι χρήσεις των δορυφόρων μπορούν να ταξινομηθούν στις ακόλουθες κατηγορίες: φωνητική επικοινωνία και επικοινωνία δεδομένων με δημόσια μεταγωγή, εμπορικές υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας και τηλεοπτικές μεταδόσεις

δ) η δορυφορική παροχή παρουσιάζει ευρεία εναλλαξιμότητα με τη ζεύξη επίγειας διαβίβασης για τις βασικές διαβιβάσεις φωνής και δεδομένων σε μεγάλες αποστάσεις. Και αντίστροφα, λόγω των χαρακτηριστικών της, δεν είναι κατ' ουσίαν εναλλάξιμη αλλά μάλλον συμπληρωματική σε σχέση με τις ζεύξεις επίγειας διαβίβασης για αρκετές ειδικές χρήσεις διαβίβασης φωνής και δεδομένων. Οι χρήσεις αυτές είναι: υπηρεσίες προς περιφερειακές και λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, ζεύξη μεταξύ μη όμορων χωρών, αναδιάρθρωση του δυναμικού και δρομολόγηση για την αποκατάσταση της κυκλοφορίας. Επιπλέον, οι δορυφόροι δεν είναι ουσιαστικά εναλλάξιμοι για την άμεση τηλεοπτική μετάδοση και τα ιδιωτικά δίκτυα προς πολλά σημεία για τις επαγγελματικές υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Κατά συνέπεια, όλες αυτές οι δορυφορικές χρήσεις μπορούν να αποτελούν χωριστές αγορές προϊόντων. Στον τομέα των δορυφόρων, ενδέχεται να υπάρχουν χωριστές αγορές.»

¹² Επίσημη Εφημερίδα, 6/9/1991, C233, σελ. 2-26, παρ.29.

Επίσης, λήφθηκαν υπόψη τα όσα κατά τη διεξαγωγή της έρευνας ανέφερε ο Επίτροπος Ρυθμίσεων Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (στο εξής «ο ΕΡΗΕΤ») σε απαντητική επιστολή προς την Υπηρεσία με ημερομηνία 9/3/2011 στην οποία ανέφερε τα εξής:

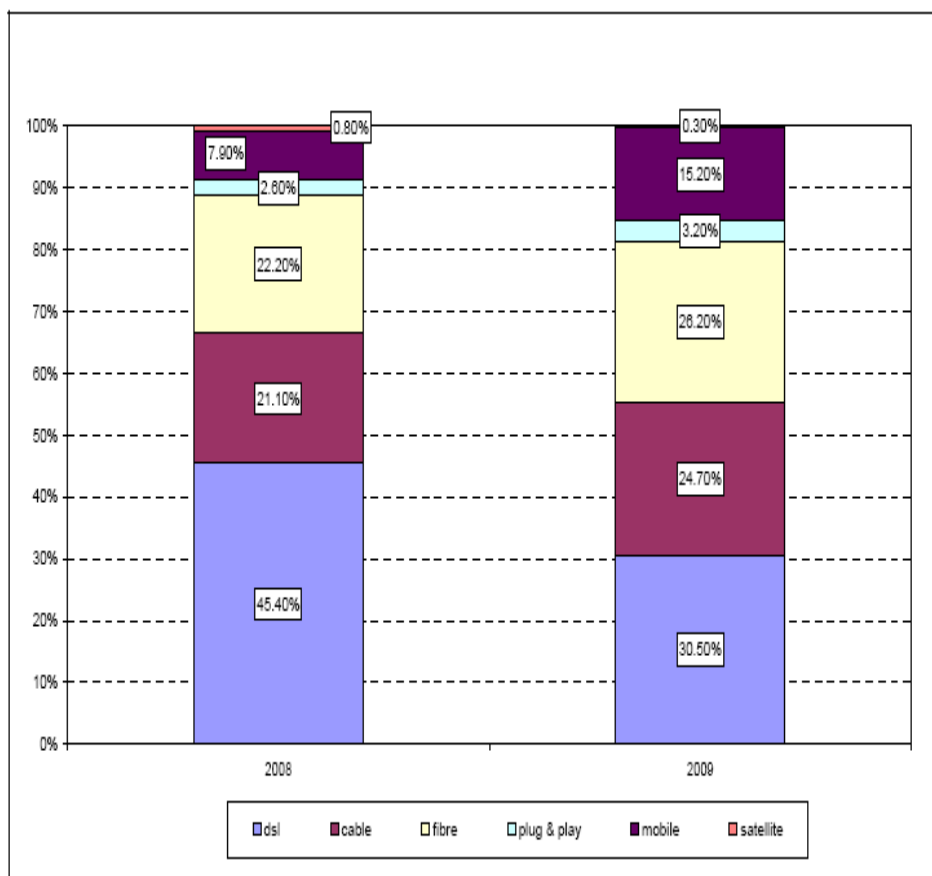
«Η αγορά των διεθνών υποθαλάσσιων καλωδίων δεν αποτελεί ρυθμιζόμενη αγορά και άρα δεν υπήρξε αντικείμενο εξέτασης από το ΓΕΡΗΕΤ. Με βάση τα μερίδια αγοράς μεταξύ δορυφορικής και καλωδιακής πρόσβασης στο διαδίκτυο θέση μας είναι ότι από πλευράς των καταναλωτών στο παρόν στάδιο στην Κυπριακή αγορά υπάρχει μικρός ανταγωνισμός μεταξύ καλωδιακής και δορυφορικής πρόσβασης στο διαδίκτυο. Από τεχνικής και οικονομικής πλευράς, η καλωδιακή πρόσβαση (μέσω διεθνών υποθαλάσσιων καλωδίων) θεωρείται ανώτερη σε ποιότητα, κοστίζει λιγότερο και επιπρόσθετα υπάρχει ταχύτερη και πιο αξιόπιστη πρόσβαση. Το υψηλότερο κόστος της δορυφορικής πρόσβασης δεν διασφαλίζει στον καταναλωτή περισσότερη αξιοπιστία, καθότι υπάρχει η περίπτωση διακοπτόμενης λειτουργίας κατά τη διάρκεια οποιουδήποτε τύπου δυσμενών καιρικών συνθηκών. Το πλεονέκτημα του διαδικτύου μέσω δορυφόρου είναι ότι υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης οπουδήποτε, ακόμα και σε απομονωμένες περιοχές όπου δεν υπάρχει καλωδιακή γεωγραφική κάλυψη.»

Η Επιτροπή ακολούθως σημείωσε ότι και η Ισραηλινή Αρχή Ανταγωνισμού σε απόφασή της σχετική με το εν λόγω ζήτημα έκρινε ότι τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα οπτικών ινών, λόγω της υψηλής χωρητικότητας τους, αποτελούν ξεχωριστή και/ή διακριτή αγορά. Συγκεκριμένα, κρίθηκε ότι τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα δεν θεωρούνται εναλλάξιμα με τα δορυφορικά συστήματα.¹³

Η Επιτροπή κατά την αξιολόγηση της έλαβε ακόμα υπόψη τα επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία για το EU broadband offering by technology, (SEC(2010)627), τα οποία δεικνύουν ότι η χρήση των δορυφορικών συστημάτων την περίοδο 2008 και 2009 είναι ελάχιστη, ήτοι το 2008 ήταν της τάξης του 0.80% και το 2009 της τάξης του 0.30%, σε σύγκριση με τη χρήση των οπτικών ινών και καλωδιακή (cable).

¹³Βλέπε Global Competition Review, November 2011 (Vol.14 Iss.10)

Figure 2.7: EU broadband offerings by technology

Η Επιτροπή σημειώνει πως η ΑΤΗΚ, ούτε κατά την προκαταρκτική διερεύνηση της καταγγελίας, αλλά ούτε στα πλαίσια της ενώπιον της Επιτροπής διαδικασίας, επεξήγησε του λόγους που θεωρεί ότι τα δορυφορικά δίκτυα μπορούν να θεωρηθούν από μέρος των παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών εναλλάξιμα με τα διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, πέραν της γενικής τοποθέτησης τους ότι η Υπηρεσία δεν προέβηκε σε οποιαδήποτε ανάλυση αγοράς.

Στη βάση των πιο πάνω, η Επιτροπή ομόφωνα καταλήγει πως τα δορυφορικά δίκτυα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως υποκατάστατα των διεθνών υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων, καθότι από τεχνικής και οικονομικής πλευράς η πρόσβαση μέσω των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων θεωρείται ανώτερη σε ποιότητα, κοστίζει λιγότερο και επιπρόσθετα υπάρχει ταχύτερη και πιο αξιόπιστη πρόσβαση. Συνακόλουθα, η Επιτροπή απορρίπτει τη θέση της ΑΤΗΚ.

(β) Βαθμός υποκατάστασης της διεθνούς χωρητικότητας μεταξύ των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων που τερματίζονται στην Κύπρο

Η Επιτροπή ακολούθως διαπιστώνει ότι, στα πλαίσια της αξιολόγησης της σχετικής αγοράς προϊόντος, εξετάστηκε ο βαθμός υποκατάστασης της διεθνούς χωρητικότητας μεταξύ των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων που τερματίζονται στην Κύπρο, καθότι υπήρχαν διαφορετικές απόψεις επί τούτου. Οι μεν εναλλακτικοί πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Telepassport Telecommunications Ltd, Otenet Telecommunications Ltd, Cablenet, Callsat Ltd και Hellas SAT) υποστήριξαν ότι το εκάστοτε υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα αποτελεί από μόνο του μια ξεχωριστή αγορά, ενώ η ΑΤΗΚ υποστήριξε ότι τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα υποκαθίστανται πλήρως μεταξύ τους.

Σε ό,τι αφορά το βαθμό υποκατάστασης της διεθνούς χωρητικότητας μεταξύ των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων που τερματίζονται στην Κύπρο, η Επιτροπή, αφού διεξήλθε του διοικητικού φακέλου και έλαβε υπόψη τα όσα προφορικά και γραπτά υποστήριξαν τα δύο εμπλεκόμενα μέρη, διαπίστωσε ότι το κάθε καλωδιακό υποθαλάσσιο σύστημα έχει τα δικά του χαρακτηριστικά, όπως είναι μεταξύ άλλων η χωρητικότητα, η δρομολόγηση, ο βαθμός προστασίας, το σημείο απόληξης, η χρονολογία κατασκευής, η ωφέλιμη ζωή, το μήκος κύματος, η ταχύτητα και ο χρόνος μετάδοσης, η τεχνολογία κατασκευής και το συνολικό μήκος.

Στην Κύπρο, σύμφωνα με την ΑΤΗΚ, κατά τον ουσιώδη χρόνο της καταγγελίας 2006-2008 προσαρμόζονταν σε καλωδιακούς της σταθμούς τα πιο κάτω διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα/υποσυστήματα: APHRODITE-2, CIOS, CADMOS, UGARIT, SMW3, LEV. Σε ό,τι αφορά το MINERVA, η ΑΤΗΚ υποστηρίζει ότι αυτό δεν συνιστά υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα αλλά χωρητικότητα την οποία έχει αγοράσει από την εταιρεία Med Nautilus (με την υπό αναφορά επωνυμία) για σκοπούς προώθησης και μεταπώλησης.

Η Επιτροπή, από τα στοιχεία που είναι καταχωρημένα στην επίσημη ιστοσελίδα της ΑΤΗΚ, διαπίστωσε ότι τα πιο πάνω υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά και χωρητικότητα:

Πίνακας 2: Πληροφορίες στην επίσημη ιστοσελίδα της ΑΤΗΚ¹⁴ για τα χαρακτηριστικά των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων

Σύστημα	Διασύνδεση	Τεχνολογία	Μήκος (χλμ)	Ημερ. Εισαγωγής	Συνολική Χωρητικότητα Συστήματος
APHRODITE 2	Κύπρος (Γεροσκήπου)-Ελλάδα (Χανιά)	PDH	868	30/9/1995	2 x565 Mbit/s
CADMOS	Κύπρος (Πεντάσχοινος)-Λίβανος (Beirut)	SDH	230	8/9/1995	(1+1) 622 Mbit/s
CIOS	Κύπρος (Αγία Νάπα)-Ισραήλ (Nahariya)	SDH	250	11/4/1994	(1+1) 622 Mbit/s
UGARIT	Κύπρος(Πεντάσχοινος) –Συρία (Tartus)	SDH	239	9/2/1995	(1+1) 622Mbit/s
LEV ¹⁵	Ιταλία (Μαζάρα)-Κύπρος (Γεροσκήπου)-Ισραήλ (Τελ Αβίβ)	SDH	2600	3/1999	Έχει δύο ζεύγη ινών και το κάθε ένα μεταφέρει 8 wavelengths ¹⁶ 2.5 Gbit/s
SMW-3	Κύπρος, Νοτιοανατολική Ασία, Μέση Ανατολή, Ευρώπη, Αυστραλία και περιφέρεια του Ειρηνικού	SDH	39.000	30/8/1997	Έχει δύο ζεύγη ινών και το κάθε ένα μεταφέρει από τον Μάιο 2007 48 wavelengths of 10 Gbit/s

Από τα πιο πάνω διαπιστώνεται ότι τα υποθαλάσσια καλώδια διαφέρουν τόσο ως προς τη σύνδεση, ήτοι τα σημεία τερματισμού, όσο και προς το μήκος τους, τη χωρητικότητα και την τεχνολογία τους.

Με βάση τα δεδομένα και στοιχεία που περιέχονται στο διοικητικό φάκελο, η Επιτροπή σημειώνει ότι η τεχνολογία PDH (Plesiochronous Digital Hierarchy) χρησιμοποιείται για τη μεταφορά μεγάλων σε όγκο δεδομένων. Η εν λόγω τεχνολογία έχει αντικατασταθεί από την τεχνολογία SDH (Synchronous Digital Hierarchy) λόγω

¹⁴<http://www.cytaglobal.com/cytaglobal/page.php?pageID=54&langID=20>

¹⁵ The cable consists of a cable with 2 fiber pairs. Each fiber pair has the initial design capacity of 8 wavelengths of around 1500nm wavelength, which capable to carry traffic at a data rate of 2.5 Gbit/s each.

¹⁶Wavelength division multiplexing (WDM) increases the capacity of cable by transmitting multiple signals simultaneously over the same optical fibre but at different wavelengths.

των διαφόρων αδυναμιών που είχε η PDH. Η τεχνολογία SDH χρησιμοποιείται στα περισσότερα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών.¹⁷ Όλα τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο, πλην του APHRODITE- 2, χρησιμοποιούν αυτή τη συγκεκριμένη τεχνολογία. Η επίσημη μονάδα μέτρησης της χωρητικότητας για την τεχνολογία SDH, σύμφωνα με τον EPHET, είναι αυτή του Megabits per second (Mbits/s), με βασική μονάδα μέτρησης το STM-1 που αντιστοιχεί σε ρυθμό μετάδοσης δεδομένων 155.52 Mbits/s.¹⁸ Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του EPHET, διαφαίνεται ότι στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα στην πλειονότητα τους (με εξαίρεση αυτά που χρησιμοποιούν παλαιότερη τεχνολογία), γίνεται μετάδοση των δεδομένων με χρήση οπτικών ινών και παλμών ακτίνας φωτός laser.

Επιπρόσθετα, αξιολογήθηκε το γεγονός ότι το κόστος διάθεσης της ίδιας χωρητικότητας αλλά με διαφορετικά άκρα τερματισμού των ημι-κυκλωμάτων, είναι διαφορετικό σε κάθε περίπτωση και υπολογίζεται με βάση τη χιλιομετρική απόσταση των δύο σημείων προσαιγιάλωσης.¹⁹ Ως εκ τούτου, το τέλος διάθεσης χωρητικότητας 1 x MIU²⁰ (που αντιστοιχεί σε ρυθμό μετάδοσης 2 Mbits/s) μεταξύ Κύπρου και Αθήνας θα είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο τέλος για διάθεση της ίδιας χωρητικότητας σε μορφή ημι-κυκλωμάτων μεταξύ Κύπρου και Αυστραλίας, δεδομένου ότι η τιμή ανά χιλιόμετρο είναι διαφορετική και η χωρητικότητα θα διατεθεί σε διαφορετικά υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των θέσεων της ΑΤΗΚ και της Primetel ως αυτές έχουν διατυπωθεί στην παρούσα καταγγελία, των θέσεων των διάφορων φορέων της αγοράς, καθώς και τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έκρινε ότι η διάθεση χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο πρέπει να παραμείνει ευρέως στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα στα οποία γίνεται μετάδοση των δεδομένων με χρήση οπτικών ινών και όχι ανά υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα. Το μόνο αίτημα που, σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από τους εναλλακτικούς παρόχους και τον EPHET, φαίνεται να υπερέχει αισθητά έναντι των υπολοίπων είναι το MINERVA, το οποίο χρησιμοποιεί την τεχνολογία

¹⁷ <http://www.ad-net.com.tw/index.php?id=419>

¹⁸ Επιστολή EPHET ημερομηνίας 9/3/2011.

¹⁹ Επιστολή EPHET ημερομηνίας 9/3/2011.

²⁰ MIU (Minimum Investment Unit) είναι η μονάδα που χρησιμοποιείται για τα υποθαλάσσια καλώδια.

DWDM²¹, το οποίο όμως κατά το χρόνο υπογραφής της υπό εξέτασης Συμφωνίας, δεν λειτουργούσε.

Οπότε, η Επιτροπή δεν κατανοεί τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι δεν λήφθηκε υπόψη το γεγονός ότι υπήρχε η δυνατότητα διοχέτευσης κίνησης από την Κύπρο προς το Λονδίνο μέσω άλλων υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων, αφού στα πλαίσια της δέουσας έρευνας της καταγγελίας λήφθηκε υπόψη η εναλλαξιμότητα όλων των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων που τερματίζονται στην Κύπρο.

Η Επιτροπή, μετά από μελέτη όλων των ενώπιων της στοιχείων, κρίνει ότι ο μόνος διαχωρισμός ο οποίος αιτιολογείται είναι αυτός μεταξύ της τεχνολογίας PDH και SDH. Αυτός ο διαχωρισμός δικαιολογείται λόγω των μειονεκτημάτων που παρουσιάζει η τεχνολογία PDH η οποία περιγράφεται ως, *«Asynchronous structure is rigid, restricted management capacity, non-availability of world standard on the digital formats και no optical interfaces world standard and without an optical level, networking is not possible.»*²² Σε αντίθεση η τεχνολογία SDH παρουσιάζει τα ακόλουθα πλεονεκτήματα: *«optical interfaces, capability of powerful management, world standard digital format, synchronous structure is flexible, cost effective and easy traffic cross connection capacity and add and drop facility, reduced networking cost due to the transversal compatibility and forward and backward compatibility. Apart from all the advantages mentioned above, the SDH also has various management capabilities such as performance management, security and access management, configuration management and the event or the alarm management. So, we can clearly make a distinction between the PDH and SDH systems so that as per the needs of the telecommunication, the appropriate transmission system can be used.»*²³

Η Επιτροπή αξιολόγησε τη θέση της PrimeTel, η οποία υποστήριξε ότι: «το καλωδιακό σύστημα APHRODITE2 δεν μπορεί να θεωρηθεί υποκατάστατο λόγω της διαφορετικής τεχνολογίας που χρησιμοποιεί, PDH αντί SDH όπως τα περισσότερα καλωδιακά συστήματα που χρησιμοποιούνται σήμερα.

Περαιτέρω, η ωφέλιμη διάρκεια ζωής του καλωδίου είναι ένας άλλος αποτρεπτικός παράγοντας για να μπορούσε να θεωρηθεί ως εναλλακτική λύση, αφού όπως

²¹ Dense waveenth Division Multiplexing, δηλαδή πολυπλεχία οπτικών σημάτων στη βάση διαφορετικού μήκους κύματος του φωτός που μεταδίδεται μέσω του καλωδίου

²² Υποσημείωση 17

²³ Υποσημείωση 17

αναφέρει η ΑΤΗΚ στην ιστοσελίδα της www.cytaglobal.com, από το 2011 το καλωδιακό σύστημα APHRODITE 2 χρησιμοποιείται μόνο για σκοπούς εφεδρείας ειδικών εφαρμογών μεταξύ Κύπρου – Ελλάδας.»

Η Επιτροπή ακολούθως σημειώνει ότι και η Ισραηλινή Αρχή Ανταγωνισμού σε απόφασή της²⁴ έκρινε ότι τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα οπτικών ινών, λόγω της υψηλής χωρητικότητάς τους, αποτελούν ξεχωριστή και/ή διακριτή αγορά.

Στη βάση όλων των στοιχείων και δεδομένων που η Επιτροπή είχε στη διάθεση της, και αφού προέβηκε σε λεπτομερή ανάλυση και αξιολόγηση αυτών, καθορίζει τη σχετική αγορά ως αυτή της διάθεσης διεθνούς χωρητικότητας στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα (RUO capacity) που τερματίζονται στη Δημοκρατία και τα οποία χρησιμοποιούν την τεχνολογία SDH.

7.4. Σχετική γεωγραφική αγορά

Η σχετική γεωγραφική αγορά αντιστοιχεί στην περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενοι παροχείς/οργανισμοί δραστηριοποιούνται στην προσφορά των σχετικών προϊόντων/υπηρεσιών, όπου οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές διότι στις εν λόγω περιοχές οι συνθήκες του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.²⁵

Στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, παραδοσιακά αναγνωρίζεται ότι²⁶ το γεωγραφικό εύρος μιας αγοράς καθορίζεται από την έκταση που καλύπτει το δίκτυο ή/και από πιθανούς νομοθετικούς ή ρυθμιστικούς περιορισμούς που επιβάλλονται ως προς το δικαίωμα παροχής από νομικά ή ρυθμιστικά μέτρα.

Ακολουθώντας πάγια Κοινοτική Νομολογία, καθώς και τη σχετική πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Επιτροπή προχώρησε στον ορισμό της γεωγραφικής εμβέλειας της σχετικής αγοράς βασιζόμενη κυρίως σε δύο κριτήρια²⁷, ήτοι:

(α) τη φυσική περιοχή που καλύπτει τη χρήση και τη χωρητικότητα των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων, και

²⁴ Ibid 13

²⁵ Υπόθεση United Brands κατά της Επιτροπής (1978) συλλογή 207.

²⁶ Υπόθεση IV/M.1025, Mannesmann/Olivetti/Infostrada.

²⁷ Ibid

(β) την ύπαρξη νομικών και άλλων κανονιστικών περιορισμών ή υποχρεώσεων, που έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του γεωγραφικού εύρους των λειτουργιών ενός παροχέα.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1989 (UNCLOS), η οποία τέθηκε σε ισχύ το 1994, μια παραλιακή χώρα έχει το δικαίωμα να ποντίσει ένα υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα στα χωρικά της ύδατα νοουμένου ότι δεν παρεμποδίζει τα δικαιώματα τρίτων. Επίσης, οποιοδήποτε κράτος έχει το δικαίωμα να ποντίσει υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα εντός της αποκλειστικής οικονομικής του ζώνης και στην ανοικτή θάλασσα, και υπόκειται στην υποχρέωση να σέβεται τα υφιστάμενα καλωδιακά συστήματα.

Τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα αποσκοπούν στη σύνδεση των διαφόρων χωρών. Στην απόφαση M.5584 Belgacom/Bics/MTN, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι, σε ό,τι αφορά τη χονδρική παροχή διεθνών κλήσεων, υπάρχει η ανάγκη διαφοροποίησης της γεωγραφικής αγοράς εντός της διεθνούς διαδρομής, ανάλογα με τη χώρα εκκίνησης και τη χώρα τερματισμού. Όμοια ήταν και η προσέγγιση που δόθηκε στην απόφαση IV/M.856-BT/MCI(II), όπου η σχετική γεωγραφική αγορά για τη διεθνή τηλεφωνία καθορίστηκε ως η διαδρομή ΗΒ-ΗΠΑ, ενώ για σκοπούς αξιολόγησης της υπό αναφορά συγκέντρωσης λήφθηκαν υπόψη τα κυριότερα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που μεταφέρουν κίνηση από το Ηνωμένο Βασίλειο στις ανατολικές ακτές των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

Τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που προσαιγιαλώνονται στην Κύπρο ενώνουν διαφορετικά σημεία, παρόλο που μερικά από αυτά έχουν σταθμούς ή/και δρομολογούν (όπως το APHRODITE2) κίνηση από άλλα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα. Τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που έχουν κοινά σημεία τερματισμού είναι το LEV, το SMW-3 και το APHRODITE-2, το οποίο ουσιαστικά δρομολογεί κίνηση μέσω του SMW-3. Όλα τα υπόλοιπα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα δρομολογούν κίνηση σε διαφορετικούς προορισμούς.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η καταγγελία αφορά τη Συμφωνία που έχει υπογραφεί μεταξύ της ΑΤΗΚ και της Primetel για την αγορά χωρητικότητας από το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW3, το οποίο τερματίζεται στην Κύπρο και μέσω του οποίου διοχετεύεται τηλεπικοινωνιακή «κίνηση» από Κύπρο προς Λονδίνο. Από τον Πίνακα 1, στον οποίο καταγράφονται τα σημεία τερματισμού του εκάστοτε υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος, διαπιστώνεται ότι η Primetel για σκοπούς δρομολόγησης

κίνησης στο Λονδίνο μπορούσε να εξυπηρετηθεί μόνο από τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα LEV και SMW-3, τα οποία έχουν τη Μαζάρα στην Ιταλία ως κοινό σημείο τερματισμού.

Η πιο πάνω διαπίστωση της Επιτροπής επιβεβαιώνεται και από τα όσα ανέφερε η ΑΤΗΚ στην επιστολή της προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 6/8/2009, στην οποία αναφέρει ότι κίνηση των κυριότερων διεθνών προορισμών (δηλαδή, με ποσοστό 22% επί της διεθνούς κίνησης οι κλήσεις προς Ηνωμένο Βασίλειο, με ποσοστό 20% οι κλήσεις προς Ελλάδα, με ποσοστό 6% οι κλήσεις προς Ρωσία και με ποσοστό 5% οι κλήσεις προς Ρουμανία) δρομολογείται κυρίως μέσω τηλεφωνικών κυκλωμάτων που χρησιμοποιούν διεθνή χωρητικότητα του συστήματος SMW-3, αλλά και LEV. Συνήθως, για την Ελλάδα χρησιμοποιείται το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα Arhrodite-2. Επίσης, η Primetel στην επιστολή της προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 10/8/2009, ανέφερε ότι η κίνηση για Αγγλία, Γερμανία και ΗΠΑ διοχετεύεται μέσω των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων SMW-3 και LEV. Από το Λονδίνο γίνεται σύνδεση με εταιρείες οι οποίες αναλαμβάνουν να τερματίσουν την κίνηση σε οποιονδήποτε εξυπηρετητή χρειάζεται.

Η Επιτροπή, στη βάση των όσων έχουν αναλυθεί πιο πάνω, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι στην προκειμένη περίπτωση η αγορά διάθεσης χωρητικότητας στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, διαχωρίζεται ανάλογα με τα σημεία τερματισμού (route by route basis), π.χ. Κύπρος - Ηνωμένο Βασίλειο, Κύπρος - Ελλάδα.

Συνακόλουθα, στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή καθορίζει ως τη σχετική γεωγραφική αγορά αυτή της διάθεσης διεθνούς χωρητικότητας (RUO capacity) στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο, και μέσω των οποίων μπορεί να διοχετευτεί τηλεπικοινωνιακή «κίνηση» από Κύπρο προς Λονδίνο.

8. Δεσπόζουσα θέση

Θέσεις Εμπλεκομένων Μερών

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ δήλωσε στις γραπτές του θέσεις ότι: «*Η ΑΤΗΚ σαφώς δεν έχει δεσπόζουσα θέση το 2006 στα υποθαλάσσια καλώδια LEV και SMW3 στη διαδρομή Κύπρο-Λονδίνο.*

[...]

Η PRIMETEL δεν ήταν αναγκασμένη να αγοράσει χωρητικότητα και ενόσω επέλεξε να την αγοράσει, μπορούσε να την αγοράσει από αλλού με πιο συμφέρουσες τιμές και όρους, αν προσφέροντο.

[...]

... κατά την περίοδο 29.3.06 που έγινε η προσφορά προς την Primetel μέχρι 1.7.06, στη διαδρομή Κύπρο-Λονδίνο υπήρχαν θεωρητικά δύο βασικά διαθέσιμα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, το LEV που ανήκει στη Med Nautilus Ltd και το SMW3.

Επιπλέον, η PrimeTel μπορούσε να αποκτήσει χωρητικότητα και σε άλλα καλωδιακά συστήματα όπως το APHRODITE 2 (Κύπρος-Χανιά) και το CIOS (Κύπρος- Ισραήλ). Έτσι, η PRIMETEL μπορούσε να αποκτήσει χωρητικότητα προς Λονδίνο ως ακολούθως:

(α) Μέσω του APHRODITE 2 προς Χανιά και από εκεί μέσω άλλων παρόχων προς Λονδίνο (SMW3 ή άλλου καλωδίου).

(β) Μέσω του CIOS προς Ισραήλ και από εκεί προς Λονδίνο μέσω άλλων παρόχων (LEV ή άλλου).

(γ) Διά ενοικίασης χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ.

(δ) Διά εξασφάλισης ενοικίασης ή εκχώρησης χωρητικότητας από την Med Nautilus Ltd ή άλλου ιδιοκτήτη επί του LEV- Med Nautilus.

(ε) Διά εξασφάλισης ενοικίασης ή εκχώρησης χωρητικότητας από οποιονδήποτε άλλο συνιδιοκτήτη του SMW3 ο οποίος θα ίδρυε θυγατρική εταιρεία στην Κύπρο.

Τα καλωδιακά συστήματα LEV και MED Nautilus ανήκουν στην εταιρεία MED Nautilus Ltd. [...] Η ΑΤΗΚ δεν είναι ιδιοκτήτης ούτε έχει μερίδια σε αυτά τα καλωδιακά συστήματα, τα οποία ανήκουν στην MED Nautilus που είναι Ιρλανδική Εταιρεία που, εξ' όσον η ΑΤΗΚ είναι σε θέση να γνωρίζει, είναι θυγατρική της Telecom Italia.

Το καλωδιακό σύστημα SMW3 έχει 137 συνιδιοκτήτες, μεταξύ των οποίων και η ΑΤΗΚ με μικρό ποσοστό ιδιοκτησίας. Ο οποιοσδήποτε από τους 137 συνιδιοκτήτες μπορεί να εκχωρήσει χωρητικότητα στην Κύπρο υπό τον όρο είτε να ιδρύσει θυγατρική εταιρεία στην Κύπρο είτε να λάβει την άδεια της ΑΤΗΚ. (Αυτά με βάση τη συμφωνία συνιδιοκτησίας).

Με βάση τα πιο πάνω, οι προμηθευτές διεθνούς χωρητικότητας με το σύστημα της εκχώρησης/πώλησης ή εκμίσθωσης το 2006 είναι:

- (i) *Med Nautilus Ltd*
- (ii) *Οποιοσδήποτε από τους 137 συνιδιοκτήτες τους SMW3*
- (iii) *ΑΤΗΚ*
- (iv) *Οποιοσδήποτε από τους πελάτες της ΑΤΗΚ ή της Med Nautilus Ltd έχει αγοράσει χωρητικότητα με δικαίωμα μεταπώλησης.»*

Σε ό,τι αφορά το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW3, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στις συμπληρωματικές γραπτές του θέσεις δήλωσε ότι: «Σύμφωνα με τις πρόνοιες της εν λόγω συμφωνίας, παροχέας που επιθυμεί την αγορά χωρητικότητας στο SMW3 για τερματισμό σε χώρες στις οποίες προσιαγιαλώνεται το υποβρύχιο καλωδιακό σύστημα, πρέπει πρώτα να απευθυνθεί στο/στους συνιδιοκτήτη/τες που έχει/έχουν έδρα τη συγκεκριμένη χώρα για το σκοπό αυτό και, σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία, μπορεί να απευθυνθεί στο κεντρικό όργανο του συστήματος (αυτό δεν ισχύει για τα άλλα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα). Σε περίπτωση που δεν κατέσται δυνατή η απόκτηση χωρητικότητας από άλλα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα. Στην υπό αναφορά περίπτωση, δεν ακολουθήθηκε η ορθή διαδικασία και δεν υλοποιήθηκε η εν λόγω χωρητικότητα.»

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στις γραπτές και προφορικές του θέσεις έκανε επίσης αναφορά στην έρευνα και ανάλυση αγοράς του ΕΡΗΕΤ ημερομηνίας 7/7/2006, αναφορικά με την αγορά των μισθωμένων γραμμών, υπογραμμίζοντας ότι ο ΕΡΗΕΤ είχε καταλήξει ότι δεν υπήρχαν φραγμοί εισόδου στην αγορά των διεθνών μισθωμένων γραμμών για τους προορισμούς προς Ελλάδα και Ισραήλ, με αποτέλεσμα να θεωρεί μη αναγκαία την εκ των προτέρων ρύθμιση.

Περαιτέρω, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ δήλωσε τα εξής: «Ο ισχυρισμός ότι το 2006 η ΑΤΗΚ είχε αγοράσει όλη τη χωρητικότητα στο LEV είναι αναληθής και ανυπόστατος. Μόλις εντός του 2011, η ΟΤΕGLOBE διέθεσε για ενοικίαση χωρητικότητα μεγέθους STM-4 στο σύστημα LEV, προς την MTN (Κύπρου). Το γεγονός ότι διάφοροι ιδιοκτήτες χωρητικότητας επέλεξαν να μην πωλήσουν ή να ενοικιάσουν τη χωρητικότητα τους σε άλλους, δεν σημαίνει ότι δεν διέθεταν και δεν διαθέτουν ακόμη και σήμερα χωρητικότητα στο LEV ή στο MED Nautilus.

Είναι γνωστό ότι η Med Nautilus Ltd διέθεσε ουσιαστική χωρητικότητα σε παρόχους του Ισραήλ, οι οποίοι και διέθεσαν αυτή τη χωρητικότητα στη διεθνή αγορά (εξ' όσων γνωρίζει η ΑΤΗΚ, ορισμένη χωρητικότητα χρησιμοποιεί ακόμη και σήμερα η PrimeTel).[...]»

Τέλος, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στη αγόρευση του υποστήριξε ότι οποιοσδήποτε δύναται ανά πάσα στιγμή να κατασκευάσει και να λειτουργήσει καλωδιακό σταθμό προσαιγιάλωσης στην Κύπρο με σκοπό τη χρήση, μεταπώληση και την ενοικίαση διεθνούς υποθαλάσσιας χωρητικότητας, νοουμένου ότι θα εξασφαλιστούν οι απαιτούμενες άδειες από τις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως για παράδειγμα έπραξε η PrimeTel PLC.

Ο δικηγόρος της PrimeTel στις γραπτές του θέσεις δήλωσε ότι:

«Η PrimeTel συμφωνεί με τα προκαταρκτικά ευρήματα της Επιτροπής ότι η ΑΤΗΚ κατέχει δεσπόζουσα θέση επί της διαθέσιμης χωρητικότητας στα διεθνή καλωδιακά συστήματα τα οποία τερματίζονται στην Κύπρο και μέσω των οποίων διοχετεύεται τηλεπικοινωνιακή «κίνηση» από Κύπρο προς Λονδίνο και αλλού. Κατά συνέπεια, κατέχει και δεσπόζουσα θέση στην αγορά εκμίσθωσης διεθνούς χωρητικότητας στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο.

Η ΑΤΗΚ, λόγω της δεσπόζουσας θέσης που κατείχε κατά τον ουσιώδη χρόνο της καταγγελίας στη σχετική αγορά, είχε ουσιαστικά πλεονεκτήματα έναντι των ανταγωνιστών της λόγω της υποδομής που διατηρούσε, των αποκλειστικών συμφωνιών που είχε συνάψει μέχρι τότε ως μοναδικός κρατικός τηλεπικοινωνιακός πάροχος στην Κύπρο, καθώς και λόγω της αγοραστικής δύναμης που απολάμβανε και απολαμβάνει, διεκδικώντας – όπως πολύ ορθά παρατηρεί η Υπηρεσία και κατ' επέκταση η Επιτροπή- καλύτερους όρους και τιμές στην αγορά διεθνούς χωρητικότητας.

Απορρίπτουμε όλους τους ισχυρισμούς της ΑΤΗΚ ότι στην Κύπρο, πέραν της ΑΤΗΚ, διαθέτουν διεθνή χωρητικότητα και άλλοι προμηθευτές (παρ. 285, 286, 287). Η ΑΤΗΚ αναφέρει ότι μπορούν να διαθέσουν χωρητικότητα οι κάτω προμηθευτές:

(α) η εταιρεία MedNautilus και ο άλλοι αγοραστές ή μισθωτές χωρητικότητας από την MedNautilus, όπως π.χ. Bezeq International (Ισραήλ), Barak (Ισραήλ), Oteglobes (Ελλάδας),

(β) οποιαδήποτε από τους συνιδιοκτήτες των καλωδιακών συστημάτων που προσαγιαλώνονται στην Κύπρο, όπως π.χ οι KPN (Ολλανδίας) και ΟΤΕ (Ελλάδος) που είναι συνιδιοκτήτης του υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος SMW-3.

(γ) Οποιοσδήποτε από τους αγοραστές χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ, την εταιρεία MedNautilus ή από οποιονδήποτε άλλο συνιδιοκτήτη καλωδιακού συστήματος, νοουμένου ότι υφίσταται δικαίωμα μεταπώλησης της χωρητικότητας, όπως π.χ. η εταιρεία Cablenet και η εταιρεία PrimeTel, στις οποίες έχει εκχωρήσει χωρητικότητα ΑΤΗΚ με δικαίωμα μεταπώλησης.

(δ) Η εταιρεία PrimeTel η οποία, σύμφωνα με το δημοσιευμένο Δελτίο Τύπου, έχει από τις 12.6.2009 προσαγιαλώσει ιδιόκτητο καλώδιο στην Κύπρο.

Είναι η θέση της PrimeTel ότι οι πιο πάνω ισχυρισμοί τη ΑΤΗΚ δεν ευσταθούν κατά τον ουσιώδη χρόνο της καταγγελίας. Η ΑΤΗΚ εμπόδισε και την υλοποίηση συμφωνίας PrimeTel με την εταιρεία Packet Exchange (Ireland) Ltd, που ενεργούσε εκ μέρους της France Telecom, ενός εκ των συνιδιοκτητών στο SMW3, ημερομηνίας 23.12.2005, για χωρητικότητα 1 x STM-1 στο καλωδιακό σύστημα SMW3, με τη δικαιολογία ότι μόνο η ΑΤΗΚ δικαιούται να τερματίζει χωρητικότητα στην Κύπρο και όλοι οι άλλοι συνιδιοκτήτες απλά έχουν τη δυνατότητα για «passing through capacity» από την Κύπρο.

[...]

Καταληκτικά, είναι θέση της PrimeTel ότι κατά πάντα ουσιώδη χρόνο, ο μοναδικός δυνητικός προμηθευτής («the only possible supplier») χωρητικότητας σε διεθνή υποθαλάσσια καλώδια που συνδέουν την Κύπρο με το εξωτερικό ήταν η ΑΤΗΚ και ως εκ τούτου, κατείχε και μέχρι σήμερα κατέχει «δεσπόζουσα θέση» στη χονδρική αγορά.»

Σε ό,τι αφορά τους εναλλακτικούς τρόπους απόκτησης χωρητικότητας για τη διαδρομή Κύπρος-Λονδίνο, ο δικηγόρος της PrimeTel, στις συμπληρωματικές του θέσεις ημερομηνίας 9/11/2012, ανέφερε τα εξής:

«- Εξασφάλιση χωρητικότητας Κύπρος-Λονδίνο μέσω ενδιάμεσων σταθμών όπως τα Χανιά και το Ισραήλ μέσω του καλωδιακού συστήματος APHRODITE2 και CIOS αντίστοιχα, δεν μπορεί να θεωρείται υποκατάστατο της χωρητικότητας Κύπρος-Λονδίνο στο καλωδιακό σύστημα SMW3, αφού η αύξηση των (τερματικών) σημείων

(POPs) στη διαδρομή Κύπρος-Λονδίνο, η αύξηση της απόστασης και η χρήση μεγάλων τμημάτων επίγειων δικτύων μεταξύ Ελλάδας-Λονδίνου, επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα του σήματος, καθώς και το Latency (Ο χρόνος μέτρησης της καθυστέρησης στην αποστολή σήματος μεταξύ των δύο σημείων τερματισμού κυκλώματος).

Επίσης, όσον αφορά το καλωδιακό σύστημα APHRODITE2, δεν μπορεί να θεωρηθεί υποκατάστατο λόγω της διαφορετικής τεχνολογίας που χρησιμοποιεί, PDH αντί SDH, όπως τα περισσότερα καλωδιακά συστήματα που χρησιμοποιούνται σήμερα.

[...]

- Η ενοικίαση χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ δεν μπορούσε να αποτελεί εναλλακτική λύση λόγω της τεράστιας διαφοράς που υπήρχε στην τιμή σε σχέση με το κόστος εκχώρησης χωρητικότητας στη βάση μακροχρόνιας χρήσης (RUO).
- Δεν αντιλαμβανόμαστε πώς η PrimeTel θα μπορούσε να προμηθευτεί χωρητικότητα από την Med Nautilus Ltd στο καλωδιακό σύστημα LEV/Med Nautilus, όταν η ίδια η ΑΤΗΚ εμπόδισε υλοποίηση συμφωνία της Primetel με την εταιρεία MedNautilus τον Ιανουάριο 2008 για χωρητικότητα στο καλωδιακό σύστημα MINEVRA.
- Σχετικά με το ενδεχόμενο προμήθειας χωρητικότητας από άλλο συνιδιοκτήτη του καλωδιακού συστήματος SMW3, η ίδια η ΑΤΗΚ εμπόδισε την υλοποίηση συμφωνίας της Primetel με την εταιρεία Packet Exchange (Ireland) Ltd, που ενεργούσε εκ μέρους της France Telecom, ενός εκ των συνιδιοκτητών στο SMW3, ημερομηνίας 23.12.2005, για χωρητικότητα 1x STM-1 στο καλωδιακό σύστημα SMW3, με τη δικαιολογία ότι μόνο η ΑΤΗΚ δικαιούται να τερματίζει χωρητικότητα στην Κύπρο και όλοι οι άλλοι συνιδιοκτήτες απλά έχουν τη δυνατότητα για "passing through capacity" από την Κύπρο.

Παρομοίως, η ΑΤΗΚ εμπόδισε την υλοποίηση προσφοράς της KPN International προς την εταιρεία μας για χωρητικότητα 1STM-1 στο καλωδιακό σύστημα SMW3 τον Οκτώβριο του 2007. Όπως πληροφόρησε η KPN την εταιρεία μας, η ΑΤΗΚ δεν της επέτρεψε να τερματίσει χωρητικότητα στην Κύπρο και, ως εκ τούτου, η KPN δεν μπορούσε να υλοποιήσει την προσφορά της.

Οι ισχυρισμοί της ΑΤΗΚ περί δυνατότητας δημιουργίας θυγατρικής εταιρείας ενός εκ των συνιδιοκτητών τους SMW3 στην Κύπρο, είναι επιχειρηματική απόφαση που αφορά τους συνιδιοκτήτες του καλωδίου και όχι την Primetel. Εν πάση περιπτώσει,

θα ήταν απίθανο μια εταιρεία να δημιουργήσει θυγατρική εταιρεία στην Κύπρο, εάν αναλογιστεί κανείς το συνεπαγόμενο κόστος, απλά για να διαθέσει μικρή χωρητικότητα στην PrimeTel.

Έστω ότι το κόστος ίδρυσης και λειτουργίας εταιρείας στην Κύπρο είναι μηδαμινό, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των δικηγόρων της ΑΤΗΚ κατά την ακρόαση, θεωρούμε ότι οι εταιρείες (Packet Exchange και KPN) δεν είχαν κανέναν λόγο να μην το πράξουν εάν τους επιτρεπόταν και εάν φυσικά εξυπηρετούσε τα επιχειρηματικά τους σχέδια. Η ενημέρωση που είχε η εταιρεία μας και στις δύο περιπτώσεις όσον αφορά την ακύρωση των σχετικών συμφωνιών ήταν ότι η ΑΤΗΚ δεν επέτρεπε τον τερματισμό της χωρητικότητας στην Κύπρο από οποιονδήποτε πάροχο πέραν της ΑΤΗΚ.

V. Η ΑΤΗΚ αναφέρεται στη χωρητικότητα που διαθέτει η εταιρεία OTENET στο καλωδιακό σύστημα SMW3 προς Λονδίνο και την οποία απέκτησε από την εταιρεία OTEGLOBE ως παράδειγμα εταιρείας που αγόρασε διεθνή χωρητικότητα προς Λονδίνο από τρίτο πάροχο και όχι από την ΑΤΗΚ. Το παράδειγμα της OTENET είναι ατυχές καθώς η εταιρεία OTENET που ιδρύθηκε το 2000 στην Κύπρο, αδειοδοτήθηκε από τον ΓΕΡΗΕΤ το 2003 και παρείχε από τότε υπηρεσίες στην κυπριακή αγορά και αποτελούσε μέχρι το 2008 θυγατρική των ομίλου ΟΤΕ, στον οποίο ανήκει και η OTEGLOBE.

Η εταιρεία μας δεν διαθέτει χωρητικότητα στο καλωδιακό σύστημα SMW3 άλλη από αυτή που προμηθεύτηκε από την ΑΤΗΚ και δεν είχε ευχέρεια να αποκτήσει από άλλο πάροχο.

VI. Η αναφορά που γίνεται από την ΑΤΗΚ στην έρευνα και ανάλυση αγοράς του ΓΕΡΗΕΤ ημερ. 7/7/2006, δεν είναι σχετική με το θέμα της καταγγελίας, ούτε με την κατάληξη της ΕΠΑ ότι η ΑΤΗΚ κατείχε δεσπόζουσα θέση το 2006 στα υποθαλάσσια καλώδια LEV και SMW3 στη διαδρομή Κύπρος-Λονδίνο, αφού το έγγραφο του ΓΕΡΗΕΤ αφορά τις μισθωμένες γραμμές προς Ελλάδα και Ισραήλ.»

Τέλος, σε ό,τι αφορά το καλώδιο που προσαιγιάλωσε η PrimeTel, ο δικηγόρος της PrimeTel επισημαίνει στις γραπτές του θέσεις ότι το καλώδιο στις 12/6/2009 προσαιγιαλώθηκε μέχρι την παραλία της Γεροσκήπου, χωρίς η εταιρεία να δυνηθεί να το τερματίσει στον καλωδιακό σταθμό. Το καλώδιο, ως επισημάνθηκε, τέθηκε σε

λειτουργία το Μαΐο του 2011, και επομένως δεν εμπίπτει στον ουσιώδη χρόνο της καταγγελίας, και απορρίπτει τον ισχυρισμό της ΑΤΗΚ.

Αξιολόγηση της Επιτροπής

Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής έρευνας της υπόθεσης, καθώς και όλα όσα τέθηκαν ενώπιον της από τα εμπλεκόμενα μέρη τόσο γραπτώς όσο και προφορικώς, εστίασε την προσοχή της στην ερμηνεία που το άρθρο 2 του Νόμου δίνει στον όρο «δεσπόζουσα θέση» σύμφωνα με τον οποίο, δεσπόζουσα θέση έχει μια επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομική δύναμη, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά ενός συγκεκριμένου προϊόντος και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες της και κατ' επέκταση τους καταναλωτές.²⁸ Βασικό στοιχείο λοιπόν στον καθορισμό της έννοιας «δεσπόζουσα θέση», είναι η ύπαρξη οικονομικής ισχύος, η οποία παρέχει στη δεσπόζουσα επιχείρηση ευχέρεια ανεξάρτητης συμπεριφοράς, την αποδεσμεύει δηλαδή από τους περιορισμούς που υπάρχουν σε μια ανταγωνιστική αγορά.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το ΔΕΚ έχει εκδώσει σωρεία αποφάσεων αναφορικά με το ότι η ύπαρξη δεσπόζουσας θέση μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες.²⁹ Ο Λάμπρος Κοτσίρης, στο σύγγραμμα του «Δίκαιο Ανταγωνισμού, Αθέμιτου και Ελεύθερου», αναφέρει ότι τα κριτήρια τα οποία μπορούν να οδηγήσουν στην αναγνώριση της δεσπόζουσας θέσεως μιας επιχειρήσεως, πέραν του ποσοστού συμμετοχής της επιχειρήσεως στην αγορά, είναι το ύψος των διαθέσιμων οικονομικών μέσων και δυνατοτήτων, το προβάδισμα από άποψη τεχνολογικής εξελίξεως και εμποροβιομηχανικών εμπειριών, η εξασφάλιση πρώτων υλών με συστηματική κάθετη ολοκλήρωση της επιχειρήσεως, η ανυπαρξία εναλλακτικού ανταγωνισμού δηλονότι υποκαταστάσεων των προϊόντων της δεσπόζουσας επιχειρήσεως με άλλα, και πραγματικοί και νομικοί φραγμοί εισόδου νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά. Τα κριτήρια αυτά, χωρίς να είναι τα μοναδικά, αποτελούν ενδείξεις για την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης³⁰. Οι πλέον ουσιώδεις από τους πιο πάνω παράγοντες είναι οι φραγμοί εισόδου νέων επιχειρήσεων στη σχετική αγορά. Η τελική κρίση, φυσικά διαμορφώνεται από τη συνολική εκτίμηση των

²⁸ Βλ. επίσης την υπόθεση 322/81 NV Nederlandsche Bande Industrie Michelin κατά της Επιτροπής, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1983, σελ 3461.

²⁹ Βλέπε C85/76 Hoffman –La Roche, Συλλογή 1979,461, παρ.39

³⁰ Βλέπε Λάμπρος Ε. Κοτσίρης, Δίκαιο Ανταγωνισμού, Αθέμιτου και Ελεύθερου, έκτη έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2011.

συντρεχουσών περιστάσεων από τις οποίες προκύπτει ότι μια επιχείρηση κατέχει τέτοια θέση στην αγορά, ώστε ως προς αυτή να μη λειτουργεί ο ανταγωνισμός.³¹

Η Επιτροπή εν πρώτοις, σημειώνει ότι η ΑΤΗΚ αποτελεί έναν οικονομικά εύρωστο δημόσιο οργανισμό, κάθετα δραστηριοποιημένο, ο οποίος ιδρύθηκε με την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960. Ένα από τα καθήκοντα του είναι να προωθεί την ανάπτυξη της υπηρεσίας τηλεπικοινωνιών σύμφωνα, κατά το μέτρο που αυτό είναι πρακτικό, με το αναγνωρισμένο διεθνές επίπεδο πρακτικής και δημόσιας απαίτησης.

Σύμφωνα δε με στοιχεία της Γενικής Ελέγκτριας τα οποία είναι δημοσιευμένα στην επίσημη της ιστοσελίδα, η ΑΤΗΚ αποτελεί έναν ημικρατικό Οργανισμό με υψηλά πλεονάσματα πριν και μετά τη φορολογία. Ακολουθεί συγκριτικός Πίνακας με τα οικονομικά αποτελέσματα της ΑΤΗΚ τα έτη 2006 έως 2009.

Πίνακας 3: Οικονομικά Αποτελέσματα ΑΤΗΚ

	2006	2007	2008	2009
	€'000	€'000	€'000	€'000
Έσοδα από υπηρεσίες	425,751	453,567	484,329	463,036
Έξοδα λειτουργίας	(357,931)	(358,822)	(372,392)	(388,616)
Μικτό κέρδος	67,820	94,745	111,937	74,420
Λοιπά λειτουργικά έξοδα			-	-
Άλλα εισοδήματα	1,931	2,218	1,975	2,569
Κέρδος από εργασίες	69,750	96,963	113,912	76,989
(Επιβολή)/ακύρωση προστίμων	(0,670)	-	3,960	0,174
Καθαρά έσοδα χρηματοδότησης	15,931	14,491	20,011	17,233
	<u>85,011</u>	<u>111,454</u>	<u>137,883</u>	<u>94,396</u>

³¹ ibid

Η ΑΤΗΚ, ως κρατικός οργανισμός, επί σειρά ετών επωφεληθήκε από το κρατικό μονοπώλιο. Είχε τη δυνατότητα να αναπτύξει διεθνείς συνεργασίες και να δημιουργήσει ένα σημαντικό διεθνές καλωδιακό σύστημα. Ειδικότερα, η ΑΤΗΚ κατά τη διάρκεια της πολυετούς της λειτουργίας και στα πλαίσια των καθηκόντων της προέβηκε σε επενδύσεις σε συγκριμένα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα κατά την περίοδο κατασκευής των, με αποτέλεσμα να θεωρείται συνιδιοκτήτης. Η ΑΤΗΚ την περίοδο 2006-2007 ήταν συνιδιοκτήτης σε πέντε από τα έξι υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονταν στην Κύπρο, ήτοι APHRODITE 2, CIOS, CADMOS, UGARIT, SMW3. Σε ό,τι αφορά το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα LEV, η ΑΤΗΚ, δυνάμει συμφωνίας για την οποία γίνεται αναφορά πιο πάνω, απέκτησε ανέκκλητο δικαίωμα χρήσης χωρητικότητας (IRU). Η χωρητικότητα αυτή διοχετευόταν εσωτερικά σε πελάτες της, ενώ με το «άνοιγμα» της αγοράς στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, η ΑΤΗΚ είχε η δυνατότητα είτε να εκμισθώνει την εν λόγω χωρητικότητα υπό μορφή μισθωμένων συνδέσεων είτε να την εκχωρεί για μια μεγάλη χρονική περίοδο (RUO) σε τρίτους παρόχους οι οποίοι άρχισαν να δραστηριοποιούνται στην αγορά τηλεπικοινωνιών και είχαν ανάγκη από χωρητικότητα ώστε να εξυπηρετούν τους πελάτες τους.

Επιπρόσθετα, η ΑΤΗΚ κατά τον ουσιαστικό χρόνο είχε στην ιδιοκτησία της όλους τους σταθμούς προσαυγιάλωσης υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων στην Κύπρο και για το λόγο αυτό άλλωστε της είχαν επιβληθεί σχετικές ρυθμιστικές υποχρεώσεις από τον ΕΡΗΕΤ.

Με την ελευθεροποίηση της αγοράς περί το 2004 και την αδειοδότηση των πρώτων εναλλακτικών παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καμία εταιρεία δεν διέθετε τέτοιο δίκτυο. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από τα εμπλεκόμενα μέρη, μόλις το 2011 λειτούργησε το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα Hawk, στο οποίο η Primetel έχει αγοράσει χωρητικότητα.

Η Επιτροπή, μετά από ενδελεχή έλεγχο και μελέτη του περιεχομένου του διοικητικού φακέλου, διαπιστώνει ότι στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας της καταγγελίας, ερωτήθηκαν οι αδειοδοτημένοι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δραστηριοποιούνται στην Κυπριακή Δημοκρατία κατά πόσον υπάρχουν νομικοί και πραγματικοί φραγμοί στην πόντιση και προσαυγιάλωση ενός υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος, στο οποίο είτε θα είναι συνιδιοκτήτες είτε θα αγοράσουν χωρητικότητα. Όλες οι εταιρείες επισήμαναν ότι, ενώ θεωρητικά κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει, εντούτοις λόγω του πολύ ψηλού κόστους, πρακτικά είναι

αδύνατον.³² Η PrimeTel, αναφερόμενη στη δική της εμπειρία, δήλωσε ότι μόνο η ανέγερση ιδιόκτητου σταθμού προσαιγιάλωσης κόστισε περίπου €[...].³³ Επίσης, η PrimeTel χαρακτήρισε τις διαδικασίες επίπονες και χρονοβόρες (η διάρκεια των οποίων φαίνεται να ξεπερνά τα τρία χρόνια), αφού πρέπει μεταξύ άλλων να εξευρεθεί και να αγοραστεί κατάλληλο τεμάχιο γης στο οποίο να είναι δυνατή η προσαιγιάλωση υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος, η ετοιμασία τεχνοοικονομικής μελέτης, αρχιτεκτονικών σχεδίων και ηλεκτρομηχανολογικών μελετών, να γίνουν διαδικασίες και να εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες, να κατασκευαστούν υπόγειοι αγωγοί καλωδίων, να ανεγερθεί κτίριο, κ.ά.

Πέραν των νομικών και πραγματικών φραγμών που εντοπίστηκαν σε ό,τι αφορά την πόντιση ενός υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος, η Επιτροπή θεωρεί ότι άλλοι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση της ύπαρξης δεσπόζουσα θέσης είναι: (α) η διαθέσιμη προς πώληση χωρητικότητα σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο για διοχέτευση τηλεπικοινωνιακής «κίνησης» με προορισμό από Κύπρο προς Λονδίνο, (β) ποία είναι η επιχείρηση που έχει τον έλεγχο αυτής της διαθέσιμης χωρητικότητας προς πώληση χωρητικότητας για διοχέτευση τηλεπικοινωνιακής «κίνησης» με προορισμό από Κύπρο προς Λονδίνο και (γ) κατά πόσον υπάρχουν οποιοδήποτε φραγμοί στην ενεργοποίηση χωρητικότητας προς την Κύπρο.

Η Επιτροπή είχε τη θέση ότι, τα ποσοστά συνιδιοκτησίας τα οποία κατέχει η ΑΤΗΚ στα διάφορα συστήματα, με βάση την επένδυση στην οποία έχει προβεί, δεν είναι καθοριστικά από μόνα τους για να κρίνουν το κατά πόσον η ΑΤΗΚ κατέχει δεσπόζουσα θέση, καθότι ενδεχόμενα οι Συμφωνίες Εγκατάστασης και Λειτουργίας ενός καλωδιακού συστήματος να παρέχουν κάποια προνόμια τα οποία ουσιαστικά να της δίνουν τον έλεγχο της χωρητικότητας που τερματίζεται στην Κύπρο.

Η Επιτροπή, θέλοντας να αξιολογήσει λεπτομερειακά το ζήτημα έχοντας όλα τα πιο πάνω υπόψη της, καθώς και το γεγονός ότι ως σχετική γεωγραφική αγορά έχει καθοριστεί η διάθεση διεθνούς χωρητικότητας (RUO capacity) στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο, και μέσω των οποίων μπορεί να διοχετευτεί τηλεπικοινωνιακή «κίνηση» από Κύπρο προς Λονδίνο, εξέτασε σε πρώτο στάδιο τα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα μέσω των οποίων μπορεί να

³² Επιστολή Cablenet ημερομηνίας 4 Αυγούστου 2009, ερυθρά 114-100 τόμος 2 και επιστολή MTN εκ μέρους της OTENET, ερ. 99-94, Τόμος 2.

³³ Επιστολή PrimeTel 10 Αυγούστου 2009, ερ. 93- 37, Τόμος 2.

διοχευετεί η κίνηση και σε δεύτερο στάδιο, ποία επιχείρηση κατά τον ουσιώδη χρόνο υπογραφής της καταγγελθείσας συμφωνίας διέθετε την περισσότερη αδιάθετη ή/και προς πώληση χωρητικότητα.

Ως εκ τούτου, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα έθεσαν τα εμπλεκόμενα μέρη, καθώς και το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, σύμφωνα και με τα όσα ανέφεραν τα εμπλεκόμενα μέρη, η κίνηση προς Λονδίνο συνήθως διοχετευόταν μέσω των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων SMW-3 και LEV.³⁴ Το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα Aphrodite-2, το οποίο όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως υποκατάστατο λόγω της παλαιωμένης τεχνολογίας του, συνήθως χρησιμοποιείται για σκοπούς διοχέτευσης κίνησης προς Ελλάδα, ενώ στην περίπτωση που χρησιμοποιείται για διοχέτευση κίνησης προς Λονδίνο, τότε και πάλι η κίνηση διοχετευόταν μέσω του SMW3.

Η Επιτροπή, από τα ενώπιον της στοιχεία διαπιστώνει ότι περί το Δεκέμβριο του 2006 η μεγαλύτερη διαθέσιμη χωρητικότητα σε υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα που τερματίζετο στη Δημοκρατία, ήταν αυτή στο SMW3. Ενδεικτικά επί τούτου είναι και τα στοιχεία που δόθηκαν από την ΑΤΗΚ στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας, τα οποία έχουν ως ακολούθως:

Πίνακας 4: Χωρητικότητες σε μονάδες των STM-1s

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2006						
Χωρητικότητες σε μονάδες των STM-1s						
Σύστημα	Συνολική Χωρητικότητα Συστήματος	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΤΗΚ	Χωρητικότητα ΑΤΗΚ σε τρίτους	Χωρητικότητα ΑΤΗΚ για Ιδία Χρήση	Διαθέσιμη Χωρητικότητα ΑΤΗΚ	ΣΗΜ.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ 2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	(1)
CIOS	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	(1)
LEV/MedNautilus	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	(2)
SMW3	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	(2)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(1) Χωρητικότητα σε ημικυκλώματα

(2) Χωρητικότητα σε ολόκληρα κυκλώματα

³⁴ Βλέπε επιστολή ΑΤΗΚ ημερομηνίας 6/8/2009 και επιστολή PrimeTel ημερομηνίας 10/8/2009.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή διαπιστώνει ομόφωνα ότι τα ανωτέρω στοιχεία που δόθηκαν από την ΑΤΗΚ κατά τη διεξαγωγή της προκαταρκτικής έρευνας αντικρούονται με τις θέσεις του δικηγόρου της ΑΤΗΚ, τις οποίες εξέθεσε εκτενέστερα κατά την υποβολή των γραπτών και προφορικών θέσεων, σύμφωνα με τις οποίες υποστήριξε θα μπορούσε να αποκτηθεί χωρητικότητα στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα APHRODITE2 και CIOS, καθότι η διαθέσιμη χωρητικότητα με βάση τα στοιχεία που καταγράφονται στον Πίνακα 4 φαίνεται να ήταν πολύ μικρή. Πέραν τούτου, η Επιτροπή συνεκτίμησε τα όσα αναφέρει η Primetel για τη χρήση του APHRODITE2 (όπως της εισηγήθηκε η ΑΤΗΚ στα πλαίσια της ακροαματικής διαδικασίας) και διαπίστωσε ότι αυτή η εκδοχή σημαίνει αυτόματα μείωση της ποιότητας της υπηρεσίας που θα προσφέρεται σε λιανικό επίπεδο, υπηρεσία η οποία να πρέπει να ανταγωνιστεί τις αντίστοιχες υπηρεσίες της ΑΤΗΚ.

Σε ό,τι αφορά τη θέση της ΑΤΗΚ ότι θα μπορούσε να αποκτηθεί χωρητικότητα από τους υπόλοιπους συνιδιοκτήτες του υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος SMW3, η Επιτροπή, αξιολογώντας τα στοιχεία και τα δεδομένα που περιέχονται στο διοικητικό φάκελο σε συνάρτηση και με τα όσα τα εμπλεκόμενα μέρη κατέθεσαν ενώπιον της, διαπιστώνει ότι αυτή η δυνατότητα ήταν πολύ περιορισμένη. Σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη σχετική Συμφωνία, η πώληση διεθνούς χωρητικότητας σε τρίτα μέρη υπόκειται στις πρόνοιες της Συμφωνίας κατασκευής και συντήρησης του συστήματος SMW-3. Σύμφωνα με τις πρόνοιες της εν λόγω συμφωνίας, στην περίπτωση που ο αγοραστής χωρητικότητας βρίσκεται στην ίδια χώρα με μια από τις εταιρείες που είναι ένα από τα αρχικά μέρη της συμφωνίας (Initial parties), το συγκεκριμένο μέρος έχει την προτεραιότητα να παρέχει τη ζητηθείσα χωρητικότητα είτε από τη διαθέσιμη χωρητικότητα, είτε από την εκχωρηθείσα χωρητικότητα που διαθέτει, με την έγκριση του μέρους με το οποίο αυτή έχει εκχωρηθεί από κοινού. Ο διαχειριστής του δικτύου (Network administrator) εκτελεί την παραγγελία μετά από την έγγραφη έγκριση του εν λόγω μέρους, και σε περίπτωση τέτοιας πώλησης όλα τα χρήματα δίδονται στο μέρος στο οποίο ανήκε η χωρητικότητα. Όπως μπορεί εύλογα να γίνει αντιληπτό, αυτό δίνει πλεονέκτημα ελέγχου στην ΑΤΗΚ, η οποία λόγω του μεγάλου ποσοστού αδειάθετης χωρητικότητας που διαθέτει (ως αυτή καταγράφεται στον Πίνακα 4), εύλογα θα επιθυμούσε η ίδια να τη διαθέσει παρά να διατεθεί από άλλες εταιρείες, αφού η διατήρηση αδιάθετης χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ συνεπάγεται με κόστος. Η ΑΤΗΚ ουσιαστικά έλεγχε την περισσότερη χωρητικότητα που διατίθεται σε παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δραστηριοποιούνταν στην Κυπριακή Δημοκρατία. Ως εκ τούτου, παρόλο που σύμφωνα και με όσα

αναφέρει η ΑΤΗΚ, ότι δηλαδή και άλλοι συνιδιοκτήτες/μέρη της κοινοπραξίας μπορούσαν να διοχετεύσουν χωρητικότητα, όπως οι εταιρείες KPN, France Telecom και ΟΤΕGLOBE, εντούτοις διαπιστώνεται ότι η ΑΤΗΚ είχε προτεραιότητα στη διάθεση της χωρητικότητας.

Σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό της ΑΤΗΚ ότι ένας εκ των ιδιοκτητών του SMW3 θα μπορούσε να ιδρύσει στην Κύπρο θυγατρική εταιρεία ώστε να πωλεί απρόσκοπτα χωρητικότητα, η Επιτροπή δεν μπορεί να αποδεχθεί τον ισχυρισμό καθώς η ΑΤΗΚ δεν παρέθεσε οποιαδήποτε στοιχεία πέραν της αναφορά της, που βάσιμα να υποστηρίζουν τη δυνατότητα πραγματοποίησης τούτου. Η μόνη περίπτωση που συνέβηκε κάτι τέτοιο άλλωστε ήταν της ΟΤΕNET Telecommunications Ltd, η οποία κατά τον ουσιώδη χρόνο δραστηριοποιείτο στη λιανική αγορά των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ήταν θυγατρική της εταιρείας ΟΤΕglobe, που ήταν συνιδιοκτήτρια εταιρεία στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW3 και η οποία (ΟΤΕNET) ακολούθως εξαγοράστηκε από την MTN.

Η Επιτροπή, έχει διερευνήσει το ενδεχόμενο να κατέχουν άλλες εταιρείες χωρητικότητα στα καλώδια SMW3 και LEV, την οποία να μπορούν διαθέσουν σε παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της ΑΤΗΚ. Η Επιτροπή από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου διαπίστωσε ότι:

(α) Η ΟΤΕGLOBE κατείχε ως συνιδιοκτήτης χωρητικότητα στο SMW3, η οποία τερματιζόταν στην Κύπρο και διοχετευόταν στην ΟΤΕNET Κύπρου, η οποία κατά το 2006 ήταν θυγατρική της. Οι υπόλοιποι πάροχοι δεν ανέφεραν ότι είχαν αγοράσει χωρητικότητα στο εν λόγω καλώδιο από την ΟΤΕGLOBE κατά την υπό αναφορά περίοδο.

(β) Η Bezeq International (Ισραήλ) κατείχε χωρητικότητα στο καλωδιακό σύστημα LEV. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε η ΟΤΕNET, είχε αγοράσει το τελευταίο διαθέσιμο STM-1 στο LEV από την Bezeq International (Ισραήλ) το 2003.

(γ) Η ΟΤΕNET δήλωσε ότι η μόνη διαθέσιμη χωρητικότητα είναι αυτή που ελέγχεται από την ΑΤΗΚ.

(δ) Η Cablenet δήλωσε επίσης ότι η μόνη διαθέσιμη χωρητικότητα είναι αυτή που ελέγχεται από την ΑΤΗΚ. Επίσης, δήλωσε ότι δεν υπάρχει ανταγωνισμός στην αγορά

της προμήθειας της διεθνούς χωρητικότητας, λόγω ουσιαστικά της έλλειψης διαθεσιμότητας διεθνούς χωρητικότητας από τρίτους εκτός της ΑΤΗΚ.

(ε) Η Telepassport Telecommunication Ltd δήλωσε ότι, πέραν από την ΑΤΗΚ, θα μπορούσε να προμηθευτεί χωρητικότητα σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα/υποσυστήματα από τη Med Nautilus, αλλά δεν έχει άλλη διαθέσιμη χωρητικότητα προς το παρόν αφού την έχει διαθέσει στην ΑΤΗΚ.

(στ) Η HellasSat εξέφρασε επίσης την άποψη ότι η ΑΤΗΚ ελέγχει όλη τη διεθνή χωρητικότητα που τερματίζεται στην Κύπρο.

Πέραν των πιο πάνω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας, τέθηκε στην ιδιοκτήτρια εταιρεία του υποθαλάσσιου καλωδιακού συστήματος LEV, ερώτημα κατά πόσον υπήρχε χωρητικότητα στο εν λόγω σύστημα, η οποία θα μπορούσε να διατεθεί προς πώληση. Η εν λόγω εταιρεία σε απάντηση της δήλωσε τα εξής:

«All capacity which was available over the LEV cable (before the upgrade made for the purposes of the MINERVA) has been/is being activated to Cyprus pursuant to the existing agreements with our customers.»

Η Επιτροπή έχει τη θέση ότι η εταιρεία Med Nautilus με τη δήλωση της αυτή διευκρινίζει ότι δεν υπήρχε διαθέσιμη χωρητικότητα η οποία να μπορούσε να πωληθεί απευθείας προς τις εταιρείες παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δραστηριοποιούνται στη Δημοκρατία, καταρρίπτοντας έτσι τον ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ. Σε ό,τι αφορά τρίτες εταιρείες του εξωτερικού, όπως η Ισραηλινή εταιρεία Bezeq, στη βάση στοιχείων φαίνεται ότι η τελευταία χωρητικότητα είχε πωληθεί στην OTENET.

Συνακόλουθα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε πρόσθετη χωρητικότητα στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα LEV, η οποία να μπορούσε να διατεθεί από τρίτους, πέραν της ΑΤΗΚ, γεγονός που επιβεβαιώνει τα όσα υποστηρίζει η Primetel.

Σε ό,τι αφορά την παραπομπή της ΑΤΗΚ στην ανάλυση αγοράς που διεξήγαγε ο ΕΡΗΕΤ στις 7/7/2006 για να υποστηρίξει ότι δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση, η Επιτροπή έχει τη θέση ότι η αναφορά αυτή δεν είναι σχετική με την υπό εξέταση αγορά, καθότι ο ΕΡΗΕΤ στην υποαναφορά μελέτη του, ημερομηνίας 7/7/2006,

ανέλυσε κατά πόσον υπάρχουν φραγμοί εισόδου στην αγορά διεθνών μισθωμένων γραμμών και κατέληξε ότι η εν λόγω αγορά τείνει προς συνθήκες αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Εξάλλου, ο ίδιος ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στις θέσεις του υποστήριξε ότι οι μισθωμένες γραμμές είναι κάτι εντελώς διαφορετικό από την εκχώρηση χωρητικότητας. Σε κάθε περίπτωση όμως, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι από τα στοιχεία και δεδομένα της υπό αναφορά μελέτης του ΕΡΗΕΤ προκύπτει ότι η ΑΤΗΚ το 2005, στη βάση των εισοδημάτων της, κατείχε πέραν του 75% της αγοράς διεθνών μισθωμένων γραμμών προς Ισραήλ και Ελλάδα, μερίδιο που την καθιστούσε επιχείρηση με δεσπίζουσα θέση, παρόλο που δεν της είχαν επιβληθεί ρυθμιστικές υποχρεώσεις. Συνακόλουθα, η Επιτροπή απορρίπτει τη θέση αυτή της ΑΤΗΚ.

Στη βάση όλων των πιο πάνω στοιχείων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ΑΤΗΚ κατέχει τη μεγαλύτερη διαθέσιμη διεθνή χωρητικότητα σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο, μέσω των οποίων μπορεί να διοχετευτεί κίνηση από την Κύπρο στο Λονδίνο.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη την οικονομική ευρωστία της ΑΤΗΚ ως οργανισμός τηλεπικοινωνιών, το γεγονός ότι από την εγκαθίδρυση της λειτουργούσε σε ένα προστατευμένο περιβάλλον, τους νομικούς και πραγματικούς φραγμούς που υπάρχουν στην πόντιση υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων στην Δημοκρατία, καθώς και το γεγονός ότι την περίοδο που συμφωνήθηκε η διάθεση χωρητικότητας (RUO) με την Primetel, δεν υπήρχε επαρκής και διαθέσιμη χωρητικότητα για τη διοχέτευση τηλεπικοινωνιακής «κίνησης» από την Κύπρο προς Λονδίνο, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ΑΤΗΚ κατέχει δεσπίζουσα θέση επί της διαθέσιμης διεθνούς χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο, μέσω των οποίων μπορεί να διοχετευτεί κίνηση με προορισμό το Λονδίνο, ήτοι μέσω των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων SMW-3 και LEV.

8.3. Επιβολή αθέμιτων τιμών πώλησης

Θέσεις εμπλεκόμενων μερών

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στα πλαίσια της αγόρευσης του επανέλαβε ουσιαστικά τα όσα είχε δηλώσει η ΑΤΗΚ κατά τη διεξαγωγή της προκαταρκτικής έρευνας, επισημαίνοντας ότι η τιμή πώλησης/εκχώρησης χωρητικότητας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και πολλές φορές οι τιμές διαφέρουν, ιδιαίτερα για διαφορετικά χρονικά σημεία. Συγκεκριμένα, δήλωσε τα εξής:

«

- (i) Αν ο αγοραστής προαγοράσει χωρητικότητα (δηλαδή πριν ο πωλητής υποστεί το έξοδο πόντισης καλωδίου ή αγοράς μεγάλης χωρητικότητας) τότε εξασφαλίζει καλύτερη τιμή, διότι μειώνει τον επιχειρηματικό κίνδυνο που αναλαμβάνει ο πωλητής και παράλληλα μειώνει και το ποσό που θα εκταμιεύσει ο πωλητής για να αποκτήσει τη δυνατότητα να προμηθεύει χωρητικότητα. Σε τέτοιες περιπτώσεις προαγοράς, ο αγοραστής συνήθως εξασφαλίζει και επιλογή (option) αγοράς πρόσθετης χωρητικότητας στην ίδια τιμή ή παραπλήσια.
- (ii) Ο όγκος της χωρητικότητας που αγοράζεται επιδρά στην τιμή διότι και αυτό μειώνει τον επιχειρηματικό κίνδυνο στον προμηθευτή, αφού μειώνει την πιθανότητα να μείνει αδιάθετη η χωρητικότητα, αλλά ταυτόχρονα συντείνει στην πιο γρήγορη ανάκτηση του κόστους και πραγματοποίηση κέρδους.
- (iii) Ο επιχειρηματικός κίνδυνος και η υπολειπόμενη διάρκεια ζωής της χωρητικότητας όσο μειώνονται σπρώχνουν την τιμή προς τα κάτω.
- (iv) Οι τρέχουσες τιμές της αγοράς λαμβάνονται υπόψη για να προσφέρονται ανταγωνιστικές τιμές.
- (v) Το κόστος επένδυσης για εξασφάλιση της χωρητικότητας. Αν η χωρητικότητα που διατίθεται είναι από την αρχική επένδυση (πόντιση καλωδίου ή αρχική αγορά συγκεκριμένης χωρητικότητας προς μεταπώληση) το κόστος είναι πιο ψηλό από το αν η διατιθέμενη χωρητικότητα προέρχεται από αναβάθμιση ή επέκταση καλωδίου ή αγορά πρόσθετης χωρητικότητας προς μεταπώληση.
- (vi) Προσπάθεια διατήρησης μιας σταθερής τιμής για χρονικά διαστήματα.

Η υιοθέτηση από την ΕΠΑ στην Έκθεση Αιτιάσεων του κόστους κεφαλαίου ως μέτρου σύγκρισης της τιμής είναι εντελώς εκτός πραγματικότητας και εσφαλμένη προσέγγιση. Ακόμη οι υπολογισμοί που γίνονται δεν λαμβάνουν υπόψη την αδιάθετη χωρητικότητα, αυτή που θα μείνει αδιάθετη μέχρι το τέλος της ζωής του καλωδίου, αλλά ούτε συνυπολογίζουν τον τρόπο πληρωμής και την καθαρή παρούσα αξία και άλλους παράγοντες οι οποίοι εξετάζονται πιο κάτω.»

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ επισήμανε ότι η ορθή μέθοδος εκτίμησης της απόδοσης μιας επένδυσης ή της πιθανότητας ύπαρξης υπερβολικής τιμολόγησης έχει απασχολήσει τόσο την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια, παραπέμποντας

στις αποφάσεις United Brands v Commission [1978] ECR 207, και Scandlines Sverige AB vs Port of Helsingborg – COMP/A. 36.568D3, στις οποίες ισχυρίστηκε ότι δεν έγινε καμία αναφορά από πλευράς της Επιτροπής.

Περαιτέρω, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ ανέφερε ότι: «*Η κεντρική έννοια στην κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης λόγω υπερβολικής και αθέμιτης τιμολόγησης δεν είναι το κόστος παραγωγής του προϊόντος, ούτε το κέρδος από την πώληση του, αλλά η «οικονομική αξία του προμηθευόμενου προϊόντος.»*. Η ύπαρξη υπερβολικής τιμολόγησης συνιστά κατάχρηση, όταν οι τιμές δεν έχουν εύλογη σχέση με την οικονομική αξία του προϊόντος.

[...]

.. η Υπηρεσία βασίστηκε μόνο στην οικονομική ανάλυση σύγκρισης τιμής και κόστους και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η τιμή χρέωσης του σχετικού συμβολαίου δεν ήταν εύλογη, ήταν υπερβολική και ότι ως εκ τούτου, υπάρχει εκ πρώτης όψεως πιθανή παράβαση του Άρθρου 6(1)(α) του Ν. 13(Ι)/2008. Η αδυναμία σύγκρισης καθιστά οποιοδήποτε επακόλουθη θέση άκρως εσφαλμένη αφού δεν υπάρχει μέτρο σύγκρισης.

[...]

Κατά την άποψή μας, η Επιτροπή λανθασμένα κατέληξε στο συμπέρασμα για εκ πρώτης όψεως πιθανή παράβαση του άρθρου 6(Ι)(α) του Ν.13(Ι)/2008, χωρίς να προχωρήσει στην εξέταση του κατά πόσο η τιμή χρέωσης του συμβολαίου είχε εύλογη σχέση με την οικονομική αξία του προμηθευόμενου προϊόντος, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, ως αναφέρεται πιο πάνω.

[...]

Το ότι η επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση χρεώνει τιμή που δεν είναι κοστοστρεφής και απολαμβάνει υψηλό ποσοστό κέρδους δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η συμπεριφορά είναι καταχρηστική.

[..]

... , θα έπρεπε να είχε εξεταστεί κατά πόσο η τιμή χρέωσης του συμβολαίου είχε εύλογη σχέση με την οικονομική αξία του προμηθευόμενου προϊόντος και ως εκ τούτου, θα έπρεπε να είχε υπολογιστεί η οικονομική αξία του προϊόντος.

Θεωρούμε αναγκαίο στο σημείο αυτό να αναφέρουμε τη διαφορά της οικονομικής αξίας από τη λογιστική αξία. Το λογιστικό κέρδος δεν είναι το ίδιο με το οικονομικό κέρδος και είναι συνήθως χαμηλότερο από το οικονομικό κέρδος. Περαιτέρω, υπάρχουν πάντοτε διαφορές μεταξύ λογιστικού κόστους και οικονομικού κόστους. Στο

οικονομικό κόστος, αλλά όχι στο λογιστικό κόστος, λαμβάνεται υπόψη και το κόστος ευκαιρίας “*opportunity cost*”, καθώς και το επιχειρησιακό ρίσκο.

[...]

Αν η τιμή βασιζόταν μόνο στο λογιστικό κόστος, δεν θα υπήρχε κανένα κίνητρο για επένδυση, ούτε θα μπορούσε μια επιχείρηση να προχωρεί σε επενδύσεις, καθώς αυτό θα αποτελούσε αντικίνητρο.

[...]

Σε καμιά από τις υποθέσεις υπερβολικής τιμολόγησης που έχουν εξεταστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια θεωρήθηκε το κόστος κεφαλαίου ως απόδειξη ύπαρξης υπερβολικής τιμολόγησης ή έστω έγινε αναφορά σε αυτό. Ο λόγος είναι απλός. Το κόστος κεφαλαίου θεωρείται η ελάχιστη απόδοση που αναμένεται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη παράμετροι που αφορούν ειδικά το προϊόν, όπως το προϊόν, η αρχική επένδυση που χρειάστηκε να κάνει ο πωλητής ή ακόμα το κίνητρο για μελλοντικές επενδύσεις.[...] Η σύγκριση του κέρδους της ΑΤΗΚ με κέρδος άλλων παρόμοιων ανταγωνιστικών εταιρειών δεν έχει γίνει στην παρούσα υπόθεση και θεωρούμε ότι ελλείψει συγκεκριμένων στοιχείων δεν είναι δυνατόν να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι το περιθώριο κέρδους της ΑΤΗΚ είναι υπερβολικό.

Στην Έκθεση Αιτιάσεων δεν υπολογίστηκε το κόστος ευκαιρίας, ούτε το ψηλό επιχειρησιακό ρίσκο το οποίο συνδέεται με επένδυση σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, ούτε η χωρητικότητα που θα παραμείνει αδιάθετη μέχρι το τέλος ζωής του καλωδίου ούτε λήφθηκε υπόψη η σημαντικότητα της Κύπρου, ως τηλεπικοινωνιακός κόμβος στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

Αναφέρεται επίσης ότι, στις μελέτες των συμβούλων της ΑΤΗΚ καθορίζεται (*weighted average cost of capital*- μεσοσταθμισμένο κόστος κεφαλαίου) για την σταθερή και την κινητή τηλεφωνία και όχι για τις διεθνείς υπηρεσίες.

Με βάση τα πιο πάνω, θεωρούμε ότι δεν έχει αποδειχθεί οποιαδήποτε παράβαση του Άρθρου 102 από μέρους της ΑΤΗΚ.

Θεωρούμε ότι δεν μπορεί να καταδικαστεί η ΑΤΗΚ, απλά διότι δεν κατέστη δυνατόν να συγκριθούν οι όροι και χρεώσεις των τιμών στο συμβόλαιο της με την *PrimeTel*, με άλλα συμβόλαια από άλλες εταιρείες. Η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού φέρει

το βάρος απόδειξης της ύπαρξης κατάχρησης με βάση το Άρθρο 102³⁵ και η ανυπαρξία επαρκούς απόδειξης πρέπει να οδηγήσει στην απόρριψη της καταγγελίας και όχι σε καταδίκη της ΑΤΗΚ. Επιπρόσθετα, στην ίδια Απόφαση, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποφάσισε ότι «οποιαδήποτε αμφιβολία θα πρέπει να ωφελεί τον κατ' ισχυρισμό παραβάτη».³⁶

Ο δικηγόρος της PrimeTel, στις θέσεις του δήλωσε ότι συμφωνεί πλήρως με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής και της Υπηρεσίας, δηλώνοντας ότι η τιμή που είχε επιβληθεί ήταν υπέρογκη και κατ' επέκταση αθέμιτη.

Ο δικηγόρος της Primetel, στο βαθμό που μπορούσε να σχολιάσει την οικονομική ανάλυση που διεξήχθη (αυτή δεν είχε κοινοποιηθεί στην PrimeTel, καθότι οι πληροφορίες που περιείχονταν συνιστούσαν επιχειρηματικά απόρρητα), δήλωσε ότι, παρόλο που οι τιμές για αγορά διεθνούς χωρητικότητας μειώνονται κατά περίπου 20% ετησίως, η ΑΤΗΚ συνεχίζει να επιβάλλει αθέμιτες τιμές.

Ενδεικτικά, ο δικηγόρος της PrimeTel παράθεσε τα ακόλουθα:

«... το ύψος των ετήσιων τελών που καταβάλλονται από την Primetel στην ΑΤΗΚ για τη λειτουργία και τη συντήρηση της πιο πάνω χωρητικότητας αντιστοιχεί με σημερινά δεδομένα στο κόστος αγοράς της ίδιας ή περισσότερης ακόμη χωρητικότητας, συμπεριλαμβανομένου και του τέλους λειτουργίας και συντήρησης για όλη την περίοδο χρήσης της χωρητικότητας. Έρευνα του διεθνούς οργανισμού Telegeography που δημοσιεύτηκε το Μάιο του 2012 κατέδειξε ότι οι πρόσφατες αναβαθμίσεις σε υφιστάμενα καλωδιακά συστήματα καθώς και η εγκατάσταση νέων υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων σε αγορές με υψηλό κόστος όπως η Μέση Ανατολή έχουν οδηγήσει σε κατακόρυφη μείωση των τιμών. Η μείωση στις τιμές της διεθνούς χωρητικότητας σε όλες τις περιοχές κυμαίνεται από 13-35% κάθε χρόνο.

[...]

Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι με την αναβάθμιση της χωρητικότητας των καλωδιακών συστημάτων, έστω και εάν το συνολικό κόστος λειτουργίας και συντήρησης του καλωδίου παραμένει αναλλοίωτο, το κατά μονάδα χωρητικότητας κόστος μειώνεται δραστικά ένεκα της αύξησης της χωρητικότητας τους συστήματος,

³⁵ Case 27/76 United Brands v Commission [1978] ECR 207- παρ.264.

³⁶ Ibid, παρ.265.

κατά συνέπεια και κατά μονάδα κόστος λειτουργίας και συντήρησης της χωρητικότητας (O&M Charges).

Τα υπερβολικά κέρδη που απεκόμισε η ΑΤΗΚ με τη Συμφωνία της με την PrimeTel, περιορίζουν ουσιαστικά τη δυνατότητα της PrimeTel να ανταγωνιστεί της ΑΤΗΚ ως νεοεισερχόμενος πάροχος στην αγορά ένεκα αφενός μεν του υψηλού κόστους εκμίσθωσης και αφετέρου του γεγονότος ότι η ΑΤΗΚ μείωσε και τις λιανικές τιμές της για προϊόντα που χρησιμοποιούν διεθνή χωρητικότητα.»

Ο δικηγόρος της Primetel στις συμπληρωματικές γραπτές του θέσεις δήλωσε τα εξής:

«Απορρίπτουμε και θεωρούμε ατυχείς τους ισχυρισμούς της ΑΤΗΚ ότι η Primetel έτυχε ιδιαίτερης ευνοϊκής μεταχείρισης όσον αφορά του όρους πληρωμής σε αντίθεση με την ισχύουσα διεθνή πρακτική, με την πληρωμή των ποσών της Συμφωνίας εφάπαξ.

Αντίθετα οι συμφωνίες που έχει συνάψει η εταιρεία μας με άλλους παρόχους διεθνούς χωρητικότητας για παραχώρηση χωρητικότητας στη βάση RUO [...] προβλέπουν παρόμοιους όρους αποπληρωμής. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικές από αυτές τις συμφωνίες και τους όρους αποπληρωμής τους.

VIII. Από την ίδια την καταγγελία καθώς και από τα στοιχεία που υπέβαλε η PrimeTel κατά τη διάρκεια της εξέτασης της καταγγελίας διαπιστώνει κανείς ότι η PrimeTel έλαβε πολύ πιο συμφέρουσες τιμές για εξασφάλιση χωρητικότητας σε σύγκριση με τις τιμές που πρόσφερε η ΑΤΗΚ. Οι όροι αποπληρωμής της ΑΤΗΚ δεν αποτελούν εξαίρεση αλλά πρακτική που ακολουθείται από πολλούς παρόχους διεθνούς χωρητικότητας και διαπιστώνεται από τις συμφωνίες που έχει υπογράψει η PrimeTel μέχρι σήμερα για παραχώρηση διεθνούς χωρητικότητας.

Επομένως ο μόνος λόγος που η εταιρεία μας δεν προμηθεύτηκε διεθνή χωρητικότητα από τρίτους παρόχους και σύναψε συμφωνία με την ΑΤΗΚ ήταν ότι η ΑΤΗΚ δεν επέτρεπε την υλοποίηση των συμφωνιών που είχε συνάψει η Primetel.

[...]

XI. Η ΑΤΗΚ έχει αναφέρει σε πολλές περιπτώσεις ότι με την επένδυση στα διεθνή υποθαλάσσια καλώδια και τη διεθνή χωρητικότητα επιδίωκε πολύ περισσότερα από το κόστος κεφαλαίου και ζητά να αναγνωρισθεί αυτό από την ΕΠΑ. Η ΑΤΗΚ αγνοεί το

γεγονός ότι αποτελεί ένα οικονομικά εύρωστο οργανισμό δημοσίου δικαίου που κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά και ότι η επιδίωξη υπερβολικών κερδών πέραν των λογικών από την πώληση χωρητικότητας στους ανταγωνιστές της, αποτελεί κατάχρηση της θέσεως που κατέχει και νόθευση του ανταγωνισμού.»

Αξιολόγηση της Επιτροπής

Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα αναλύθηκαν από τους δικηγόρους των εμπλεκόμενων μερών και αφού μελέτησε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου, εστίασε την προσοχή της στο άρθρο 6(1)(α) του Νόμου, το οποίο ορίζει πως καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης συνιστά οποιαδήποτε πράξη που έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης, ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής.

Η έννοια της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης, όπως ορίστηκε από το ΔΕΚ στην υπόθεση *Hoffmann-La Roche*, συνιστά μια αντικειμενική έννοια που σχετίζεται με τη συμπεριφορά μίας επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση, η οποία είναι ικανή να επηρεάσει τη δομή μιας αγοράς όπου, λόγω ακριβώς της ύπαρξης της εν λόγω επιχείρησης, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος και η οποία (επιχείρηση) εμποδίζει τη διατήρηση του ανταγωνισμού που υπάρχει ακόμη στην αγορά ή την ανάπτυξη του ανταγωνισμού αυτού, με τη βοήθεια μέσων που είναι διαφορετικά από αυτά που διέπουν ένα φυσιολογικό ανταγωνισμό των προϊόντων ή υπηρεσιών βάσει των παροχών των επιχειρήσεων.³⁷

Αν και η διαπίστωση της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης δεν αποτελεί από μόνη της παράβαση, η δεσπόζουσα επιχείρηση εντούτοις, ανεξάρτητα από τα αίτια δημιουργίας τέτοιας θέσης, φέρει ιδιαίτερη ευθύνη να μην βλάπτει με τη συμπεριφορά της την ύπαρξη πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού, προς ζημία των καταναλωτών.³⁸

Η Επιτροπή εν πρώτοις θα ήθελε να αναφερθεί στα όσα υποστήριξε ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ αναφορικά με τη δυσκολία που ενέχει η εξέταση πιθανολογούμενων παραβάσεων του άρθρου 6(1)(α) για την εξέταση της ύπαρξης υπερβολικής τιμολόγησης, αλλά και να τονίσει ότι το ζήτημα έτυχε ενδελεχούς μελέτης και

³⁷ Απόφαση ΔΕΚ, C-85/76, αιτιολογική σκέψη 91

³⁸ Βλ. Απόφαση Δικαστηρίου στην υπόθεση 322/81 NV Nederlandsche Bande Industrie Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σελ. 3461, και την απόφαση του Πρωτοδικείου T-65/89 BPB Industriesplc κατά της Επιτροπής, Συλλογή 1983, σελ. II-389, παρ.57.

εξέτασης. Η εκτενής αναφορά που έγινε ανάμεσα σε άλλα στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για την υπόθεση United Brands, η οποία ουσιαστικά καθόρισε τον τρόπο υπολογισμού της υπερβολικής τιμολόγησης, και η μεθοδολογία η οποία υιοθετείται στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση COMP/A.36.598/D3 Scandlines Sverige AB v Port of Helsingborg, καταρρίπτει τον ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι η Επιτροπή δεν έκανε καμία αναφορά στις εν λόγω μεθοδολογίες (βλέπε σελίδα 86-93 του Σημειώματος της Υπηρεσίας που συνοδεύει την Έκθεση Αιτιάσεων).

Ως προς την ουσία της εξέτασης του ζητήματος της αθέμιτης τιμολόγησης, η Επιτροπή σημειώνει ότι μέσα από τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) έχει κριθεί ότι οι υπερβολικές τιμές υφίστανται όταν η τιμή δεν έχει λογική σύνδεση με την οικονομική αξία του προϊόντος που παρέχεται. Η συνήθης τακτική για να εξαχθεί τέτοιο συμπέρασμα συμπεριλαμβάνει την ανάλυση της τιμής και της οικονομικής αξίας του προϊόντος.³⁹

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΔΕΚ: «όταν ο καθορισμός μιας τιμής που είναι υπερβολική δεν έχει καμία λογική σχέση ανάμεσα σε αυτή και την οικονομική αξία του προσφερόμενου προϊόντος [...] τότε θεωρείται κατάχρηση.»⁴⁰ Το Δικαστήριο έκρινε ότι αν η τιμή ενός προϊόντος είναι υπερβολική, θα μπορούσε, μεταξύ άλλων, να καθοριστεί κατά τρόπο αντικειμενικό αν ήταν δυνατόν να υπολογιστεί το ύψος της τιμής με βάση την σύγκριση ανάμεσα στην τιμή πώλησης του εν λόγω προϊόντος και του κόστους παραγωγής του, η οποία (σύγκριση) θα μπορούσε να αποκαλύψει το εύρος του περιθωρίου κέρδους, και ακολούθως να διαπιστωθεί κατά πόσον αυτή καθ' αυτή είναι μη δίκαιη, αλλιώς, συγκρινόμενη με τις τιμές των ανταγωνιστικών προϊόντων, δύναται να κριθεί μη δίκαιη⁴¹. Φυσικά, το ΔΕΚ αναγνώρισε ότι μπορεί να υπάρξουν ορισμένες δυσκολίες καθορισμού του κόστους παραγωγής. Είναι γι' αυτό που, όπως δήλωσε το ΔΕΚ στην υπό αναφορά υπόθεση United Brands, πρέπει να δίδεται προσοχή στον καθορισμό του κόστους παραγωγής ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, το αντικείμενο της δραστηριοποίησης της, αν παράγει ένα ή περισσότερα προϊόντα, τον αριθμό των θυγατρικών της και τη σχέση που υπάρχει μεταξύ τους.

³⁹ Βλ. Απόφαση Δικαστηρίου στην υπόθεση C 27/76 United Brands Co and United Brands Continental Bv κατά της Επιτροπής, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1978.

⁴⁰ Case 27/76 *United Brands vs Commission* [1978] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 207, [1978] 1 CMLR 429.

⁴¹ Βλ. ITT Promedia/Belgacom, op cid, παρ. 250-252.

Η Επιτροπή επιπρόσθετα σημειώνει ότι στην υπόθεση *General Motors*, το Δικαστήριο αποδέχτηκε τη μεθοδολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διαπίστωση της ύπαρξης υπερβολικά υψηλής τιμολόγησης, παρόλο που ακύρωσε την απόφασή της, γιατί η *General Motors* οικειοθελώς τερμάτισε την πιθανολογούμενη παράβαση, μειώνοντας τις τιμές της και αποζημιώνοντας για το επιπρόσθετο ποσό που χρέωνε, μόλις αντιλήφθηκε ότι οι τιμές ήταν υπερβολικά υψηλές. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήταν η σύγκριση της τιμής της *General Motors* για την έκδοση πιστοποιητικών με άλλες εταιρείες που παρείχαν την ίδια υπηρεσία.⁴² Το Δικαστήριο ξεκαθάρισε ότι, η ύπαρξη υπερβολικής τιμολόγησης συνιστά κατάχρηση όταν οι τιμές είναι υπερβολικές σε σχέση με την οικονομική αξία της υπηρεσίας που παρέχεται και αν το αποτέλεσμα θα ήταν ο περιορισμός του παράλληλου εμπορίου (οπότεν και θα περιορίζεται η πιθανότητα ανταγωνισμού από χαμηλότερες τιμές, οι οποίες χρεώνονται από άλλες εταιρείες) ή της καταχρηστικής εκμετάλλευσης των πελατών.⁴³

Η Επιτροπή ακολούθως υπογραμμίζει τα όσα αποφασίστηκαν στην υπόθεση *United Brands* από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία χρησιμοποίησε ως βάση τις τιμές της Ιρλανδίας, και κατέληξε ότι οι τιμές της *UBC* ήταν υπερβολικές σε σχέση με την οικονομική αξία του προϊόντος (30%-40% διαφορά με τις μη επώνυμες μπανάνες).⁴⁴ Το ΔΕΚ στην εν λόγω υπόθεση έκρινε ότι τέτοια σύγκριση μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνο όταν οι αγορές στα εν λόγω κράτη μέλη είναι αντικειμενικά συγκρίσιμες. Πέραν όμως αυτού, το ΔΕΚ επισήμανε ότι θα πρέπει να προηγηθεί λεπτομερής κοστολογική ανάλυση του προϊόντος, κάτι το οποίο δεν είχε γίνει από μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε προβεί μόνο σε σύγκριση των τιμών της *UBC* με τους ανταγωνιστές της. Ειδικότερα, το ΔΕΚ στις παραγράφους 250-252 καταγράφει τα ακόλουθα:

«In this case charging a price which is excessive because it has no reasonable relation to the economic value of the product supplied would be an abuse.

This excess could, inter alia, be determined objectively if it were possible for it to be calculated by making a comparison between the selling price of the product in

⁴² Υπόθεση 26/75, *General Motors Continental vs Commission* [1975] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστήριο 1367 παρ 12

⁴³ Βλέπε το βιβλίο των Faull & Nikpay "The EC Law of Competition", second edition, 2007 Oxford, par. 4.366.

⁴⁴ *Ibid* σημείο 3.67, καθώς και Βλ. Υπόθεση 389/87 *Ministere Public v Tournier* [1989] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστήριο 2521, παρ. 38 και *Lucazeau v Societesdes Auteurs, Compositeurset Editeursde Musique (SACEM)* [1989] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστήριο 2811 παρ. 21.

question and its costs of production which would disclose the amount of the profit margin.

This question therefore to be determined is whether the difference between the costs actually incurred and the price actually charged is excessive, and if the answer to this question is in the affirmative, whether a price has been imposed which is either unfair in itself or when compared to competitive products.”

Διαφαίνεται λοιπόν ότι το ΔΕΚ στην εν λόγω υπόθεση διασαφήνισε ότι, για τη διαπίστωση της ύπαρξης υπερβολικής τιμολόγησης, θα πρέπει καταρχάς να γίνεται μια λεπτομερής ανάλυση του κόστους, από την οποία θα προκύπτει κατά πόσον η διαφορά μεταξύ του κόστους και της τιμής είναι υπερβολική, και ακολούθως να εξετάζεται κατά πόσον η τιμή η οποία έχει επιβληθεί είναι καθ' αυτή αθέμιτη, ή είναι αθέμιτη συγκρινόμενη με τις τιμές άλλων ανταγωνιστικών προϊόντων. Στη συγκεκριμένη υπόθεση, το ΔΕΚ ακύρωσε την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με το σκεπτικό ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν είχε προσκομίσει επαρκείς αποδείξεις επί των πραγματικών περιστατικών, καθώς ούτε επί των εκτιμήσεων που την οδήγησαν στη διαπίστωση ότι UBC είχε παραβεί το άρθρο 86 της Συνθήκης.

Η Επιτροπή, εξετάζοντας το ζήτημα ενδελεχώς και σφαιρικά, έχει ακόμα μελετήσει το βιβλίο των Faull & Nikray *“The EC Law of Competition”*, όπου υποστηρίζεται ότι το Δικαστήριο με την προσέγγιση του αυτή απέτυχε να διατυπώσει ένα πιο αντικειμενικό και εφαρμόσιμο τεστ, καθότι δεν δόθηκε καθοδήγηση αναφορικά με το τί συνιστά υπερβολικό, ποιο κόστος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πότε μια τιμή πρέπει να θεωρείται «καθ' αυτή υπερβολική», αλλά και το γεγονός ότι οι τιμές οι οποίες χρησιμοποιούνται για σκοπούς σύγκρισης πιθανόν να είναι και αυτές αθέμιτες. Η Επιτροπή γνωρίζει ακόμη πως μοιράζονται την ίδια άποψη και άλλοι ακαδημαϊκοί και μη⁴⁵.

Η Επιτροπή, έχοντας αξιολογήσει όλα τα ανωτέρω και αφού έλαβε υπόψη όλα όσα αναπτύχθηκαν από τα εμπλεκόμενα μέρη, σε συνάρτηση με τη ευρωπαϊκή νομολογία, και ειδικότερα την απόφαση της United Brands, κατέληξε ότι δεν μπορεί να παραγνωρίσει την υπό αναφορά απόφαση, παρά τις επικρίσεις που έχουν εκφραστεί. Η United Brands παραθέτει μια μεθοδολογία η οποία μέχρι στιγμής δεν έχει ανατραπεί από το Δικαστήριο. Η Επιτροπή ως εκ τούτου, αποφασίζει να

⁴⁵ Βλέπε σύγγραμμα με τίτλο “The Pros and Cons of High Prices”, της Swedish Competition Authority, έτος έκδοσης 2007.

ακολουθήσει τη μεθοδολογία αυτή, ήτοι κατά πόσο μια τιμή είναι καθ' αυτή αθέμιτη ή είναι αθέμιτη συγκρινόμενη με τις τιμές άλλων ανταγωνιστικών προϊόντων.

Η Επιτροπή διευκρινίζει επίσης ότι στην περίπτωση της COMP/A.36.570/D3 Sundbusserne v Port of Helsingborg, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε διαπιστώσει αφενός ότι δεν υπήρχαν επαρκείς αποδείξεις ότι οι τιμές δεν ήταν καθ' αυτές αθέμιτες (παρ. 220-222 απόφασης) και αφετέρου ότι δεν υπήρχαν επαρκείς αποδείξεις ότι ήταν αθέμιτες οι τιμές συγκρινόμενες με τις τιμές που χρέωναν άλλα λιμάνια.

Έχοντας υπόψη ότι αμφότερες οι πλευρές δήλωσαν κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης τιμών μεταξύ διαφορετικών χρεώσεων της ΑΤΗΚ για το ίδιο ή διαφορετικό καλωδιακό σύστημα ή με χρεώσεις εταιρειών που βρίσκονται στο εξωτερικό, η Επιτροπή έκρινε ότι υπό τις περιστάσεις επιτάσσεται να εξετάσει κατά πόσον η τιμή είναι καθ' αυτή αθέμιτη, όπως αναφέρεται σχετικά στην απόφαση United Brands.

Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση της τιμής του προϊόντος και/ή υπηρεσίας στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, η Επιτροπή άντλησε επίσης καθοδήγηση από την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού σε συμφωνίες πρόσβασης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών - Πλαίσιο, σχετικές αγορές και αρχές⁴⁶, όπου αναφέρεται ότι η υπερβολική τιμολόγηση σε ουσιώδης υπηρεσίες μπορεί να είναι καταχρηστική. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις παραγράφους 105-109, καθορίζει τα ακόλουθα:

«105. Τα προβλήματα τιμολόγησης όσον αφορά την πρόσβαση παρεχόντων υπηρεσίες σε διευκολύνσεις που παρέχονται εκ μέρους δεσπάζοντα φορέα εκμετάλλευσης δικτύου, συχνά αφορούν εξαιρετικά υψηλές τιμές (75). Ελλείψει άλλης ρεαλιστικής εναλλακτικής λύσης για πρόσβαση στη διευκόλυνση εκ μέρους παρεχόντων υπηρεσίες, ο δεσπάζων ή μονοπωλιακός φορέας μπορεί να έχει την τάση να χρεώνει υπερβολικά υψηλές τιμές.

106. Το Δικαστήριο ορίζει ως υπερβολική τιμή την «υπερβολική τιμή σε συνάρτηση με την οικονομική αξία της παρεχόμενης υπηρεσίας» (76). Επιπλέον, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η απόκλιση αυτή θα μπορούσε να υπολογιστεί κατά τον ακόλουθο τρόπο:

⁴⁶ Επίσημη Εφημερίδα [1998] C 265/2.

«ότι αυτή η υπέρβαση θα μπορούσε, μεταξύ άλλων, να εκτιμηθεί αντικειμενικά εφόσον θα μπορούσε να υπολογιστεί συγκρίνοντας την τιμή πωλήσεως του εν λόγω προϊόντος με την τιμή της παραγωγής του» (77).

107. Είναι απαραίτητο η Επιτροπή να καθορίσει το πραγματικό κόστος του εν λόγω προϊόντος. Η ορθή επιβολή του κόστους είναι κατά συνέπεια ουσιαστικής σημασίας για να καθοριστεί κατά πόσον μια τιμή είναι υπερβολική ή όχι. Π.χ. στην περίπτωση μιας επιχείρησης που ασκεί ορισμένες δραστηριότητες, είναι απαραίτητο να υπολογιστούν τα ποσά που αντιστοιχούν στις ποικίλες αυτές δραστηριότητες, στα οποία πρέπει να προστεθεί η ανάλογη συμμετοχή στις κοινές δαπάνες. Η Επιτροπή θα μπορούσε επίσης να καθορίσει την κατάλληλη μεθοδολογία για την κατανομή του κόστους όταν η εν λόγω κατανομή αποτελεί αντικείμενο διαφοράς.

108. Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι, για να καθοριστεί εάν μια τιμή είναι υπερβολική, πρέπει να ληφθεί υπόψη η κοινοτική νομοθεσία που καθορίζει τις αρχές οι οποίες διέπουν την τιμολόγηση σε συγκεκριμένο τομέα (78).

109. Επιπλέον, η σύγκριση με άλλες γεωγραφικές περιοχές μπορεί επίσης να χρησιμεύσει για τον εντοπισμό μιας πρακτικής υπερβολικά υψηλών τιμών: το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, στο μέτρο του δυνατού, μια σύγκριση θα μπορούσε να γίνει μεταξύ των τιμών που εφαρμόζονται από μια επιχείρηση σε δεσπόζουσα θέση και εκείνων που εφαρμόζονται από τις ανοικτές στον ανταγωνισμό αγορές (79). Μια τέτοια σύγκριση θα μπορούσε να επιτρέψει το να καθοριστεί εάν οι τιμές που εφαρμόζονται από την επιχείρηση σε δεσπόζουσα θέση είναι ή όχι εύλογες (80). Σε ορισμένες περιπτώσεις, ελλείψει συγκρίσιμων στοιχείων, οι κανονιστικές αρχές καταβάλλουν προσπάθεια να καθορίσουν ποια θα ήταν η συγκρίσιμη τιμή εάν η αγορά ήταν ανοιχτή στον ανταγωνισμό (81). Ενδεχομένως, η Επιτροπή μπορεί να λάβει υπόψη μια τέτοια ανάλυση για να καθορίσει εάν οι τιμές είναι υπερβολικές.»

Η Επιτροπή θεωρεί επίσης σημαντικό να αναφερθεί και στο σύγγραμμα του Dolmans, «*International Competition Law*», στο οποίο αναφέρεται ότι, προκειμένου να εξεταστεί κατά πόσο μια τιμή είναι υπερβολική, προβλέπεται η ανάλυση των δαπανών του εν λόγω προϊόντος ή/και υπηρεσίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα ήταν αποδεκτό να περιληφθεί στην τιμή ένα σημαντικό περιθώριο κέρδους για να

αντισταθμίσει τον κίνδυνο που συνδέεται με την ανάπτυξη ενός νέου δικτύου. Αυτό είναι ουσιαστικό, εάν είναι επιθυμητό να διατηρηθεί η επένδυση σε έρευνα και ανάπτυξη από τους οργανισμούς τηλεπικοινωνιών.⁴⁷

Σχετικά με τα πιο πάνω, επισημαίνεται ότι το 1995 είχε υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταγγελία από την εταιρεία ITT Promedia εναντίον της BELGACOM για κατάχρηση της δεσπόζουσας της θέσης, ως αποτέλεσμα των υπερβολικών τιμών που χρέωνε τις εταιρείες για τις υπηρεσίες καταλόγου και της ύπαρξης διακριτικής μεταχείρισης, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την ανάληψη δεσμεύσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην εν λόγω υπόθεση υιοθέτησε μια κοστοστρεφή προσέγγιση στην έρευνά της για τις τιμές της BELGACOM όσον αφορά την πρόσβαση στα στοιχεία συνδρομητών που απαιτήθηκαν για τη δημοσίευση τηλεφωνικών καταλόγων.⁴⁸ Η Belgacom, κατά τον καθορισμό των τιμών της λάμβανε υπόψη τον κύκλο εργασιών των εκδοτών. Στην περίπτωση της ITT Promedia, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι η πρακτική αυτή δεν βασιζόταν σε αντικειμενικά κριτήρια.

Επίσης, όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω, το Δικαστήριο στην υπόθεση Ahmed Saeed Flugreisen⁴⁹ διευκρίνισε ότι, για να καθοριστεί εάν μια τιμή είναι υπερβολική, πρέπει να ληφθεί υπόψη η κοινοτική νομοθεσία που καθορίζει τις αρχές οι οποίες διέπουν την τιμολόγηση σε συγκεκριμένο τομέα. Η συγκεκριμένη υπόθεση αφορούσε τα ναύλα των εταιρειών αεροπορικών μεταφορών. Το Δικαστήριο στην εν λόγω υπόθεση έκρινε ότι η εκτίμηση του υπερβολικού χαρακτήρα του ναύλου μπορεί να συναχθεί από στοιχεία της Οδηγίας 87/601/ΕΟΚ, η οποία καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να ακολουθούν οι αρμόδιες εθνικές αρχές κατά την έγκριση των ναύλων.

⁴⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τη διασύνδεση τιμολογήσεως στην ελεύθερη αγορά τηλεπικοινωνιών (98/C 84/03), βλέπε επίσης, βιβλίο Garzaniti, «Telecommunications, Broadcasting and the Internet Eu competition Law & Regulation», 3rd edition Sweet & Maxwell, par.5-063 και Dolmans, *International Competition Law*, (Bender, New York, 1988-1999). The author refers to the extent to which a share of the telecommunications network operator's fixed network costs may be charged to a competing value-added service provider using the network. This question is also addressed in the Commission's communication on interconnection pricing, which describes the Commission's intended use of forward-looking long-run average incremental costs (FL-LRIC) to assess the appropriateness of operators' interconnection prices. This method allows the network operator to include in its interconnection charges a proportion of the capital investment needed to adjust network capacity in the long-term.

⁴⁸ See *ITT Promedia/Belgacom*, XXVIIth Report on Competition Policy (1997), point 67. This investigation was triggered by a complaint from ITT Promedia arguing that the prices charged by Belgacom for subscriber data (based upon a proportion of ITT Promedia's revenue) were excessive and discriminatory within the meaning of Art.82.

⁴⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11/4/1989, σκέψη 43.

Σε ό,τι αφορά τον υπολογισμό του εύλογου αντιτίμου, η Επιτροπή επισημαίνει επίσης τα όσα καταγράφονται στο εγχειρίδιο του Βασίλη Γ. Χατζόπουλος «Ο Κανόνας των Βασικών Διευκολύνσεων (Essential facilities) στο Ευρωπαϊκό και Εθνικό Δίκαιο»:

«ii), το αντίτιμο της πρόσβασης μπορεί να περιλαμβάνει και μέρος της απόσβεσης της αρχικής επένδυσης για την κατασκευή της διευκόλυνσης. Αυτή η λύση επιτρέπει στον κάτοχο της διευκόλυνσης να αποκομίζει κάποιο όφελος από την ιδιοκτησία επί της διευκόλυνσης. Αυτή την κατεύθυνση φαίνεται να ακολουθεί η Επιτροπή στις αποφάσεις της, όταν απαιτεί από τους κατόχους της βασικής διευκόλυνσης να συμπεριφέρονται σα να ήταν ανεξάρτητοι ιδιοκτήτες ή ακόμη σας δημόσιες αρχές και να χρεώνουν αντίτιμο «δίκαιο». Την ίδια λύση έχει υιοθετήσει η Επιτροπή στην Ανακοίνωση της σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού στις διασυνοριακές μεταφορές πίστωσης, σύμφωνα με την οποία το τέλος εισόδου για την πρόσβαση στο σύστημα διασυνοριακών μεταφορών «σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υπερβαίνει μια δίκαιη αναλογία του πραγματικού κόστους επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν για την ανάπτυξη του συστήματος.

iii) Το αντίτιμο της πρόσβασης μπορεί να περιλαμβάνει, εκτός από τα παραπάνω και ένα περιθώριο κέρδους για τον κάτοχο της διευκόλυνσης. [...] σύμφωνα με την Οδηγία για τις μισθωμένες γραμμές «το κόστος των μισθωμένων γραμμών περιλαμβάνει ιδίως το άμεσο κόστος το οποίο υπόκεινται οι οργανισμοί τηλεπικοινωνιών για την εγκατάσταση, την εκμετάλλευση και τη συντήρηση των μισθωμένων γραμμών καθώς και την εμπορία και την χρέωση τους»⁵⁰[...] Οργανισμός ο οποίος παρέχει διασύνδεση με τις διευκολύνσεις του φέρει το βάρος της αποδείξεως ότι τα τέλη υπολογίζονται βάσει του πραγματικού κόστους, συμπεριλαμβανομένου ενός λογικού ποσοστού απόδοσης της επένδυσης.»⁵¹

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ στην αγόρευση του έκανε εκτενή αναφορά στην απόφαση Scandlines Sverige AB v Port of Helsingborg, με σκοπό να επισημάνει ότι ο τρόπος υπολογισμού της ύπαρξης υπερβολικής τιμολόγησης ήταν λανθασμένος, τονίζοντας, μεταξύ άλλων ότι πραγματοποιήθηκε ανάλυση του λογιστικού κόστους, ενώ αυτό το οποίο θα έπρεπε να είχε ληφθεί υπόψη είναι η οικονομική αξία τους προϊόντος.

⁵⁰ Βλ. Οδηγία 92/44/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5^η Ιουνίου 1992 σχετικά με την εφαρμογή της παροχής ανοικτού δικτύου στις μισθωμένες γραμμές ΕΕ L 165 της 19/6/1992, σελ, 27, άρθρο 10.

⁵¹ Εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκούλα, 2002 σελ 110-111.

Σε σχέση με τους πιο πάνω ισχυρισμούς του δικηγόρου της ΑΤΗΚ, η Επιτροπή έχοντας μελετήσει ενδελεχώς την απόφαση Scandlines Sverige AB v Port of Helsingborg, διαπιστώνει ότι κατά τον υπολογισμό της οικονομικής αξίας του προϊόντος, αφενός πρέπει να γίνεται ανάλυση του πραγματικού κόστους παραγωγής και αφετέρου να συνυπολογίζονται και άλλα έξοδα, ήτοι non cost related factors.

Η Επιτροπή, προτού προχωρήσει να αναφερθεί στις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της έρευνας της καταγγελίας, θα ήθελε να αναφερθεί στον όρο της «οικονομικής αξίας» (economic value) ενός προϊόντος.

Σύμφωνα με το Free Online Dictionary, η «οικονομική αξία» επεξηγείται ως εξής:

“economic value is the amount (of money or goods or services) that is considered to be a fair equivalent of something else”

Σε ό,τι αφορά τον υπολογισμό της οικονομικής αξίας ενός προϊόντος, η Επιτροπή σημειώνει ότι αυτό θα πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στην προσφορά του προϊόντος. Η Επιτροπή, επί τούτου αναφέρει παρενθετικά ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην εν λόγω υπόθεση δεν είχε αποδεχθεί την προσέγγιση “cost-plus approach” που πρόβαλε η καταγγέλλουσα, καθότι στη προκειμένη περίπτωση υπήρχε αβεβαιότητα ως προς το πραγματικό κόστος (κόστος παραγωγής), και αντί αυτού χρησιμοποιήθηκε κόστος κατά προσέγγιση (approximate cost allocation) στη βάση υποθέσεων. Επιπρόσθετα, η ΗΗΑΒ στην υπόθεση Sundbusserne v Port of Helsingborg δεν είχε υποβάλει ρεαλιστικό κοστολογικό μοντέλο (realistic cost model), οπότε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέτρεξε στους ελεγμένους οικονομικούς λογαριασμούς. Στην εν λόγω υπόθεση, παρά τις οικονομικές αναλύσεις που είχαν πραγματοποιηθεί, διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία που να υποδεικνύουν ότι η τιμή καθ’ αυτή ήταν υπερβολική.⁵²

Η Επιτροπή, στην παρούσα υπόθεση και έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, διαπιστώνει ότι στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας, είχε ζητηθεί από την ΑΤΗΚ να παραθέσει την οικονομική ανάλυση της κερδοφορίας του Συμβολαίου της ΑΤΗΚ με την PrimeTel για την αγορά διεθνούς χωρητικότητας.⁵³ Η ΑΤΗΚ, ανταποκρινόμενη, υπέβαλε τα τελευταία διαθέσιμα επίσημα κοστολογικά στοιχεία της για τα έτη από

⁵² Παράγραφος 203 της απόφασης.

⁵³ Βλέπε απαντητική επιστολή της ΑΤΗΚ ημερομηνίας 17 Μαρτίου 2011, ερ. 28-24.

2007 μέχρι 2011, που αφορούν εκχώρηση χωρητικότητας για 12 χρόνια από την ημερομηνία του συμβολαίου ή με την απόσυρση του SMW-3, όποιο συμβεί ενωρίτερα (συμβόλαιο ημερομηνίας 1/7/2006). Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλε η ΑΤΗΚ, η χρέωση για την παροχή της χωρητικότητας για όλα τα χρόνια του συμβολαίου καταχωρήθηκε στις καταστάσεις αποτελεσμάτων της ΑΤΗΚ κατά την έναρξη του συμβολαίου (το έτος 2007) και ήταν €[.....]. Επίσης, καταχωρήθηκε κατά το ίδιο έτος (2007) και το κόστος αφαίρεσης του αντίστοιχου πάγιου ενεργητικού. Επομένως, από το 2012 και μετά το οποιοδήποτε κόστος σχετίζεται με το εν λόγω συμβόλαιο αφορά μόνο τη λειτουργία και συντήρηση της εν λόγω χωρητικότητας το οποίο είναι μόνο €[.....] ετησίως. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η ΑΤΗΚ να έχει επωφεληθεί εξ' αρχής το οικονομικό όφελος της υπηρεσίας που παρείχε στην Primetel αναφορικά με την εκχώρηση της εν λόγω χωρητικότητας. Σημειώνεται επίσης ότι η χρέωση για τη λειτουργία και συντήρηση υπολογίζεται με βάση την εφάπαξ χρέωση της εν λόγω χωρητικότητας, δηλαδή στην παρούσα περίπτωση στο [..]% του ποσού των €[.....]. Οπότε, όσο πιο ψηλή είναι η εφάπαξ χρέωση, τόσο πιο ψηλή είναι και η χρέωση για λειτουργία και συντήρηση, και ως εκ τούτου ο αγοραστής της εν λόγω υπηρεσίας επιβαρύνεται ακόμη περισσότερο.

Επιπρόσθετα, η ΑΤΗΚ στα πλαίσια των απαντήσεων της δήλωσε τα εξής σε ό,τι αφορά την τιμολόγηση της χωρητικότητας:

«...η κοστολόγηση για την εκχώρηση/εκμίσθωση διεθνούς καλωδιακής χωρητικότητας γίνεται με βάση τα εκάστοτε δεδομένα τη χρονολογική στιγμή που θα γίνει προσφορά από CΥΤΑ στον πελάτη της. Στην κοστολόγηση λαμβάνονται υπόψη πέραν του κεφαλαιουχικού κόστους για τη συγκεκριμένη χωρητικότητα που ζητείται η προσφορά και άλλα υπόλοιπα άμεσα και έμμεσα κόστη (λειτουργικά, συντήρησης, χρηματοοικονομικά κ.α). Η κοστολόγηση επίσης λαμβάνει υπόψη, οποιοσδήποτε τυχόν επιπλέον αγορές τμημάτων χωρητικότητας χρειάζονται από την Cyta για να εκχωρηθεί /εκμισθωθεί η αιτούμενη συνολική χωρητικότητα στον πελάτη.

Η τιμολόγηση για εκχώρηση/εκμίσθωση διεθνούς καλωδιακής χωρητικότητας, γίνεται με βάση το εκάστοτε κόστος τη δεδομένη χρονική στιγμή για το συγκεκριμένο καλωδιακό σύστημα και το ποσοστό κέρδους είναι ανάλογο του μεγέθους της χωρητικότητας που θα αιτηθεί ο πελάτης. Επίσης, η τιμολόγηση λαμβάνει υπόψη και άλλους παράγοντες, όπως τη διαθεσιμότητα της αιτούμενης χωρητικότητας (και τον επιχειρηματικό κίνδυνο διάθεσής της), τον επενδυτικό κίνδυνο στον οποίο υπόκειται η

ΑΤΗΚ, εάν η προσφορά θα γίνει σε ξένο νόμισμα (λαμβάνεται υπόψη ο συναλλαγματικός κίνδυνος), καθώς και την περίοδο αποπληρωμής από τον πελάτη.

Τα ποσοστά κέρδους, λαμβάνουν υπόψη επίσης τον επενδυτικό κίνδυνο της ΑΤΗΚ σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, όπως αυτά αναλύονται πιο πάνω, κίνδυνος ο οποίος μειώνεται με βάση την ανάκτηση κόστους από εκχωρήσεις/εκμισθώσεις σε τρίτους, αναπροσαρμόζοντας έτσι και το ποσοστό κέρδους. Η Cyta επενδύει σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, εξασφαλίζοντας χωρητικότητες σε όγκο πέραν των εσωτερικών αναγκών της, για στρατηγικούς λόγους και με στόχο την εξασφάλιση της βέλτιστης μοναδιαίας τιμής. Ως εκ τούτου, ο επενδυτικός κίνδυνος αυξάνεται με βάση τον όγκο της χωρητικότητας που εξασφαλίζεται, το οποίο και αντικατοπτρίζεται στα ποσοστά κέρδους των διαφόρων εκχωρήσεων/εκμισθώσεων σε τρίτους. Επίσης, στην τιμολόγηση λαμβάνονται υπόψη και οι επικρατούσες τιμές αγοράς για άλλες εναλλακτικές ή παρόμοιες δρομολογήσεις διεθνούς καλωδιακής χωρητικότητας ανταγωνιστών, στην περίπτωση που αυτές είναι γνωστές⁵⁴.»

Ως εκ των ανωτέρω, εξάγεται το λογικό συμπέρασμα ότι κατά την τιμολόγηση της εν λόγω υπηρεσίας, η ΑΤΗΚ λαμβάνει υπόψη όλους του πιθανούς παράγοντες κόστους που σχετίζονται με αυτήν, και έχει πράξει αυτό κατά τον υπολογισμό της χρέωσης προς την Primetel. Σημειώνεται ιδιαίτερα ότι η ίδια η ΑΤΗΚ περιλαμβάνει κόστος κεφαλαίου στο κοστολογικό της σύστημα που αφορά την εν λόγω υπηρεσία, και πιο συγκεκριμένα στο εν λόγω συμβόλαιο, ως το συνημμένο 1 της επιστολής της ημερομηνίας 22/03/2012.

Έχοντας υπόψη ότι το μεσοσταθμικό κόστος κεφαλαίου (WACC) αναφέρεται στην ελάχιστη απόδοση που θα πρέπει να επιτύχουν οι επενδύσεις μίας εταιρείας για να γίνουν αποδεκτές, και το οποίο αποτελεί ένα αναπόσπαστο συστατικό στοιχείο στη διαδικασία αξιολόγησης επενδύσεων, θεωρήθηκε από την Επιτροπή ότι όσα αναφέρονται πιο πάνω, από την ΑΤΗΚ, συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό του WACC. Το WACC (Weighted Average Cost of Capital) αντιπροσωπεύει ποσοστό που εφαρμόζεται επί του απασχολούμενου κεφαλαίου για να καταλήξει στο κόστος κεφαλαίου του κάθε προϊόντος και προκύπτει από μελέτη συνήθως εξωτερικών συμβούλων της ΑΤΗΚ., ούτως ώστε ο υπολογισμός αυτός να θεωρείται ότι έγινε από εμπειρογνώμονες και ότι αντιπροσωπεύει πλήρως το οικονομικό κόστος που θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη η ΑΤΗΚ.

⁵⁴ Επιστολή ΑΤΗΚ ημερομηνίας 17/3/2011.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απορρίπτει τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι δεν συνυπολογίστηκαν το κόστος ευκαιρίας και το επιχειρησιακό ρίσκο στην οικονομική ανάλυση, καθότι αυτά συμπεριλαμβάνονται ή και όφειλαν να είχαν συμπεριληφθεί από μέρος της ΑΤΗΚ στο κόστος κεφαλαίου. Εν πάση περιπτώσει, η ΑΤΗΚ δεν απέδειξε με στοιχεία και δεδομένα στην Επιτροπή οτιδήποτε που θα απεδείκνυε ότι το κόστος ευκαιρίας και το επιχειρησιακό ρίσκο δεν λήφθηκαν υπόψη στον υπολογισμό του κόστους κεφαλαίου. Όσον αφορά τον ισχυρισμό της ΑΤΗΚ ότι το κόστος κεφαλαίου υπολογίζεται μόνο για την σταθερή και κινητή τηλεφωνία, η Επιτροπή σημειώνει ότι η διεθνής χωρητικότητα μέσω των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων χρησιμοποιείται μεταξύ άλλων για σκοπούς διεθνούς τηλεφωνίας (τόσο από σταθερά όσο και από κινητά δίκτυα).

Η Επιτροπή απορρίπτει επίσης τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι σε καμία από τις υποθέσεις υπερβολικής τιμολόγησης που έχουν εξεταστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια έγινε αναφορά στο κόστος κεφαλαίου. Αντιθέτως, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Sundbusserne v Port of Helsingborg θεωρήθηκε ότι το κόστος κεφαλαίου είναι ένας παράγοντας ο οποίος πρέπει να συμπεριληφθεί στον υπολογισμό της οικονομικής αξίας του προϊόντος (βλέπε παρ. 202 απόφασης), κάτι το οποίο έγινε και στην παρούσα περίπτωση.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή απορρίπτει τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι το WACC δεν καθορίζεται για τις διεθνείς υπηρεσίες. Το WACC, το οποίο λήφθηκε υπόψη για σκοπούς αξιολόγησης της οικονομικής αξίας του προϊόντος, λήφθηκε από το λογιστικό σύστημα της ΑΤΗΚ. Οπότεν, η ίδια η ΑΤΗΚ στο λογιστικό της σύστημα λαμβάνει υπόψη το κόστος κεφαλαίου. Επίσης, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η διεθνής χωρητικότητα μέσω των υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων χρησιμοποιείται μεταξύ άλλων για σκοπούς διεθνούς τηλεφωνίας.

Η Επιτροπή, σε ό,τι αφορά τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι στον υπολογισμό της οικονομικής αξίας του προϊόντος θα έπρεπε να είχε ληφθεί υπόψη και η αδιάθετη χωρητικότητα, διαπιστώνει από τα στοιχεία της έρευνας, ότι είχε ζητηθεί από την ΑΤΗΚ να διευκρινίσει κατά πόσο στα οικονομικά αποτελέσματα του συμβολαίου συμπεριλήφθηκε το κόστος της αδιάθετης χωρητικότητας. Η ΑΤΗΚ είχε απαντήσει αρνητικά, διευκρινίζοντας ότι το κόστος της διεθνούς αδιάθετης χωρητικότητας δεν επιμερίζεται σε καμία από τις λιανικές υπηρεσίες της ΑΤΗΚ. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από την ΑΤΗΚ, διαπίστωσε

ότι οι λιανικές υπηρεσίες της ΑΤΗΚ απορροφούν μόνο το κόστος της συγκεκριμένης χωρητικότητας την οποία χρησιμοποιούσαν. Η ΑΤΗΚ επισήμανε δε, ότι τα έσοδα και έξοδα από τις υπηρεσίες διεθνούς χωρητικότητας υποθαλάσσιων καλωδίων καθώς και της αδιάθετης χωρητικότητας, ήτοι της διεθνούς χωρητικότητας που δεν χρησιμοποιείται από προϊόντα της ΑΤΗΚ και είναι διαθέσιμη για εκχώρηση ή για εκμίσθωση σε τρίτους, περιλαμβάνονται στο προϊόν Cytacableway.⁵⁵

Έχοντας υπόψη όλες τις πιο πάνω θέσεις της ΑΤΗΚ, ως αυτές διατυπώθηκαν στα πλαίσια της προκαταρκτικής αξιολόγησης της υπόθεσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν αιτιολογήθηκαν επαρκώς οι λόγοι που η αδιάθετη χωρητικότητα θα πρέπει να συνυπολογίζεται στο Συμβόλαιο με την PrimeTel για σκοπούς αξιολόγησης της οικονομικής αξίας της υπηρεσίας.⁵⁶ Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή σημειώνει ότι, σύμφωνα με τα όσα ανέφερε η ΑΤΗΚ κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας της καταγγελίας, το Cytacableway είναι το μοναδικό προϊόν το οποίο στοχεύει στη διάθεση της αχρησιμοποίητης χωρητικότητας σε τρίτους. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η υιοθέτηση του ισχυρισμού της ΑΤΗΚ θα συνιστούσε διάκριση σε βάρος της PrimeTel, εφόσον όπως είχε δηλώσει η ΑΤΗΚ το κόστος της διεθνούς αδιάθετης χωρητικότητας δεν επιμερίζεται σε καμία από τις λιανικές της υπηρεσίες. Συνακόλουθα, η Επιτροπή στη βάση των πιο πάνω, απορρίπτει τον ισχυρισμό της ΑΤΗΚ ότι στην οικονομική αξία του Συμβολαίου θα έπρεπε να είχε συνυπολογιστεί η αδιάθετη χωρητικότητα.

Σε ό,τι αφορά τη θέση του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι στον υπολογισμό της οικονομικής αξίας του προϊόντος θα έπρεπε να είχε ληφθεί υπόψη η καθαρή παρούσα αξία, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα τους όρους του συμβολαίου, η αποπληρωμή θα έπρεπε να γίνει εντός 24 μηνών από την παράδοση ή/και ενεργοποίηση της χωρητικότητας. Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη τα όσα ανέφερε ο δικηγόρος της PrimeTel ότι τέτοιου είδους διευκολύνσεις πληρωμών αποτελούν διεθνή πρακτική, παραθέτοντας παραδείγματα Συμφωνιών που είχε κάνει μεταγενέστερα με άλλες εταιρείες όπου η αποπληρωμή είχε γίνει σε 42 ή/και 52 μηνιαίες δόσεις, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η χρονική περίοδος αποπληρωμής του οφειλόμενου ποσού δεν θεωρείται ουσιαστική, λόγω της μικρής περιόδου που δόθηκε για αποπληρωμή των 24 μηνών.

Σε σχέση με όλα όσα πρόβαλε ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ αναφορικά με τον υπολογισμό της οικονομικής αξίας τους προϊόντος, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η ΑΤΗΚ, πέραν

⁵⁵ Επιστολή από ΑΤΗΚ ημερομηνίας 25/5/2011.

⁵⁶ Επιστολή ΑΤΗΚ ημερομηνίας 22/3/2012.

από τους γενικούς ισχυρισμούς της, δεν παρέθεσε πραγματικά αριθμητικά στοιχεία που να αποδεικνύουν ποια θα έπρεπε να ήταν η οικονομική αξία του προϊόντος, η οποία να συγκριθεί με την τιμή πώλησης της εν λόγω χωρητικότητας.

Σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι στην οικονομική ανάλυση έγινε σύγκριση του κόστους και της τιμής, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι κάτι τέτοιο δεν έχει γίνει. Αντίθετα, όπως καταδεικνύεται από την αξιολόγηση που δίνεται πιο κάτω, αυτό το οποίο έγινε ήταν ανάλυση των πραγματικών οικονομικών αποτελεσμάτων και σύγκριση κέρδους πριν το κόστος κεφαλαίου, με το κόστος κεφαλαίου της εν λόγω υπηρεσίας.

Η Επιτροπή, αφού μελέτησε τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, διαπίστωσε ότι η κερδοφορία του Συμβολαίου υπολογίστηκε με βάση τα τελευταία διαθέσιμα επίσημα κοστολογικά στοιχεία της ΑΤΗΚ για τα έτη από 2007 μέχρι 2011, και αφορά εκχώρηση χωρητικότητας για 12 χρόνια από την ημερομηνία του συμβολαίου ή με την απόσυρση του SMW-3, όποιο συμβεί ενωρίτερα (συμβόλαιο ημερομηνίας 1/7/2006).

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλε η ΑΤΗΚ, η χρέωση για την παροχή της χωρητικότητας για όλα τα χρόνια του συμβολαίου καταχωρήθηκε στις καταστάσεις αποτελεσμάτων της ΑΤΗΚ κατά την έναρξη του συμβολαίου (το έτος 2007), η οποία ήταν €[.....], όπως επίσης καταχωρήθηκε κατά το ίδιο έτος (2007) και το κόστος αφαίρεσης του αντίστοιχου πάγιου ενεργητικού. Επομένως, από το 2012 και μετά το οποιοδήποτε κόστος σχετίζεται με το εν λόγω συμβόλαιο αφορά μόνο τη λειτουργία και συντήρηση της εν λόγω χωρητικότητας το οποίο είναι μόνο €[.....] ετησίως.

Επομένως, όσον αφορά την ετήσια κερδοφορία συμβολαίων εκχώρησης διεθνούς χωρητικότητας, η κερδοφορία της ίδιας της εκχώρησης έγινε μόνο κατά τη στιγμή της εκχώρησης (πώλησης) με την εφάπαξ χρέωση προς τον πελάτη, ενώ στα υπόλοιπα έτη του συμβολαίου η κερδοφορία αφορά έσοδα λειτουργίας και συντήρησης σε συνάρτηση με το αντίστοιχο κόστος.

Η εφάπαξ χρέωση του Συμβολαίου ήταν €[.....] για STM-1. Σύμφωνα με την ΑΤΗΚ, οι τιμές χρέωσης και προσφοράς που προβαίνει η ΑΤΗΚ για τη διάθεση διεθνούς χωρητικότητας διαφέρουν μεταξύ τους, καθότι η κοστολόγηση για την εκχώρηση διεθνούς καλωδιακής χωρητικότητας γίνεται με βάση τα εκάστοτε

δεδομένα, τη χρονολογική στιγμή που θα γίνει η προσφορά από την ΑΤΗΚ στον πελάτη της.

Η ετήσια χρέωση λειτουργίας και συντήρησης, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο Συμβόλαιο, είναι [...] % επί της εφάπαξ χρέωσης του συμβολαίου της ΑΤΗΚ με την Primetel. Οι χρεώσεις λειτουργίας και συντήρησης για εκχώρηση χωρητικότητας, γίνονται στην αρχή έκαστου έτους λειτουργίας της ενεργοποιημένης χωρητικότητας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από την ΑΤΗΚ, το κόστος της διεθνούς χωρητικότητας υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων κατανέμεται σε όλα τα προϊόντα της ΑΤΗΚ τα οποία κάνουν χρήση διεθνούς χωρητικότητας, ανάλογα με τη χρήση του κάθε προϊόντος, τακτική που ακολουθείται ευρύτατα διεθνώς.

Στην κοστολόγηση λαμβάνονται υπόψη, πέραν του κεφαλαιουχικού κόστους για τη συγκεκριμένη χωρητικότητα που ζητείται η προσφορά, και άλλα υπόλοιπα άμεσα ή έμμεσα κόστη (λειτουργικά, συντήρηση, χρηματοοικονομικά). Η κοστολόγηση επίσης λαμβάνει υπόψη οποιεσδήποτε τυχόν επιπλέον αγορές τμημάτων χωρητικότητας χρειάζονται από τη ΑΤΗΚ, για να εκχωρηθεί/εκμισθωθεί η αιτούμενη συνολική χωρητικότητα στον πελάτη.

Η εφάπαξ χρέωση του εν λόγω Συμβολαίου εκχώρησης χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ προς την Primetel, έλαβε υπόψη τις πιο πάνω παραμέτρους και, με βάση τη χρονική στιγμή που εξασφαλίστηκε η χωρητικότητα εκ μέρους της Primetel, καθορίστηκε η τιμή εκχώρησης χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα/χωρητικότητα. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τα όσα αναφέρει η ΑΤΗΚ λόγω της διαφορετικής κοστολογικής βάσης έκαστης χρονικής περιόδου κατά την οποία εκχωρήθηκε η χωρητικότητα και των άλλων παραμέτρων που αναφέρθηκαν πιο πάνω, δεν είναι δυνατόν να υπάρχει συνοχή στη μοναδιαία χρέωση έκαστης χωρητικότητας. Σημειώθηκε επίσης από την ΑΤΗΚ ότι, κάθε υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα/χωρητικότητα έχει ξεχωριστή κοστολογική βάση λόγω αρχικής επενδυτικής αξίας, κόστους αναβαθμίσεων, λειτουργίας και συντήρησης και της υπολειμματικής ζωής του. Τα στοιχεία αυτά χαρακτηρίζουν όλες τις περιπτώσεις υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων που διατίθενται στη διεθνή χονδρική αγορά.⁵⁷

⁵⁷Επιστολή ΑΤΗΚ ημερομηνίας 24/5/2011

Το κόστος που συμπεριλήφθηκε στον υπολογισμό της κερδοφορίας του συμβολαίου της ΑΤΗΚ με τη Primetel (με ημερομηνία 1/7/2006) στο υποθαλάσσιο καλώδιο SMW-3, αποτελείται από το απευθείας μοναδιαίο κόστος της διεθνούς χωρητικότητας που έχει διατεθεί στη Primetel, το οποιοδήποτε απευθείας κόστος, καθώς και το έμμεσο κόστος το οποίο έχει κατανεμηθεί στο προϊόν CytaCableway. Πιο αναλυτικά, τα κόστη αυτά είναι το κόστος αφαίρεσης πάγιου ενεργητικού, έξοδα λειτουργίας και διαχείρισης υποβρύχιων καλωδίων, εκμίσθωση διεθνών διευκολύνσεων (Backhaul Goonhilly – London), διαφημίσεις, στοιχεία δικτύου, διοικητικά έξοδα και γενικά έξοδα.

Το κόστος αφαίρεσης πάγιου ενεργητικού για το εν λόγω συμβόλαιο έγινε με την εκχώρηση της χωρητικότητας. Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε του περιεχομένου του διοικητικού φακέλου, διαπίστωσε ότι το μοναδιαίο κόστος για το Συμβόλαιο, το οποίο επιμερίστηκε με την εκχώρηση της χωρητικότητας, ως αυτό δηλώθηκε από την ΑΤΗΚ, ήταν €[.....].

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στην οικονομική ανάλυση συμπεριλήφθηκε το μεσοσταθμικό κόστος κεφαλαίου, το οποίο συνιστά μια πληροφορία που είναι πολύ σημαντική για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης. Το WACC χρησιμοποιείται για τις επενδύσεις και επιχειρηματικές αποφάσεις, και συχνά χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τον προσδιορισμό της απόδοσης μιας επιχειρηματικής μονάδας της ΑΤΗΚ. Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε η ΑΤΗΚ, στα πλαίσια της προκαταρκτικής αξιολόγησης της υπόθεσης, το WACC (Weighted Average Cost of Capital) αντιπροσωπεύει ποσοστό που εφαρμόζεται επί του απασχολούμενου κεφαλαίου, για να καταλήξει στο κόστος κεφαλαίου του κάθε προϊόντος, και προκύπτει από μελέτη συνήθως εξωτερικών συμβούλων της ΑΤΗΚ. Οπότεν, παρόλο που αυτό καθ' εαυτό δεν αποτελεί κόστος, λήφθηκε υπόψη ώστε τα κόστη της εν λόγω υπηρεσίας να αντιπροσωπεύουν το όλον οικονομικό κόστος αυτής και όχι μόνο το λογιστικό κόστος.

Ακολουθεί πίνακας με τα αποτελέσματα της κερδοφορίας του συμβολαίου της ΑΤΗΚ με την Primetel με ημερομηνία 30/4/2007 (με ισχύ από 1/7/2006), για 1-STM-1 IRU SMW3, για τα έτη 2007, 2008, 2009, 2010 & 2011.

Κερδοφορία συμβολαίου της ΑΤΗΚ με Primetel με ημερομηνία 30/4/2007 (με ισχύ από 1/7/2006) 1 STM-1 IRU SMW3						
	Πραγματικά				Προϋπολο γιστικά	Σύνολο
	2007	2008	2009	2010	2011	2007 - 2011
	€	€	€	€	€	€
Έσοδα	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]
Κόστος	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]
Κέρδη πριν το κόστος κεφαλαίου	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]
Κόστος κεφαλαίου	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]
	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]
Κέρδος πέραν του κόστους κεφαλαίου	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]
Ποσοστό κέρδους πριν το κόστος κεφαλαίου	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]
Ποσοστό κέρδους πέραν του κόστους κεφαλαίου	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι το συνολικό ποσοστό κέρδους του Συμβολαίου, λαμβάνοντας υπόψη του κόστους κεφαλαίου, ανέρχεται στο [...] % μόνο για την περίοδο 2007-2011, ενώ το Συμβόλαιο με την Primetel έχει διάρκεια 12 χρόνια. Η Επιτροπή σημειώνει ότι αυτή η διαπίστωση δεν συνιστά σύγκριση του κόστους κεφαλαίου ως μέτρο σύγκρισης της τιμής, ως λανθασμένα υποστηρίζει ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ. Τα πιο πάνω συμπεράσματα δεικνύουν ότι το κόστος κεφαλαίου θεωρήθηκε ως μέρος της οικονομικής αξίας του προϊόντος και ότι η διαφορά που

προκύπτει με τα έσοδα της ΑΤΗΚ τα πρώτα πέντε χρόνια ισχύς του Συμβολαίου, αποτελεί περιθώριο κέρδους πέραν του κόστους κεφαλαίου της ΑΤΗΚ.

Το ερώτημα το οποίο προκύπτει είναι κατά πόσον το πιο πάνω κέρδος για την περίοδο 2007 έως 2011 είναι τόσο υψηλό που καθιστά την τιμολόγηση από μέρους της ΑΤΗΚ αθέμιτη, υπό το πρίσμα του δικαίου του ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το κριτήριο της κατάχρησης ως αποτέλεσμα της ύπαρξης υπερβολικής τιμολόγησης, είναι ο περιορισμός του ανταγωνισμού στην αγορά. Σε σχέση με το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή υπογραμμίζει τα όσα επισημάνθηκαν από το δικηγόρο της ΑΤΗΚ αναφορικά με την απόφαση του Royal Court of Justice στην υπόθεση Attherace Ltd vs British Horseracing Broad⁵⁸:

“... Article 82 as said earlier, is not a general provision for the regulation of prices. It seeks to prevent the abuse of dominant market positions with the object of protecting and promoting competition.”

Η Επιτροπή κατά την αξιολόγηση του πιο πάνω ποσοστού κέρδους, το οποίο είναι πέραν του κόστους κεφαλαίου, ήτοι ύψους [...]% , που επετεύχθη από μέρους της ΑΤΗΚ τα πρώτα πέντε χρόνια ισχύς του Συμβολαίου, έλαβε υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

(α) Η ΑΤΗΚ αποτελεί ένα κάθετα δραστηριοποιημένο οργανισμό, ο οποίος, με τις ρυθμίσεις που επήλθαν από το 2003 και έπειτα, φέρει συγκεκριμένες ρυθμιστικές υποχρεώσεις ως προς την παροχή χονδρικών υπηρεσιών σε εναλλακτικούς παρόχους, που σκοπό έχουν την ανάπτυξη του ανταγωνισμού στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

(β) Η ΑΤΗΚ, όπως η ίδια επανειλημμένα έχει δηλώσει, επενδύει σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα/υποσυστήματα/τμήματα καλωδιακής χωρητικότητας, εξασφαλίζοντας όγκο χωρητικότητας πέραν των εσωτερικών της αναγκών, για στρατηγικούς λόγους, ανάλογα με τις κατά διαστήματα παρουσιαζόμενες ευκαιρίες στη διεθνή χονδρική αγορά και με στόχο την εξασφάλιση της βέλτιστης μοναδιαίας τιμής, καθώς και της αναβάθμισης του ρόλου της Κύπρου ως σημαντικού τηλεπικοινωνιακού κόμβου στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι εν λόγω επενδύσεις γίνονται

⁵⁸ Attherace Ltd vs British Horseracing Broad⁵⁸ [2007] EWCA Civ38

πρωτίστως για κάλυψη των δικών της αναγκών ως πάροχος ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

(γ) Η καταγγέλλουσα εταιρεία PrimeTel, πέραν από πελάτης της ΑΤΗΚ σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο, αγορά διεθνούς χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, είναι και ανταγωνιστής της ΑΤΗΚ στις υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας, ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και συνδρομητικής τηλεόρασης.

(δ) Η PrimeTel είχε αδειοδοτηθεί το 2004 από το γραφείο του ΕΡΗΕΤ με σκοπό την παροχή λιανικών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η PrimeTel περί το 2005, μετά που απέκτησε την απαιτούμενη άδεια από τον ΕΡΗΕΤ, υπέγραψε συμφωνία με την ΑΤΗΚ για την Αδεσμοποίητη πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο και υπόβροχο και άρχισε τις διαδικασίες συνεγκατάστασης σε διάφορα σημεία του δικτύου της ΑΤΗΚ.

(ε) Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο προγραμματισμός που γίνεται από τους παρόχους για την αγορά χωρητικότητας είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιτυχημένη είσοδο τους στην αγορά καθότι, εάν αγοράζουν λιγότερη χωρητικότητα, τότε ένας από τους κίνδυνους που υπάρχουν είναι να διακόπτονται οι κλήσεις και ο χρόνος μετάδοσης του ήχου να καθυστερεί. Προς τούτο, στις 29/3/2006, η PrimeTel είχε λάβει από την ΑΤΗΚ προσφορά για την εκχώρηση χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW3, ενώ η συμφωνία τέθηκε σε ισχύ από την 1/7/2006.

(στ) Όπως έχει ήδη διαπιστωθεί, την υπό εξέταση περίοδο η μόνη διαθέσιμη χωρητικότητα που υπήρχε σε διεθνή υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που να τερματίζονται στην Κύπρο ήταν αυτή που διαχειριζόταν η ΑΤΗΚ, ενώ σε ό,τι αφορά το υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW3, ως συνιδιοκτήτης είχε προτεραιότητα στη διάθεση χωρητικότητας σε εταιρείες παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δραστηριοποιούνται στη Δημοκρατία.

(ζ) Η PrimeTel άρχισε να δραστηριοποιείται στη λιανική αγορά προσφέροντας υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας, ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και συνδρομητικής τηλεόρασης στην Κυπριακή αγορά, περί τα μέσα του 2006.

(η) Από την οικονομική ανάλυση που διεξήχθη πιο πάνω έχει διαφανεί ότι το Συμβόλαιο θα επιφέρει μεγάλο κέρδος στην ΑΤΗΚ, [...] % κέρδος πριν το κόστος κεφαλαίου για τα έτη από 2007 μέχρι 2011, το οποίο είναι τουλάχιστον επτά φορές

περισσότερο από το κόστος κεφαλαίου που καταχωρήθηκε για το εν λόγω συμβόλαιο στο κοστολογικό της σύστημα, το οποίο κόστος κεφαλαίου είναι το ποσό που απαιτείται από τους επενδυτές για να θεωρούν την επένδυσή τους επικερδή.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα πιο πάνω δεικνύουν την κρισιμότητα της χρονικής στιγμής που ζητήθηκε προσφορά για παραχώρηση διεθνούς χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ, δηλαδή την περίοδο εισδοχής της PrimeTel στη λιανική αγορά. Λόγω αυτής της κρισιμότητας, της τιμής του προϊόντος από μέρους της ΑΤΗΚ έχει ιδιαίτερη σημασία αφού, πέραν της πελατειακής σχέσης μεταξύ της PrimeTel και της ΑΤΗΚ, είναι και ανταγωνιστές.

Η Επιτροπή κρίνει ότι στη βάση όλων των πιο πάνω, το περιθώριο κέρδους πέραν του κόστους κεφαλαίου της ΑΤΗΚ, ύψους [...]%, για την παραχώρηση διεθνούς χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW3 που τερματίζεται στην Κύπρο με προορισμό Κύπρο-Λονδίνο, ήταν υπερβολικό, δημιουργώντας στην PrimeTel πρόσθετα εμπόδια εισόδου στη λιανική αγορά, εμποδίζοντας την να ανταγωνιστεί την ίδια την ΑΤΗΚ προσφέροντας τις ίδιες υπηρεσίες σε καλύτερες τιμές, ιδιαίτερα έχοντας υπόψη ότι η ισχύς του Συμβολαίου είναι 12 χρόνια.

Η Επιτροπή, βασιζόμενη στην οικονομική ανάλυση, ως αυτή παρατέθηκε πιο πάνω, καταλήγει ότι η τιμή χρέωσης του Συμβολαίου δεν είναι εύλογη. Συνεπώς, διαπιστώνει ότι η χρέωση της ΑΤΗΚ για την αγορά STM-1 IRU (Γεροσκήπου-Λονδίνο) στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3, στη βάση του Συμβολαίου που είχε συνάψει με τη PrimeTel στις 30/4/2007, είναι υπερβολική και ως εκ τούτου διαπιστώνεται παράβαση από μέρους της ΑΤΗΚ του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου.

9. ΕΠΙΒΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Νόμου, για κάθε παράβαση των άρθρων 3 και/ ή 6 του Νόμου την οποία διαπράττουν επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, η Επιτροπή δύναται, με απόφασή της να λαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μέτρα:

«(α) να επιβάλλει τα πιο κάτω διοικητικά πρόστιμα ανερχόμενα, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παράβασης-

- (i) μέχρι το δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, ή*

(ii) μέχρι το άθροισμα του δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης που είναι μέλος της παραβαίνουσας ένωσης επιχειρήσεων,

ο οποίος κύκλος εργασιών έλαβε χώρα κατά το έτος μέσα στο οποίο συντελέστηκε η παράβαση ή κατά το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος [...]». (δική μας η υπογράμμιση)

Επίσης, ως αναφέρεται στο άρθρο 42(1) του Νόμου: «Τα διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις του παρόντος Νόμου [...] επιβάλλονται από την Επιτροπή, με δεόντως αιτιολογημένη απόφαση, κατόπιν διεξαγωγής έρευνας και αφού ληφθεί υπόψη η φύση και η σοβαρότητα της παράβασης σε κάθε περίπτωση.» (δική μας η υπογράμμιση)

Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης ότι τα διοικητικά πρόστιμα πρέπει να έχουν ένα επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα, όχι μόνο ως κύρωση που επιβάλλεται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, αλλά επίσης και για την αποτροπή άλλων επιχειρήσεων να υιοθετούν παρόμοιες συμπεριφορές.

Σε ό,τι αφορά την εξουσία της Επιτροπής για την επιβολή διοικητικού προστίμου, ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ υποστήριξε ότι έχουν παρέλθει πέντε χρόνια από την ημερομηνία υποβολής της καταγγελίας και συνεπώς, με βάση το άρθρο 41 του Νόμου, η Επιτροπή δεν δύναται να προχωρήσει με την εξέταση του ζητήματος ή την επιβολή διοικητικού προστίμου.

Η Επιτροπή, προτού προχωρήσει να εξετάσει το θέμα της παραγραφής, κρίνει αναγκαίο και υπό τις περιστάσεις επιβεβλημένο να τοποθετηθεί επί της πιο πάνω εκφρασθείσας θέσης του δικηγόρου της ΑΤΗΚ.

Θέσεις εμπλεκόμενων μερών

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ υποστήριξε ότι έχουν παρέλθει πέντε χρόνια από τα γεγονότα που οδήγησαν στην καταγγελία και, ως εκ τούτου, δεν είναι επιτρεπτή η εξέταση του ζητήματος ή η επιβολή προστίμου.

Ο δικηγόρος της PrimeTel απέρριψε τις θέσεις του δικηγόρου της ΑΤΗΚ χαρακτηρίζοντας τις ως αυθαίρετες και λανθασμένες, καθότι η καταγγελία δεν αφορούσε συγκεκριμένο χρονικό σημείο. Δήλωσε επί τούτου τα εξής:

«Καταρχήν, η Συμφωνία και οι χρεώσεις που απορρέουν από αυτή δεν αφορούν μόνο την ενεργοποίηση της αρχικής χωρητικότητας τον Ιούλιο του 2006, αλλά την ενεργοποίηση ολόκληρης της χωρητικότητας και τις χρεώσεις που καταβάλλονται μέχρι και σήμερα. Επιπλέον, στην ίδια τη Συμφωνία αναφέρεται ότι «η παραχώρηση της χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ στην PrimeTel στη βάση εξόφλησης δικαιώματος χρήσης (Right of Use), θα ισχύει μόνο μετά την πλήρη εξόφληση της συνολικής αγοράς..». Η αποπληρωμή των χρεώσεων που επέβαλε η ΑΤΗΚ στην PrimeTel ολοκληρώθηκε τον 24ο μήνα από την παράδοση της υπηρεσίας, ήτοι τον Ιούλιο 2008.»

Αξιολόγηση της Επιτροπής

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα του κατά πόσον έχουν παρέλθει τα πέντε έτη, η Επιτροπή σημειώνει ότι το άρθρο 41 του Νόμου ορίζει τα εξής:

«41.-(1) Η Επιτροπή αποστερείται της εξουσίας προς επιβολή διοικητικών προστίμων για παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος Νόμου και/ή του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, εάν δεν ασκήσει την εξουσία αυτή μέσα στις ακόλουθες προθεσμίες:

(α) μέσα σε προθεσμία τριών ετών, προκειμένου περί παραβάσεων διατάξεων αναφορικά με τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή τη διενέργεια ελέγχων,

(β) μέσα σε προθεσμία πέντε ετών, προκειμένου περί των υπολοίπων παραβάσεων.

(2) Η προθεσμία προσμετράται από την ημέρα που συντελέστηκε η παράβαση, σε περίπτωση δε κατ' εξακολούθηση ή κατ' επανάληψη παράβασης, από την ημέρα που τερματίστηκε η παράβαση.

(3) Η προθεσμία διακόπτεται με την κίνηση διαδικασίας εξέτασης από την Επιτροπή, κατά τα οριζόμενα στο εδάφιο (1) του άρθρου 17.»

Το άρθρο 41 του Νόμου αφορά αποκλειστικά τις προθεσμίες για επιβολή προστίμων από την Επιτροπή. Το άρθρο 41(1) του Νόμου αναφέρει ότι η Επιτροπή, δύναται να ασκήσει την εξουσία της για επιβολή προστίμου μέσα σε προθεσμία πέντε ετών προκειμένου, μεταξύ άλλων, περί παραβάσεων των άρθρων 3 και/ή 6 του Νόμου.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 41, η προθεσμία προσμετρείται, σε περίπτωση κατ' εξακολούθηση ή κατ' επανάληψη παράβασης, από την ημέρα που τερματίστηκε η παράβαση. Σχετικές είναι οι αποφάσεις στις

υποθέσεις Toltecs/ Dorcet⁵⁹ και S A Hercules Chemicals NV κατά Επιτροπής⁶⁰ σύμφωνα με τις οποίες η κατ' εξακολούθηση/κατ' επανάληψη παράβαση παύει μόνο όταν η συμφωνία ή οι περιοριστικοί όροι καταργούνται.

Σε ό,τι αφορά το θέμα της προθεσμίας που θέτει το άρθρο 41 του Νόμου, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το εν λόγω άρθρο, υπό τον πλαγιότυπο «*προθεσμία επιβολής διοικητικών προστίμων από την Επιτροπή*», αναφέρεται και αφορά εξ' ολοκλήρου τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθεί η Επιτροπή κατά την άσκηση των εξουσιών της δυνάμει του Νόμου.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η παράβαση αφορούσε την περίοδο από 1/7/2006, όταν συμφωνήθηκε η παραχώρηση της ζητηθείσας χωρητικότητας και τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία, ενώ συνεχίζεται μέχρι και σήμερα, αφού το εν λόγω συμβόλαιο έχει ισχύ 12 χρόνια. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η διαπιστωθείσα παράβαση αφορά κατ' εξακολούθηση παράβαση η οποία, σύμφωνα και με τα στοιχεία που βρίσκονται καταχωρημένα στο διοικητικό φάκελο, δεν έχει τερματιστεί αφού το εν λόγω συμβόλαιο βρίσκεται ακόμη σε ισχύ.

Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι, σύμφωνα με το εδάφιο (3) του άρθρου 41, η προθεσμία διακόπτεται με την κίνηση διαδικασίας εξέτασης από την Επιτροπή, κατά τα οριζόμενα στο εδάφιο (1) του άρθρου 17, ήτοι κατά την κίνηση διαδικασίας εξέτασης μιας παράβασης. Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι η Επιτροπή αποφάσισε την κίνηση διαδικασίας στη βάση του άρθρου 17(1) του Νόμου κατά τη συνεδρία της με ημερομηνία 29 Αυγούστου 2012.

Θέσεις ΑΤΗΚ

Ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, υποβάλλοντας παραστάσεις⁶¹ σχετικά με την επιβολή διοικητικού προστίμου από την Επιτροπή, ανέφερε τα ακόλουθα:

«

1. Η ΑΤΗΚ διατηρεί τις θέσεις της όπως εκφράστηκαν στην ενώπιόν σας ακροαματική διαδικασία.

⁵⁹82/897/ΕΟΚ: Απόφαση της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου 1982 περί της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 85 της συνθήκης ΕΟΚ (IV/C30. 128 Toltecs Dorcet) *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 379 της 31/12/1982 σ. 0019 – 0029*, παρ. 28.

⁶⁰Υπόθεση T-7/89, Απόφαση του Πρωτοδικείου (Πρώτο Τμήμα) της 17ης Δεκεμβρίου 1991. - SA Hercules Chemicals NV κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, *Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1991 σελίδα II-01711*, παρ. 310.

⁶¹ Με σχετική επιστολή του ημερομηνίας 19/1/2013

2. Η ΑΤΗΚ επιμένει στη διάκριση μεταξύ εκχώρησης χωρητικότητας (IRU) σε εθνική ή/και διεθνή τηλεπικοινωνιακή υποδομή που συνιστά εκχώρηση ιδιοκτησίας (πώληση), έναντι της παροχής εθνικής ή/και διεθνούς ιδιωτικής μισθωμένης γραμμής, που συνιστά εκμίσθωση. Η διαφορά δεν έγκειται μόνο στη διάρκεια, αλλά επεκτείνεται σε υποχρεώσεις συντήρησης/αποκατάστασης και χρήσης ή υπομίσθωσης, καθώς και λογιστικού χειρισμού όσον αφορά στο πάγιο ενεργητικό. Η ταύτιση των δύο συνιστά πλάνη. Η ΑΤΗΚ και οποιοσδήποτε ιδιοκτήτης ή συνιδιοκτήτης υποθαλασσίου καλωδίου ή/και άλλης τηλεπικοινωνιακής υποδομής δεν υποχρεούται να εκχωρεί εθνική ή/και διεθνή χωρητικότητα υπό μορφή IRU, αφού η εκχώρηση χωρητικότητας συνιστά απόλυτα, πώληση ιδιοκτησίας.
3. Οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις της ΑΤΗΚ αναφορικά με το εθνικό δίκτυο δεν περιλαμβάνουν εκχώρηση (πώληση) μέρους του δικτύου ή οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου, αλλά, ορθώς περιορίζονται μόνο στην εκμίσθωση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων. Ως γνωστό, δεν υφίστανται οποιοσδήποτε ρυθμιστικές υποχρεώσεις της ΑΤΗΚ αναφορικά με το διεθνές δίκτυο αφού η ενοικίαση διεθνούς χωρητικότητας έπαυσε να ρυθμίζεται στην Κυπριακή Δημοκρατία λόγω επαρκούς ανταγωνισμού στην αγορά, με απόφαση του ΕΡΗΕΤ ημερομηνίας 27/2/2007.
4. Η ΑΤΗΚ δεν κατείχε δεσπύζουσα θέση στην αγορά διεθνών ιδιωτικών μισθωμένων γραμμών, αλλά ούτε στην ιδιοκτησία υποθαλασσίων καλωδίων, κατά το χρονικό σημείο που αφορά η παρούσα υπόθεση, αλλά ούτε και μεταγενέστερα. Η επί του προκειμένου δήλωση της ΟΤΕΝΕΤ-Κύπρου ότι η διαθέσιμη χωρητικότητα στο καλωδιακό σύστημα SMW3 ελέγχεται από την ΑΤΗΚ, πρέπει να συναρτηθεί με το ότι η ΟΤΕΝΕΤ-Κύπρου δεν διαθέτει χωρητικότητα, ενώ η μητρική της ΟΤΕGlobe διαθέτει τέτοια χωρητικότητα.
5. Η μέθοδος εκτίμησης της τιμής με βάση το κόστος κεφαλαίου δεν είναι ενδεδειγμένη και δεν εφαρμόζεται διεθνώς, ιδιαίτερα στην περίπτωση υποθαλασσίων καλωδιακών συστημάτων, όπως εξηγήσαμε και στην ενώπιον σας διαδικασία. Άλλωστε, στην Έκθεση της ΕΠΑ (παρ.56) αναγνωρίζεται ότι «...εάν ο στόχος της εταιρείας είναι να παραμείνει επικερδής και να αυξηθεί η αξία των μετοχών της, κάθε χρήση του κεφαλαίου πρέπει να επιστρέψει τουλάχιστον το κόστος κεφαλαίου και ιδανικά ένα ποσό μεγαλύτερο από το κόστος κεφαλαίου...». Πέραν αυτού, η Επιτροπή μεταθέτει στους ώμους της ΑΤΗΚ το βάρος απόδειξης ότι το κόστος κεφαλαίου δεν είναι ικανοποιητικό, ενώ το βάρος θα έπρεπε να είναι στην Primetel ή στην Επιτροπή να αποδείξει

ότι είναι ικανοποιητικό και ότι αντιπροσωπεύει την «οικονομική αξία» του προϊόντος, σύμφωνα με τη νομολογία. Τέτοια απόδειξη δεν υφίσταται.

6. Ανεξάρτητα των πιο πάνω, η ΑΤΗΚ εκχώρησε κατ' εξαίρεση τη συγκεκριμένη χωρητικότητα στο χρόνο που την εκχώρησε στην Primetel σε πολύ ευνοϊκούς όρους, με σταδιακές πληρωμές και σε τιμή που συγκρίνεται με τα διεθνώς κρατούντα και τις πρακτικές στη διεθνή χονδρική αγορά.

[.....]

7. Το ότι η τιμή στην οποία η ΑΤΗΚ εκχώρησε χωρητικότητα στη βάση IRU (πώλησε) στην Primetel συγκρίνεται ευνοϊκά με τις ισχύουσες τιμές, συνιστά και τον ουσιαστικό μετριάσμό στα ευρήματα σας, πρόσθετα στην πεποίθηση ότι η ΑΤΗΚ ενεργούσε καθορίζοντας την τιμή μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας και των νομίμων δικαιωμάτων της.»

Φύση και Σοβαρότητα Παράβασης

Κατά την αξιολόγηση της φύσης και της σοβαρότητας της παράβασης, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το χαρακτήρα και τον αντίκτυπο που αυτή είχε στην αγορά των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στη Δημοκρατία.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη την οικονομική ευρωστία της ΑΤΗΚ ως οργανισμός τηλεπικοινωνιών, το γεγονός ότι από την εγκαθίδρυση της λειτουργούσε σε ένα προστατευμένο περιβάλλον, τους νομικούς και πραγματικούς φραγμούς που υπάρχουν στην πόντιση υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων στην Δημοκρατία καθώς και το γεγονός ότι την περίοδο που συμφωνήθηκε η διάθεση χωρητικότητας (RUO) με την Primetel, δεν υπήρχε επαρκής και διαθέσιμη χωρητικότητα για τη διοχέτευση τηλεπικοινωνιακής «κίνησης» από την Κύπρο προς Λονδίνο, κρίνει ότι η ΑΤΗΚ κατέχει δεσπόζουσα θέση επί της διαθέσιμης διεθνούς χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα που τερματίζονται στην Κύπρο, μέσω των οποίων μπορεί να διοχετευτεί κίνηση με προορισμό το Λονδίνο, ήτοι στα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα SMW-3 και LEV.

Η Επιτροπή απορρίπτει τον ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι η εκχώρηση χωρητικότητας (IRU) σε εθνική ή/και διεθνή τηλεπικοινωνιακή υποδομή συνιστά εκχώρηση ιδιοκτησίας (πώλησης), καθότι το δικαίωμα χρήσης της προκειμένης χωρητικότητας που παραχωρήθηκε στην Primetel περιορίζεται για περίοδο 12 ετών. Συνεπώς, η εκχώρηση χωρητικότητας (IRU) δεν συνιστά καθεαυτή πώληση ιδιοκτησίας, όπως η ΑΤΗΚ υποστηρίζει, αφού μετά την πάροδο των 12 ετών το

δικαίωμα χρήσης της χωρητικότητας θα επιστρέψει στην ίδια. Το γεγονός ότι η εταιρεία στην οποία εκχωρούνται τα εν λόγω δικαιώματα καταβάλλει τέλος λειτουργίας, συντήρησης ή αποκατάστασης και χρήσης δεν συνεπάγεται με αποξένωση της περιουσίας της ΑΤΗΚ. Συνακόλουθα, η ΑΤΗΚ ως αποτέλεσμα της εν λόγω Συμφωνία δεν αποξενώνεται μέρος της περιουσία της.

Σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό του δικηγόρου της ΑΤΗΚ ότι αυτή δεν υφίσταται οποιοσδήποτε ρυθμιστικές υποχρεώσεις λόγω επαρκούς ανταγωνισμού στην αγορά, με βάση την απόφαση του ΕΡΗΕΤ ημερομηνίας 27/2/2007, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η απόφαση του ΕΡΗΕΤ αφενός αφορούσε την αγορά διεθνών μισθωμένων γραμμών που όπως ο ίδιος δήλωσε δεν πρέπει να «ταυτίζεται» με την εκχώρηση χωρητικότητας (IRU), και αφετέρου αφορούσε την απορρύθμιση ή/και κατάργηση της ρύθμισης των τιμών που είχαν ρυθμιστεί για τις διεθνείς μισθωμένες γραμμές με προορισμούς την Ελλάδα και το Ισραήλ. Συνακόλουθα, τα όσα αναφέρει προς υποστήριξη της θέσης των πελατών του ο δικηγόρος της ΑΤΗΚ, καμία σχέση έχουν με τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης.

Εξάλλου, σε μια ανοιχτή και ανταγωνιστική αγορά δεν πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί που αποτρέπουν τις επιχειρήσεις να διαπραγματεύονται ρυθμίσεις πρόσβασης και διασύνδεσης μεταξύ τους, ιδίως σε διασυνδριακές συμφωνίες υπό την επιφύλαξη φυσικά των κανόνων ανταγωνισμού. Συνεπώς, το γεγονός ότι δεν είχε επιβληθεί στην ΑΤΗΚ κάποια ρύθμιση από τον ΕΡΗΕΤ αναφορικά με την εκχώρηση χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, δεν αναιρεί την ιδιαίτερη υποχρέωση που θα έχει η ΑΤΗΚ στην περίπτωση που διαφανεί ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση για να συμμορφώνεται με τους κανόνες ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, η χρονική περίοδος κατά την οποία ζητήθηκε η παραχώρηση διεθνούς χωρητικότητας από την ΑΤΗΚ, ήταν για την εισδοχή της PrimeTel στη λιανική αγορά κρίσιμη ή/και κομβική, καθότι η PrimeTel, πέραν από πελάτης της ΑΤΗΚ σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες διασύνδεσης αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο, διεθνούς χωρητικότητας σε υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα, είναι και ανταγωνιστής της ΑΤΗΚ στις υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας, ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και συνδρομητικής τηλεόρασης. Ειδικότερα, η PrimeTel είχε αδειοδοτηθεί το 2004 από το γραφείο του ΕΡΗΕΤ με σκοπό την παροχή λιανικών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Περί το 2005, μετά που απέκτησε την απαιτούμενη άδεια από τον ΕΡΗΕΤ, υπέγραψε συμφωνία με την ΑΤΗΚ για την

Αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό Βρόχο και υπόβροχο και άρχισε τις διαδικασίες συνεγκατάστασης σε διάφορα σημεία του δικτύου της ΑΤΗΚ.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο προγραμματισμός που γίνεται από τους παρόχους για την αγορά διεθνούς χωρητικότητας είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιτυχημένη είσοδο τους στην αγορά καθότι, εάν αγοράζουν λιγότερη χωρητικότητα, τότε ένας από τους κίνδυνους που υπάρχουν είναι να διακόπτονται οι κλήσεις και ο χρόνος μετάδοσης του ήχου να καθυστερεί.

Λόγω αυτή της κρισιμότητας της χρονικής περιόδου, η τιμή του προϊόντος από μέρους της ΑΤΗΚ έχει ιδιαίτερη σημασία αφού, στις 29/3/2006, η PrimeTel είχε λάβει από την ΑΤΗΚ προσφορά για την εκχώρηση χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW3, η συμφωνία τέθηκε σε ισχύ από την 1/7/2006, και η PrimeTel άρχισε να δραστηριοποιείται στη λιανική αγορά προσφέροντας υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας, ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και συνδρομητικής τηλεόρασης στην Κυπριακή αγορά, περί τα μέσα του 2006.

Η Επιτροπή κρίνει ότι το περιθώριο κέρδους της ΑΤΗΚ για την παραχώρηση διεθνούς χωρητικότητας στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW3 που τερματίζεται στην Κύπρο, με προορισμό Κύπρο-Λονδίνο, ήταν υπερβολικά υψηλό, δημιουργώντας στην PrimeTel πρόσθετα εμπόδια εισόδου στη λιανική αγορά, εμποδίζοντας την να ανταγωνιστεί την ίδια την ΑΤΗΚ.

Συνεκτιμώντας όλους τους πιο πάνω παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η διαπιστωθείσα παράβαση είναι σοβαρή.

Διάρκεια Παράβασης

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η διάρκεια της παράβασης είναι ένας παράγοντας που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον υπολογισμό του κατάλληλου ύψους του διοικητικού προστίμου, καθότι οι επιπτώσεις της παράβασης στην αγορά συναρτώνται με τη διάρκεια της παράβασης.

Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η παράβαση αφορά την περίοδο από 1/7/2006, όταν συμφωνήθηκε η παραχώρηση της ζητηθείσας χωρητικότητας και τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία, ενώ συνεχίζεται μέχρι και σήμερα, αφού το εν λόγω συμβόλαιο έχει ισχύ 12 χρόνια. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η διαπιστωθείσα παράβαση αφορά κατ' εξακολούθηση παράβαση η οποία,

σύμφωνα και με τα στοιχεία που βρίσκονται καταχωρημένα στο διοικητικό φάκελο, δεν έχει τερματιστεί αφού το εν λόγω συμβόλαιο βρίσκεται ακόμη σε ισχύ και η Primetel συνεχίζει να καταβάλλει στην ΑΤΗΚ, ως τέλος συντήρησης της εν λόγω χωρητικότητας, ποσοστό επί της αξίας του Συμβολαίου.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, η Επιτροπή κρίνει ότι η διάρκεια των διαπιστωθεισών παραβάσεων είναι μεγάλης διάρκειας.

Επιβαρυντικά και ελαφρυντικά στοιχεία

Η Επιτροπή, κατά την εξέταση του ύψους των προστίμων, έλαβε υπόψη και τα ακόλουθα στοιχεία:

(α) Η ΑΤΗΚ αποτελεί έναν οικονομικά εύρωστο δημόσιο οργανισμό ο οποίος ιδρύθηκε με την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960. Ένα από τα καθήκοντα του από της ίδρυσης του είναι να προωθεί την ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σύμφωνα, κατά το μέτρο που αυτό είναι πρακτικό, με το αναγνωρισμένο διεθνές επίπεδο πρακτικής και δημόσιας απαίτησης.

(β) Η ΑΤΗΚ, ως κρατικός οργανισμός, επί σειρά ετών επωφελήθηκε από το κρατικό μονοπώλιο. Είχε τη δυνατότητα να αναπτύξει διεθνείς συνεργασίες και να δημιουργήσει ένα σημαντικό διεθνές καλωδιακό σύστημα. Ειδικότερα, η ΑΤΗΚ, κατά τη διάρκεια της πολυετούς της λειτουργίας και στα πλαίσια των καθηκόντων της, προέβηκε σε επενδύσεις σε συγκριμένα υποθαλάσσια καλωδιακά συστήματα κατά την περίοδο κατασκευής των, με αποτέλεσμα να θεωρείται συνιδιοκτήτης.

(γ) Η ΑΤΗΚ αποτελεί οργανισμό Δημοσίου Δικαίου, οπότε γνωρίζει και οφείλει να γνωρίζει τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Η ΑΤΗΚ τέθηκε ενώπιον της Επιτροπής για πιθανολογούμενες παραβάσεις του Νόμου αρκετές φορές, οπότε γνωρίζει και/ή οφείλει να γνωρίζει τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος.

Συνεκτιμώντας όλα τα πιο πάνω, η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη τη φύση, τη διάρκεια και τη βαρύτητα της παράβασης σύμφωνα με τις διαδικασίες των άρθρων 24(α)(i) και 42(1) του Νόμου, τον κύκλο εργασιών της ΑΤΗΚ, ο οποίος κατά το 2007 ανερχόταν στα ΛΚ265.461.000 (διακόσια εξήντα πέντε εκατομμύρια τετρακόσιες εξήντα μία χιλιάδες Λίρες Κύπρου), που με τη μέση συναλλαγματική ισοτιμία της

Κυπριακής Λίρας έναντι του ευρώ για το 2007 προς 1,71126⁶² Ευρώ την Κυπριακή Λίρα, αντιστοιχεί σε €454.272.791 (τετρακόσια πενήντα τέσσερα εκατομμύρια διακόσιες εβδομήντα δύο χιλιάδες επτακόσια ενενήντα ένα Ευρώ), καθώς και την αναγκαιότητα να προληφθεί επανάληψη των παραβάσεων, ομόφωνα αποφάσισε:

Αναφορικά με τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, η οποία ήταν αποτέλεσμα της επιβολής αθέμιτων τιμών χρέωσης για την αγορά STM-1 IRU (Γεροσκήπου-Λονδίνο) στο υποθαλάσσιο καλωδιακό σύστημα SMW-3, στη βάση του Συμβολαίου που είχε συνάψει με τη PrimeTel στις 30/4/2007, πρόστιμο ύψους €295.277 (διακόσιες ενενήντα πέντε χιλιάδες διακόσια εβδομήντα επτά Ευρώ).

Η Επιτροπή καλεί την ΑΤΗΚ όπως, μέσα σε είκοσι (20) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης καταβάλει στην Επιτροπή την πιο πάνω χρηματική ποινή.

.....

Λουκία Χριστοδούλου

Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού

⁶² www.oanda.com